MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTÀ DI CAPODISTRIA

NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB NESREČAH Z NEVARNIMI SNOVMI

Verzija 4.0

	ORGAN	***DATUM***	***PODPIS ODGOVORNE OSEBE***
IZDELAL	*Oddelek za zaščito in reševanje*	16. 2. 2021	
ODOBRIL	*Poveljnik CZ*	16. 2. 2021	
SPREJEL	*Župan*	16. 2. 2021	
SKRBNIK	*Oddelek za zaščito in reševanje*	16. 2. 2021	

Številka: 842-1/2017
Datum: 16. 2. 2021

Vsebina

1 NESREČA, ZA KATERO JE IZDELAN NAČRT 5
1.1 Vrsta nesreče 5
1.2 Značilnosti nesreče – splošne 5
1.3 Viri nevarnosti 6
1.4 Viri nevarnosti v Mestni občini Koper 7
1.4.1 Ogroženost kopnega in vodotokov 7
1.4.2 Ogroženost morja in ožjega priobalna pasu 9
1.5 Vzroki nesreče 10
1.5.1 Vzroki nesreče na kopnem in vodotokih 10
1.5.2 Možni vzroki nesreče na morju in ožjem priobalnem pasu 11
1.6 Verjetne posledice nesreč 12
1.6.1 Verjetne posledice nesreč na kopnem in vodotokih 13
1.6.2 Verjetne posledice nesreče na morju in ožjem priobalnem pasu 13
1.6.3 Možne posledice nesreč pri stacionarnih virih tveganja 13
1.7 Verjetnost nastanka verižne nesreče: 27
1.7.1 Verjetnost nastanka verižne nesreče na kopnem in vodotokih 27
1.7.2 Verjetnost nastanka verižne nesreče na morju in ožjem priobalnem pasu 28
2 OBSEG NAČRTOVANJA 29
2.1. Temeljne ravni načrtovanja 29
2.2. Načela zaščite, reševanja in pomoči 29
3. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI 31
3.1. Temeljne podmene 31
3.2 Koncept odziva ob nesreči 33
3.3 Uporaba načrta 34
4. POTREBNE SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ ZA IZVAJANJE ZAMISLI IZ PREJŠNJE ALINEJE TER RAZPOLOŽLJIVI VIRI 35
4.1 Izvajalci nalog zaščite, reševanja in pomoči 35
4.2 Pregled organov in organizacij, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz občinske pristojnosti 36
4.3 Materialno – tehnična sredstva za izvajanje načrta 39
4.4 Finančna sredstva za izvajanje načrta 39
5 ORGANIZACIJA OPAZOVANJA, OBVEŠČANJA IN ALARMIRANJA 42
5.1 Opazovanje nevarnosti 43

5.1.1. Informacija o nesreči ... 43
5.2. Obveščanje in alarmiranje ogroženih ljudi ter izvajalcev nalog ... 43
5.2.1. Aktiviranje gasilskih enot in obveščanje pristojnih organov ... 43
5.2.2. Obveščanje pristojnih organov, organizacij in služb ... 43
5.3 Alarmiranje, obveščanje in informiranje javnosti ... 44
5.3.1 Alarmiranje prizadetega prebivalstva ... 44
5.3.2 Obveščanje prebivalstva o stanju na prizadetem območju ... 44
5.3.3 Obveščanje širše javnosti ... 45
6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ ... 47
6.1 Aktiviranje organov vodenja in strokovnih služb ... 47
6.2 Aktiviranje občinskih sil za zaščito in reševanje ... 48
6.3 Zagotavljanje pomoči v materialnih in finančnih sredstvih ... 51
7 UPRAVLJANJE IN VODENJE ... 53
7.1. Organi in njihove naloge ... 53
7.1.1. Občinski organi ... 53
7.1.2. Organi vodenja ... 54
7.1.3. Občinske sile ... 54
7.1.4. Občinski pogodbeni izvajalci ... 55
7.1.5. Druga podjetja, zavodi, organizacije javnega značaja ... 55
7.2. Operativno vodenje ob nesrečah z nevarnimi snovmi ... 59
7.3 Organizacija zvez ... 61
8 ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI ... 65
8.1 Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči ... 65
8.1.1. Radiološka, kemična in biološka zaščita ... 65
8.1.2 Prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi ... 65
8.1.3 Evakuacija ... 66
8.1.4 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev ... 68
8.1.5. Zaščita območja nesreče z nevarno snovjo ... 71
8.1.6 Zaščita kulturne dediščine ... 72
8. 2 Naloge zaščite in reševanja ... 73
8.2.1. Prva pomoč in nujna medicinska pomoč ... 73
8.2.2 Prva veterinarska pomoč ... 76
8.2.3 Gašenje in reševanje ob požarih ... 78
8.2.4 Reševanje iz poškodovanih zgradb ... 79

8.2.5 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje 79
8.2.6 Identifikacija mrtvih 81
8.2.7 Psihosocialna pomoč 82
8.2.8 Sanacija terena 84
9. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA 85
9.1 Napotki za preprečevanje in blažitev posledic nesreče 85
9.2 Rešitve za učinkovito osebno in vzajemno zaščito 85
10 OCENJEVANJE ŠKODE 87
11 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV 87
11.1. Pomen pojmov 87
11.2 Razlaga okrajšav 89
12 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV 89
12.1. Priloge 90
12.2. Posebne priloge 91
12.3 Dodatki 91
13 VIRI 92

1 NESREČA, ZA KATERO JE IZDELAN NAČRT

1.1 Vrsta nesreče

Načrt zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi na območju Mestne občine Koper je izdelan v skladu z določili Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06, 97/10 in 21/18 – ZNOrg), Zakona o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo in 23/19), Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE), Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15), Zakona o prevozu nevarnega blaga (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 41/09, 97/10 in 56/15), Zakona o varnosti v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 30/18), Zakona o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 – uradno prečiščeno besedilo, 47/04 – ZdZPZ, 61/06 – ZBioP, 16/08, 9/11 in 83/12 – ZFfS-1), Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12 in 78/16 in 26/19).

Izdelan je na podlagi Ocene ogroženosti Mestne občine Koper zaradi nesreče z nevarnimi snovmi, št. 842-1/2017 z dne 25.7.2018, ocen ogroženosti gospodarskih družb na področju Mestne občine Koper, načrtov zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi gospodarskih družb v Mestni občini Koper.

Podlaga za pripravo načrta so raziskave, študije in druge strokovne podlage:

- podnebne, geografske, hidrološke, geološke, vegetacijske, seizmološke, ekološke in druge značilnosti ogroženega območja;
- prostorske značilnosti (gostota pozidanosti, lokacija pomembnih objektov za zaščito in reševanje, objektov, ki dodatno ogrožajo okolico, in drugo),
- gospodarske, prometne, energetske, demografske, kulturne, epidemiološke in druge značilnosti ogroženega območja. Predmet tega načrta so okoljske oz. ekološke nesreče, ter večje oz. industrijske nesreče, v katerih je udeleženo nevarno blago, nevarne snovi, nevarni pripravki, nevarne kemikalije, nevarni odpadki.

1.2 Značilnosti nesreče – splošne

Glede na širok spekter področij, kjer se nevarne snovi uporabljajo ali se z njimi ravna, lahko škodljive posledice njihove uporabe ali ravnanja z njimi pričakujemo v vsakdanjem življenju, pri njihovem prevozu ter pri njihovi proizvodnji, skladiščenju ali odlaganju nevarnih odpadkov.

V Sloveniji imamo vzpostavljena ločena sistema za obvladovanje nevarnosti pri prevozu nevarnega blaga in za obvladovanje nevarnosti, t.i. večjih nesreč z nevarnimi snovmi. Pri tem nevarnosti »večjih nesreč z nevarnimi snovmi« pomenijo nevarnosti nesreč, ki so značilne za skupino stacionarnih industrijskih objektov, kjer ravnajo z večjimi količinami določenih

nevarnih snovi in jih zaradi tega obravnavamo kot obrate s potencialom za večje nesreče z nevarnimi snovmi[1].

O nesreči z nevarnimi snovmi govorimo takrat, ko izgubimo nadzor nad običajnim ravnanjem z nevarno snovjo. Običajno snov izteče iz osnovne embalaže zaradi prevrnitve ali poškodovanja posode v kateri se hrani, oziroma povečanja volumna zaradi naključnega prirastka toplote, bodisi zaradi izpostavljenosti soncu, preveč ogretega skladiščnega prostora ali prisotnosti odprtega ognja.

1.3 Viri nevarnosti

Nevarne snovi so snovi, ki so strupene, karcinogene, oksidacijske, dražljive, radioaktivne, kužne, eksplozivne, lahko vnetljive ali povzročajo vžig v stiku z drugimi snovmi. Lahko so posledica nehotenega, namernega ali malomarnega dejanja, opustitve ukrepov varstva pri delu ter terorističnega in vojaškega delovanja.

Do nesreč z nevarnimi snovmi prihaja v objektih podjetij, zavodov, organizacij in gospodinjstev, na infrastrukturnih komunikacijah (pri transportu) in v naravi (odlaganje nevarnih odpadkov v naravi) ter pri uporabi nevarnih snovi za kmetijske namene (herbicidi in pesticidi).

Pri manjših nesrečah z nevarnimi snovmi gre za dogodek, ki je ušel nadzoru pri opravljanju dejavnosti ali opravljanju s sredstvi za delo ter ravnanju z nevarnimi snovmi med proizvodnjo, predelavo, uporabo, skladiščenjem, pretovarjanjem in prevozom. Nenadzorovano uhajanje nevarne snovi v okolje lahko neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju in ima škodljive vplive na okolje.

V objektih gre za skladiščenje različnih količin raznih nevarnih snovi, ki ob nesreči povzročajo nevarnost za zdravje in življenje ali kontaminacijo okolja. Praviloma je nevarna snov poznana. Točnih podatkov o vrstah in količinah teh snovi v podjetjih pa zaradi poslovnih tajnosti ni mogoče pridobiti ali pa so zavajajoči.

Pri transportu sta v ospredju cestni in železniški transport nevarnih snovi. Pri tem so znani vrsta in količina ter lastnik nevarne snovi. Največkrat gre za cisterne velikosti 20 do 30 m^3 snovi v cestnem prometu oz. večje količine v železniškem.

Merila za prepoznavanje obratov s potencialom za večje nesreče z nevarnimi snovmi, so v EU usklajena in določena z Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. 7. 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi.

Na podlagi direktive SEVESO III je v EU vzpostavljen tudi harmoniziran sistem obvladovanja nevarnosti večjih nesreč. Neodvisno od tega, da so za varno obratovanje odgovorni upravljavci objektov, je cilj tega sistema vzpostavitev in delovanje upravnih mehanizmov, ki bodo v

[1] Ocena tveganja za nesrečo, Ministrstvo za okolje in prostor, september 2015

največji možni meri pripomogli k preprečitvi nesreč z nevarnimi snovmi in zmanjšanju njihovih škodljivih posledic.

1.4 Viri nevarnosti v Mestni občini Koper

Velike količine nevarnih snovi, ki so v stalnem porastu in se na območju Mestne občine Koper uporabljajo, izdelujejo, predelujejo, skladiščijo ali prevažajo tako po kopenskih komunikacijah (ceste, železnica) kot tudi po morskem akvatoriju predstavljajo stalno potencialno nevarnost in enega izmed največjih virov ogrožanja okolja.

Zaradi specifike pojavnih oblik, načinov ogrožanja in možnih posledic nesreč ter pogojev in možnosti ukrepanja, je Ocena ogroženosti pred nesrečami z nevarnimi snovmi Mestne občine Koper (842-1/2017) razdeljena na dva dela in sicer:

- ocena ogroženosti, ki zajema kopno in vodotoke ter
- ocena ogroženosti, ki zajema morje in ožji obalni pas kopnega.

Zato smo tudi v načrtu tako zastavili in opredelili ogroženost pred nesrečami z nevarnimi snovmi Mestne občine Koper.

1.4.1 Ogroženost kopnega in vodotokov

Kopno in vodotoke ogrožajo:

- stacionarni viri tveganja in
- mobilni viri tveganja (cestni in železniški promet).

1.4.1.1 Stacionarni viri tveganja

Večje količine nevarnih snovi, ki bi lahko v primeru nesreče povzročile hujše posledice v okolju ter škodljivo vplivale na zdravje ljudi in živali, so na območju Mestne občine Koper locirane na različnih mestih:

- Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Instalacija Sermin 10/a, Koper
- Istrabenz plini d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, 6000 Koper
- Luka Koper, d.d., Vojkovo nabrežje 38, 6000 Koper
- Titus d.o.o. Dekani, Dekani 5, 6271 Dekani

Večji viri tveganja morajo skladno z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur.l. RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) izdelati načrte zaščite in reševanja.

1.4.1.2 Mobilni viri tveganja (cestni in železniški)

V primerjavi s stacionarnimi viri nevarnih snovi, kjer se da razmeroma enostavno določiti stopnjo ogroženosti glede na količino in vrsto nevarnih snovi ter potrebni varnostni ukrepi, pomenijo prevozi večjo in težje določljivo nevarnost, saj potekajo po okoljsko zelo občutljivih območjih.

Veliko potencialno nevarnost predstavlja tranzit nevarnih snovi po prometnicah, ki potekajo preko vodozbirnih območij, ali pa v njihovi neposredni bližini, iz katerih se obalne občine oskrbujejo s pitno vodo. To sta vodozbirni območji rižanskega izvira in sečoveljskega izvira.

Večina naftnih derivatov za oskrbo Slovenije prihaja iz pristanišča v Kopru, kar pomeni, da so najbolj obremenjene ceste, ki vodijo iz tega pristanišča proti notranjosti.

Zelo kritični so odseki (glavnih oz. regionalnih) cest Koper - Ljubljana, Koper - Buzet RH (RH), Portorož – Buje (RH) in Šmarje - Buje ter odseki železniške proge Koper - Prešnica in Kozina - Pula. Izven obalnih občin pa še odsek ceste Kozina - Rupa. Nobeden od navedenih odsekov prometnic ni urejen tako, da bi bilo možno preprečiti odtekanje razlite tekočine v zemljo. Nekateri deli železniške proge so težko dostopni z intervencijskimi vozili, kar predstavlja dodatno težavo pri ukrepanju v primeru nesreče.

Veliko bolje je urejeno odvodnjavanje vozišča avtoceste Divača - Srmin (Bertoki), kjer gre vsa deževnica (kritični naliv 15l/s/ha približno 90-95%) v zadrževalne bazene, kjer imamo lovilce maščob in čistilne filtre, ki popolnoma očistijo vso zadržano vodo.

Velike količine nevarnih snovi na prometnicah, neurejene prometnice (zlasti glavne in regionalne ceste), izredno velika gostota prometa in geološke karakteristike tal, pogojujejo zelo veliko ogroženost vodnih virov in veliko ranljivost preskrbe obalnih občin s pitno vodo iz teh virov.

Posebno težavo pomenijo tudi nesreče z nevarnimi snovmi v predorih Markovec (2175m), Dekani (2200m) in Kastelec (2320m). Predori so specifični objekti, v katerih je požarna ogroženost zelo velika, umik na varno in reševanje pa težavno. Gradbeni in organizacijski ukrepi ne morejo preprečiti vseh nesreč v predorih. Za varno in nemoteno odvijanje prometa skozi predore skrbijo v nadzornem centru avtocestne baze, kjer je organizirana dežurna služba 24 ur dnevno. Nadzorni sistem omogoča popoln nadzor in daljinsko vodenje vseh naprav in sistemov v predorih, vodenje in nadzor prometa.

1.4.1.3 Ostale nevarnosti

Poleg navedenih nevarnosti so možna tudi onesnaževanja zaradi neustrezne uporabe gnojil, strupov za uničevanje škodljivcev in plevela ter spuščanje neprečiščenih komunalnih odplak v talnico.

1.4.2 Ogroženost morja in ožjega priobalna pasu

Slovenska obala obsega del severovzhodne obale Jadranskega morja od državne meje z Italijo pri Lazaretu do državne meje s Hrvaško pri izlivu reke Dragonje.

Geomorfološka zgradba obalnega pasu je dokaj raznolika. Ožji obalni pas, ki ga obliva morje je pretežno kamnit oziroma prodnat in samo izjemoma peščen. Velik del obalnega pasu je težko dostopen s kopnega, ker se kopno strmo spušča v morje, z morja pa je težko dostopen zaradi plitvin.

Na območju Mestne občine Koper je dostop do obalnega pasu v glavnem dostopen tudi s težjimi vozili. Območja obalnega pasu, kjer je dostop lažji so v glavnem urbanizirana in v veliki meri urejena (obalni zidovi, plaže, pristanišča, ...).

Glede na geološko zgradbo obalnega pasu je nadomeščanje materiala ob eventuelnem onesnaženju na nekaterih delih praktično nemogoče.

Glavni morski tok ob slovenski obali poteka vzdolž celotne obale v smeri od jugozahoda proti severovzhodu, s tem da se v portoroškem zalivu in deloma v strunjanskem zalivu ustvarjajo krožni tokovi, ki lahko onesnaženje dlje časa zadržijo. Glavnina toka, ki prihaja od jugovzhoda ob zahodni obali Istre, se pri rtu Savudrija usmeri na zahod proti Italiji in ob italijanski obali proti jugu, tako da na našo obalo ne pride skoraj nobeno onesnaženje, ki onesnažuje zahodno obalo Istre. Vpliv plime in oseke na morske tokove je relativno slab. V času visokega plimovanja se sicer tok za kratek čas zaustavi, občasno celo obrne, vendar na celotno gibanje morskega toka to nima večjega vpliva.

Na obravnavanem območju prevladujejo naslednje vrste vetrov:

- **SE veter (jugo)**: Močan in sunkovit, ki se pojavlja pretežno jeseni, pozimi in spomladi. Ta veter odnaša umazanijo od obale proti odprtemu morju, razen na delu obale od Ankarana do Debelega rtiča, kamor nanaša onesnaženja iz koprskega zaliva. Povzroča močno valovanje.
- **NE veter (burja)**: Piha občasno skozi celo leto. Je močan ter sunkovit in piha vzporedno z obalo od Kopra do Pirana. To pomeni, da lahko onesnaženje iz koprskega zaliva (Luka) prenese do delov obale od Kopra do Pirana. Povzroča močno valovanje.
- **NW veter (maestral)**: piha v glavnem poleti in prinaša onesnaženje iz odprtega morja na našo obalo. Zelo neugoden veter, v primeru onesnaženja na odprtem morju zahteva izredno hitre ukrepe.

Ostali vetrovi se pojavljajo redkeje (široko, lebič, ...) in lahko le do neke mere vplivajo na širjenje onesnaženja z odprtega morja na obalo.

Viri onesnaževanja morja ter obalnega pasu z nafto, naftnimi derivati ter drugimi nevarnimi snovmi ***v pomorskem prometu*** so predvsem naslednji:

- tovori nafte in derivatov v Luko Koper, letno do 3.100.000 ton (tankerji do 60.000 ton);
- tovori kemikalij in posebni tovori v Luko Koper, ali pa iz Luke po morju drugam;
- tovori nafte, letno do 31 milijonov ton (tankerji do 200.000 ton) in drugih nevarnih snovi (neznanih količin) v ali iz tržaškega pristanišča;
- izpuščanje odpadnih olj iz ladij, ki plujejo v ali iz koprskega ali tržaškega pristanišča (namerno ali iz malomarnosti);
- manjša vendar kronična onesnaženja s spiranjem manipulativnih površin Luke, Ladjedelnice, avtopralnic, garaž in obalne ceste, kakor tudi z vnosom meteornih voda (reke, kanalizacije).

Potencialna nevarnost za onesnaženje katastrofalnih razsežnosti predstavljajo predvsem veliki tankerji, katerih plovna pot je le 3-5 km oddaljena od naše obale (Ocena ogroženosti pred nesrečami z nevarnimi snovmi Mestne občine Koper 2018).

1.5 Vzroki nesreče

1.5.1 Vzroki nesreče na kopnem in vodotokih

Možni vzroki nastanka nesreče so predvsem naslednji :

- nesreča na cesti,
- nesreča v predoru,
- nesreča na železniški progi,
- nesreča na stacionarnih virih tveganja,
- neustrezna uporabe gnojil, strupov za uničevanje škodljivcev in plevela ter spuščanje neprečiščenih komunalnih odplak v talnico (V Mestni občini Koper se s kmetijstvom ukvarja več delovnih organizacij ter zasebni kmetovalci. V svojem zaščitnem tehnološkem procesu uporabljajo zaščitna sredstva - strupene herbicide – pesticide. V kolikor se ne upoštevajo navodila o uporabi zaščitnih sredstev in ukrepov, lahko pride do hudih posledic za posameznika in širšo okolico),
- nesreče v gospodinjstvih,
- vojna (diverzije) (Pri terorističnih dejanjih lahko gre praviloma za usmerjene napade z biološkimi agensi in kemičnimi snovmi. Zato je praviloma ogroženo majhno število znanih ljudi (politiki, znane osebnosti ipd.) in/ali živali (posamezne farme). Lahko pa gre seveda tudi za splošni napad, ki ima za cilj čim večje število žrtev na določenem območju (zastrupitve vodnih zajetij in sistemov, napad na gosteje naseljenem ali interesnem območju ipd.). Vojaški napad z RKB orožjem (orožje za množično uničenje) lahko prizadene večje ali veliko število ljudi in živali na določenem območju odvisno od vrste sredstev in količine uporabljene nevarne snovi ali orožja, od splošnih dejavnikov na območju RKB napada (vremenski pogoji, letni čas, relief, gostota poseljenosti, poslovne prireditve, čas šolanja ipd.).

Nastanek strupenega oblaka, lahko povzroči kontaminacijo ljudi, živali in rastlin v bližnji in daljni okolici.

Iztek nevarnih snovi v zemljišče na vodozbirnih območjih in onesnaženje podtalnice, bi povzročilo neuporabnost rižanskega in lokalnih vodovodov, pa tudi možnost izumrtja vodnega življa. Izpad rižanskega izvira pomeni manjko pitne vode, ki ga je zelo težko nadomestiti.

Iztek nevarnih snovi neposredno v vodotoke bi povzročil njihovo onesnaženje, pomor vodnega življa in krajšo oziroma daljšo neuporabnost vode v kmetijstvu in ribogojstvu.

Zaradi izteka nevarne snovi v okolje bi bilo neposredno ogroženo tudi zemljišče in rastline na mestu nesreče.

1.5.2 Možni vzroki nesreče na morju in ožjem priobalnem pasu

Možni vzroki nastanka nesreče so predvsem naslednji:

- nesreča na morju,
- nesreča na nekaterih stacionarnih virih tveganja (Instalacija, Istrabenz plini, Luka Koper (terminal kemikalij, naftni terminal, ladje na privezu ter odtekanju ali izpiranju nevarnih snovi z luških površin v tla, ali direktno v morje oziroma z ladij na privezu), bencinski servis v Marini Koper, bencinski servis v Luki Koper),
- namerni izpusti.

Glede na svoje značilnosti na razne načine ogrožajo obalni pas, oziroma ves teritorialni vodni prostor, in sicer :

a) ***Nafta in naftni derivati*** (razen najlažjih - bencin): lahko z onesnaženjem obale hudo ogrozijo del obalnega gospodarstva, ki temelji na izkoriščanju čistega morja ter povzročajo veliko škodo na morskih organizmih in rastlinah, vendar v normalnih razmerah ne predstavljajo direktne nevarnosti za zdravje prebivalcev. Možno je katastrofalno onesnaženje z odprtega morja in manjša onesnaženja lokalnih razmer (Luka Koper, Ladjedelnica Izola).

b) ***Bencini in ostale lahkotopne snovi*** so najbolj toksične za življenje v morju, ob prisotnosti teh snovi se pojavljajo letalni in subletalni učinki na vse predstavnike prehranjevalne verige. Povzročajo kratkoročne in dolgoročne spremembe v biologiji rastlin in živali (prehranjevanju, razmnoževanju, fertilnosti, preživetju mladic, obnašanju, itd.). Če pride do razlitja blizu obale, se lahko zaradi nastajanja hitro vnetljive eksplozivne mešanice pojavi nevarnost, da se ta ob neprevidnosti vžge ali celo eksplodira.

c) ***Kemikalije***, ki se prevažajo po morju v Luko Koper ali iz nje, lahko ob razlitju po morju izzovejo različne posledice. Glede na kemične lastnosti jih lahko razvrstimo v več skupin:
   - *kemikalije, ki se v vodi topijo,*
   - *kemikalije, ki so v morski vodi netopne pa ob intenzivnem izhlapevanju tvorijo vnetljiv in eksploziven vendar nestrupen oblak, težji od zraka, nevarnost vžiga in eksplozije,*
   - *kemikalije, ki so v morski vodi težko topne, ob močnem izhlapevanju pa ustvarjajo vnetljiv in strupen oblak, težji od zraka, ki ob ustreznem vremenu lahko ogrozi tudi dele obale.*

Glede na posebni režim plovbe ladij s kemikalijami in relativno majhne količine teh snovi v prometu, je malo možnosti, da bi prišlo do hujšega direktnega ogrožanja zdravja ljudi. Vendar bi se v primeru izlitja teh snovi oziroma direktnega stika z vodo ter organizmi v njej, tudi sprva neznatne količine teh snovi lahko akumulirale ter preko prehranjevalne verige koncentrirale v višjih organizmih ter v končni fazi tudi v gospodarsko pomembnih morskih organizmih do takšne mere, da bi bili ti dlje časa neuporabni za prehrano oziroma industrijsko predelavo.

d) ***Posebni tovori***, ki gredo v ali iz Luke Koper (eksplozivi, snovi, ki sproščajo ionizirajoče sevanje in podobno) potujejo pod posebnim režimom plovbe. V določeni meri tudi predstavljajo nevarnost za zdravje prebivalstva na obali, posebno v primeru večje nesreče. Nesreča pri pretovarjanju teh snovi pa ne bi za dlje časa ogrozila le luke same in bližnjih predelov mesta Koper, temveč celotni vodni prostor.

Pri onesnaževanju morja pa niso udeleženi samo nafta in njeni derivati ter druge nevarne snovi, ki izvirajo iz kolizij tankerjev, izlivanja balastnih voda in kaljuž. Dobršen delež pri onesnaževanju morja predstavljajo tudi razne snovi, ki pritekajo v morje s kopnega z industrijskimi in komunalnimi odplakami, iz raztežilnikov meteornih voda in predvsem z vodotoki. Te snovi lahko razvrstimo v več skupin (odplake, sintetične organske snovi, razna olja in težke kovine), za večino izmed njih pa veljajo skupne lastnosti, da delujejo destruktivno na morske bioresurse, škodijo človeškemu zdravju, omejujejo morske aktivnosti vključno z ribolovom, zmanjšujejo kvaliteto morske vode in s tem njeno uporabnost ter estetski videz.

Poglavitni viri tovrstnega onesnaževanja morskega akvatorija so:

- komunalne odplake mesta in primestnih naselij (Koper, Semedela, Žusterna, Olmo Prisoje, Šalara);
- vodotoki, kompleksno obremenjeni z industrijskimi agrikulturnimi in komunalnimi odplakami (Rižana, Badaševica, Dragonja).

1.6 Verjetne posledice nesreč

Posledice nesreč z nevarnimi snovmi so lahko velike, dolgotrajne in predstavljajo nevarnost za življenje ljudi in živali. Povzročijo veliko ekološko škodo v okolju, materialno na stavbah in v njih shranjenih materialnih dobrinah, ter motnje v celotni infrastrukturi in oskrbovalnih dejavnostih.

Stalna prisotnost večjih količin nevarnih snovi na območju Mestne občine Koper predstavlja tudi stalno potencialno nevarnost nesreč, pri katerih je ukrepanje zelo zahtevno in kompleksno. Zato uvrščamo te nesreče med najbolj nevarne za ljudi in okolje v naši občini. Odvisno od vrste in količine nevarne snovi, ki bi bila udeležena v morebitni nesreči, bi temu primerne bile tudi posledice na ljudeh, živalih in okolju.

Zaradi lokacij nevarnih snovi, bi posledice tovrstnih nesreč neposredno ogrozile zdravje in življenje ljudi ter živali v najgosteje naseljenih in vitalnih predelih občine, zato bi bile posledice še toliko hujše in zahtevne glede ukrepanja. V okolju bi bile te posledice najbolj izrazite na področju vodooskrbe, saj bi lahko povzročile daljšo neuporabnost virov pitne vode. V večji ali

manjši meri bi bilo prizadeto tudi kmetijstvo. Onesnaženje morja in obalnega pasu pa bi pomenila grožnjo obstanku turističnega gospodarstva in marikulture.

1.6.1 Verjetne posledice nesreč na kopnem in vodotokih

Pri neposredno prizadetih - kontaminiranih delavcih, prebivalcih in ostalih ljudeh in živalih bi prišlo do smrtnih primerov in poginov. Pri ostalih, ki bi jih dosegle posledice nesreče pa glede na oddaljenost in vrsto nevarne snovi, večje oziroma manjše poškodbe predvsem dihal.

Posledica nesreče bi bila manjša oziroma večja kontaminacija in neuporabnost prizadetega zemljišča in vodotokov. V primeru nesreče na vodozbirnem območju je potencialna nevarnost onesnaženje podtalnice vodnih virov med njimi tudi najpomembnejšega, Rižane.

1.6.2 Verjetne posledice nesreče na morju in ožjem priobalnem pasu

Dobršen del gospodarstva na slovenski obali je življenjsko odvisen od čistega morja. Predvsem turistično urejeni deli obale. Vsako večje onesnaženje teh delov obale, bi lahko izzvalo težko popravljivo ekološko škodo ter izpad dohodka v turističnem gospodarstvu in ribištvu. Izjemoma lahko razlitje kemikalij v morje povzroči nastanek škodljivih plinov, ki bi lahko direktno ogrožali prebivalstvo.

Posledice majhnega onesnaženja so omejene in lokalnega pomena. Ekološka nesreča, ki bi imela za posledico večjo emisijo nevarnih snovi v morski akvatorij pa bi imela katastrofalne posledice, ki bi ogrozile predvsem pogoje za življenje, morskega življa in naravne dediščine. Posledice bi bile hude, dolgotrajne, njihova sanacija bi bila zelo zahtevna.

1.6.3 Možne posledice nesreč pri stacionarnih virih tveganja

Največje nevarnosti za nesreče v industriji predstavljajo predvsem:

- Petrol, Slovenska energetska družba, d.d.,Instalacija Sermin 10/a, Koper
- Istrabenz plini d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, 6000 Koper
- Luka Koper, d.d., Vojkovo nabrežje 38, 6000 Koper
- Titus d.o.o. Dekani, Dekani 5, 6271 Dekani

Nesreče z nevarnimi snovmi, kjer bi posledice segale izven območja obratov so predvsem sledeče:

- izpust UNP med prečrpavanjem iz/v avtocisterno, vžig in eksplozija rezervoarja UNP (**BLEVE**) v obratu **Istrabenz plini** v Serminu: Varna razdalja zaradi nadtlaka (pod 2,1 kPa) je 1370 m, medtem ko je varna razdalja glede toplotnega sevanja (pod 4,5 kWm2) nad 650 m.
- izpust amoniaka iz terminala za sadje med pretakanjem iz avtocisterne v hladilni sistem v **Luki Koper**: Nevarno območje je v radiu 500 m (500 ppm).
- emisije plinov (predvsem CO) v primeru večjega požara na rezervoarskem prostoru obrata **Instalacija**: Na razdalji 190 m pade koncentracija plinov na 220 mg/m3, na razdalji večji

od 700 m pa so koncentracije CO manjše, ko prepisuje uredba o mejnih koncentracijah v zraku za 8-urno izpostavljenost, tako da ne bi ogrožala okoliške populacije.

Ostala možna onesnaženja so predvsem:
- izlitje goriva iz rezervoarjev v reko Rižana - onesnaženje (**Istalacija**)
- izlitje nad 10 m^3 nafte na plovni poti ali na privezu v morje - onesnaženje (**Luka Koper**)
- izlitje 10 t nafte s požarom (privez) – evakuacija okoliških prebivalcev (**Luka Koper**)
- izlitje 10 t nafte s požarom (potniški terminal) – evakuacija potniške ladje (**Luka Koper**)

Posebno težavo zaradi zahtevnosti intervencije pomenijo tudi nesreče z nevarnimi snovmi v predorih, na železniški progi, ter kritičnih odsekih regionalnih cest.

1.6.3.1 Petrol d.d. – Skladišče Instalacija Sermin - povzeto po Oceni ogroženosti pred nesrečami z nevarnimi snovmi v Mestni občini Koper 2018

Lokacija obrata z virom tveganja: Petrol, Slovenska energetska družba, d.d.,Instalacija Sermin 10/a, 6000 Koper.

Skladišče Instalacija Sermin ima 480.000 m^3 tisoč kubičnih metrov rezervoarskega prostora. Letno pretovori cca. 3.000.000 ton blaga.

Skladno s predvidenimi scenariji sta možna dva dogodka, kjer bi lahko posledice segale izven območja obrata ter se predvideva izvajanje ukrepov in nalog s strani lokalne skupnosti:

1	***Opis dogodka***	Izlitje goriva iz rezervoarja in požar
	Posledice izven območja obrata	Emisije plinov (predvsem CO)
	Potrebni zaščitni ukrepi in naloge ZRP	Intervencija gasilcev, takojšnja izolacija področja 190 m v vseh smereh, preprečiti gibanje nepooblaščenih oseb.
	Napotki za okoliško prebivalstvo	Prebivalci bi morali v času požara oditi v zaprte prostore, zapreti okna ter izklopiti klimatske naprave.
	Pomoč organizaciji ob nesreči	Pri večjem požaru je treba evakuirati iz odprtih površina ljudi v razdalji 500 m v vseh smereh.

2	***Opis dogodka***	Izlitje goriva iz rezervoarjev in izpust v reko Rižana
	Posledice izven območja obrata	Onesnaženje reke Rižana, morja in obale, brez neposrednega vpliva na okoliške prebivalce.
	Potrebni zaščitni ukrepi in naloge ZRP	Čiščenje reke Rižana, morja in obale ter prostoživečih morskih organizmov ter ptic.

	Napotki za okoliško prebivalstvo	Prepoved oz. omejitev koriščena vode iz reke Rižana za kmetijske namene ter kopanja v morju na določenih mestih in prometa s plovili.
	Pomoč organizaciji ob nesreči	Izvajanje ukrepov izven območja obrata.

1.6.3.2 Istrabenz plini d.o.o

Lokacija obrata z virom tveganja: Istrabenz plini d.o.o., Poslovna Enota Zahodna Slovenija, Sermin 8A, 6000 Koper.

Na lokaciji vira tveganja so prisotne večje količine utekočinjenega naftnega plina (UNP - zmes propana in butana) in propana - skupno približno 220 ton, ter različnih tehničnih plinov (kisik, argon, dušik, amoniak, ogljikov dioksid, acetilen, klor, vodik, eten, ter zmesi nekaterih plinov).

Ocena tveganja izdelana v sklopu Varnostnega poročila za obravnavani vir tveganja za okolje ugotavlja naslednje potencialne začetne dogodke, oziroma odpovedi s težjimi posledicami:

A. **Eksplozija jeklenke plinske zmesi** (vodik in inertna komponenta) med polnjenjem v polnilnici tehničnih plinov. Vzrok je lahko prisotnost kisika v jeklenki. Ocenjena količina je približno 20 g vodika. Vplivno območje za verižno nesrečo je do približno 7 m, kar je omejeno tudi s konstrukcijo sten objekta (armiran beton), zato lahko pričakujemo le lokalne poškodbe opreme na polnilnem mestu. Vplivno območje za težje posledice (težje ranjeni in žrtve) med zaposlenimi lahko pričakujemo do približno 11 m (največ 1 zaposlen - polnilec jeklenke), vplivno območje za lažje posledice sega do približno 80 m (največ 2 do 3 zaposleni). Vplivov izven lokacije ni pričakovati.
B. **Izpust tekočega kisika iz avto cisterne** med prečrpavanjem v stabilni rezervoar zaradi poškodovane gibljive cevi. Pričakujemo izpust ki bi trajal približno 1 minuto, med katerim bi izteklo približno 360 kg kisika. Ocenjeno vplivno območje od mesta izpusta s povišano koncentracijo kisika (povečana nevarnost samovžiga organskih snovi) je v radiju približno 40 m.
C. **Izpust tekočega propana ali propan-butana** (v splošnem UNP) iz poškodovane gibljive cevi med praznjenjem avto cisterne. V najtežjem primeru lahko pričakujemo izpust celotne količine UNP - približno 19 ton v času približno 25 minut. Hlapi UNP se lahko vžgejo in eksplodirajo na območju ali izven območja lokacije, oziroma na razdalji do približno 200 m od mesta izpusta. Posledice takojšnjega ali zakasnelega vžiga so eksplozija plinskega oblaka, goreč curek, goreča luža, ter ognjena krogla. Možen je nastanek sekundarnih požarov.
D. Izredni dogodek s potencialno najtežjimi možnimi posledicami je povezan z **izpustom UNP iz rezervoarjev R-1, ali R-2, ali R-3** zaradi odpovedi posameznih rezervoarjev, predvidoma predvsem v primeru požara v neposredni bližini (posledica verižne - domino nesreče). V posameznem rezervoarju je skladiščeno največ približno 72 ton UNP. V tem

primeru lahko pričakujemo pojav ognjene krogle (BLEVE) ter eksplozijo oblaka hlapov. Trajanje pojava ognjene krogle je ocenjeno na približno 20 sekund.

Nastanek verižne nesreče je verjeten v primeru, da primarni požari zajamejo sosednjo procesno opremo (črpališče UNP), avto cisterne ali rezervoarje in odpove avtomatsko proženi protipožarni sistem za hlajenje opreme/rezervoarjev. V primeru da požar zajame določen del opreme lahko zaradi povišanja temperature UNP to vodi do takšnega povišanja tlaka, da tega oprema ne prenese več. Temu sledi odpoved opreme, rezervoarja ali cisterne, ter trenutno uparevanje in vžig izpuščenega UNP na zraku - pojav ognjene krogle (BLEVE).

Vplivno območje za nadaljnje verižne nesreče v primeru tega dogodka znaša približno do 280 m, zaradi nadtlaka eksplozije oblaka hlapov, v kateri se nahaja celotna lokacija vira tveganja, skoraj vsi objekti v ind. coni Sermin, vključno z delom tovorne žel. postaje Koper in lokacijo Probanke. Vplivno območje za potencialno ranjene in žrtve znaša približno do 350 m. Vplivno območje za lažje posledice (npr. le posamezna počena stekla) znaša približno do 1400 m.

Posledice najtežjega možnega dogodka lahko obsegajo tudi izpuste klora in/ali amoniaka iz posameznih skladiščenih jeklenk na lokaciji (dvig temperature in tlaka zaradi požarov). Ocenjeno je bilo, da lahko pričakujemo potencialne težje zdravstvene posledice za zaposlene na lokaciji ali člane intervencijskih ekip (vplivna območja so do 50 m).

Načrt obravnava nesreče s težjimi posledicami, ki se lahko pojavijo na območju vira tveganja. Posledice so lahko poškodbe ljudi, objektov, opreme in okoliških objektov, zaradi toplotnega sevanja gorečega curka, goreče luže, ognjene krogle ali zaradi nadtlaka eksplozije oblaka hlapov UNP v zraku. V omejenem obsegu so možne poškodbe ljudi (predvsem zaposlenih) zaradi izpustov strupenih plinov (klor, amoniak) iz posameznih skladiščenih jeklenk med požarom na lokaciji.

Za čim boljšo usklajenost zaščitnih ukrepov in uspešnost reševanja je predvidena usklajenost Načrta zaščite in reševanja s strani Istrabenz plini d.o.o. z Načrtom zaščite in reševanja na ravni Mestne občine Koper (na ozemlju katere je vir tveganja).

V tabeli podajamo ocenjena vplivna območja za *varno razdaljo* (izven katere ni pričakovati pomembnejših posledic), *razdaljo za vsaj težje poškodbe* (znotraj te razdalje lahko pričakujemo vsaj težje poškodbe ali žrtve med nezaščitenim prebivalstvom) in razdaljo znotraj katere obstaja možnost *verižne nesreče*.

Geografsko je načrt omejen z vplivnimi razdaljami (radiji) od mesta izpusta (približno sredina lokacije vira tveganja) glede na vrsto in težo posledic izrednih dogodkov.

Največja razdalja za razredčenje hlapov UNP pod polovico spodnje eksplozijske koncentracije v zraku ob najbolj neugodnih meteoroloških pogojih (poletje, hitrost vetra do 2 m/s) za začetni izredni dogodek izpusta UNP pri prečrpavanju iz avto cisterne znaša približno 200 m, kar sega tudi izven lokacije vira tveganja. V tem območju je še možen vžig hlapov UNP. Ta začetni

izredni dogodek ima predvidoma največji potencial za razvoj do verižne nesreče zaradi bližine rezervoarjev za UNP. Ocenjeno iztekanje celotne količine UNP (začetne odpovedi/izpusti) bi trajalo glede na razvoj izrednega dogodka do približno 25 minut, v kolikor operaterji ne bi uspeli ustaviti izpusta. V primeru nastanka požarov in izpada/okvare protipožarnega sistema so možne verižne odpovedi (BLEVE rezervoarjev, avto cistern, jeklenk) v času približno 15 minut (literarni podatek).

Ves čas iztekanja UNP ali požarov na lokaciji vira tveganja obstaja nevarnost vžiga ali eksplozije. Ocenjeno trajanje izrednega dogodka v primeru razvoja do požara je do nekaj ur.

Načrt zaščite in reševanja na ravni Mestne občine Koper je potrebno zato aktivirati čim prej, oziroma v času 15 do 20 minut od razglasitve alarma, oziroma začetnih izpustov UNP.

		Razdalja v metrih za		
št.	Vrsta izrednega dogodka; izid	varno razdaljo [2]*	težje poškodbe **	verižno nesrečo ***
1	Izpust tekočega plina iz 150 m^3 rezervoarja R1 ali R2 ali R3; požar, ognjena krogla, eksplozija (##)	1400	350	275
	a) posledični izpust 50 kg klora iz jeklenke v času 2 ur med požarom	260	50	/
	b) posledični izpust 21 kg amoniaka iz jeklenke v času 2 ur med požarom	40	ni nevarnosti	/
2	Eksplozija vodika pri polnjenju jeklenke z zmesjo plinov	80	11	7
3	Izpust celotne količine UNP iz poškodovane gibljive cevi pri polnjenju ali praznjenju avto cisterne; goreč curek, ognjena krogla, eksplozija (#)	200	90	80
4	Izpust tekočega kisika iz gibljive cevi pri praznjenju avto cisterne; požar (#)	ni podatka, ocena ni možna		40

Ocenjene vplivne razdalje za potencialne izredne dogodke.

2

Opombe:
* - največja razdalja do toplotnega sevanja 4 $kW \times m^{-2}$, ali do nadtlaka eksplozije 2068 Pa.
** - največja razdalja do toplotnega sevanja 12,5 $kW \times m^{-2}$, ali do nadtlaka eksplozije 13790 Pa.
*** - največja razdalja do toplotnega sevanja 37,5 $kW \times m^{-2}$, ali do nadtlaka eksplozije 20680 Pa.
# - izredni dogodek s potencialom za nastanek verižne nesreče
- izredni dogodek z najtežjimi možnimi posledicami (izid verižne nesreče)
/ - verižne odpovedi niso možne/pričakovane.

Izredni dogodek z najtežjimi možnimi posledicami (verižna nesreča - posamezni izpust tekočega plina iz 150 m^3 rezervoarja R1 ali R2 ali R3) lahko vodi do težjih poškodb ljudi, objektov in opreme na celotnem območju vira tveganja in tudi izven lokacije vira tveganja. Vplivno območje za verižno nesrečo znaša do približno 275 m. V potencialno ogroženem območju za verižno nesrečo se nahaja celotna lokacija vira tveganja, ne sega do drugih virov tveganja, prisotni pa so skoraj vsi objekti v ind. coni Sermin, vključno z delom tovorne žel. postaje Koper in lokacijo Probanke.

Vplivno območje za potencialno ranjene in žrtve znaša približno 350 m, kar obsega celotno lokacijo vira tveganja, ter nekatere sosednje objekte.

Vplivno območje za lažje posledice (npr. le posamezna počena stekla) znaša približno 1400 m. Posledice najtežjega možnega dogodka lahko obsegajo tudi izpuste klora in/ali amoniaka iz posameznih skladiščenih jeklenk na lokaciji. Ocenjeno je bilo, da lahko pričakujemo potencialne težje zdravstvene posledice za zaposlene na lokaciji, ali člane intervencijskih ekip (vplivna območja so do 50 m). V tem primeru morajo zaposleni ter člani intervencijskih ekip uporabljati ustrezno osebno zaščitno opremo.

Skladno s predvidenimi scenariji je možen dogodek, kjer bi lahko posledice segale izven območja obrata ter se predvideva izvajanje ukrepov in nalog s strani lokalne skupnosti:

1	***Opis dogodka***	Izpust UNP iz rezervoarja (ali avtocisterne), vžig in eksplozija
	Posledice izven območja obrata	Pojav ognjene krogle (BLEVE) ter eksplozija oblaka hlapov
	Potrebni zaščitni ukrepi in naloge ZRP	Intervencija gasilcev, takojšnja izolacija področja (90-350m) v vseh smereh, preprečiti gibanje nepooblaščenih oseb.
	Napotki za okoliško prebivalstvo	Prebivalci bi morali v času požara oditi v zaprte prostore, zapreti okna ter izklopiti klimatske naprave.
	Pomoč organizaciji ob nesreči	Evakuirati ljudi v radiu 350m pri izpustu iz rezervoarja ter 90m pri izpustu iz avtocisterne. Zapora okoliških cest (vpadnica v Luko Koper ter avtocesta).

1.6.3.3 Luka Koper d.d.

Lokacija obrata z virom tveganja: Luka Koper d.d., Vojkovo nabrežje 38, 6501 Koper.

Večja nesreča lahko povzroči smrtne žrtve ali hude poškodbe ljudi, oziroma lahko ima trajnejši škodljivi vpliv na okolje. Ocena ogroženosti Luke Koper d.d. za industrijske nesreče v to skupino razvršča naslednje nesreče:

TERMINAL ZA HLAJENE TOVORE

Do največjega izlitje amoniaka na prostem bi prišlo zaradi avtomobilske nesreče med polnjenjem hladilnega sistema z amoniakom.

Ocenjeno je bilo, da bi nastala nesreča z največjim možnim dosegom v primeru, da pride do perforacije polne cisterne. Modeliran je nastanek takojšnjega izpusta skozi veliko odprtino ki bi lahko nastala v primeru prometne nesreče ter nastanek kontinuiranega izpusta, ki bi lahko nastala zaradi poškodbe ob nepravilni uporabi orodja ali padca predmeta na cisterno.

V primeru katastrofalne poškodbe cisterne bi ob hitrem izpustu v zrak izhlapelo 240 kg amoniaka. Ostala količina bi tvorila lužo premera 86 m, ki bi počasi izhlapevala. Izhlapevanje bi v primeru, da ne bi izvajali varnostnih ukrepov, trajalo več ur. Ob majhni hitrosti vetra bi bila disperzija najpočasnejša in bi nastale največje koncentracije amoniaka v zraku.

Do manjše poškodbe polne cisterne bi lahko prišlo v primeru prometne nesreče ali zaradi nepravilne uporabe orodja. V primeru perforacije cisterne bi snov izhajala iz cisterne. Vplivno območje je odvisno od hitrosti vetra ter od temperature okolja.

Z modelom je bilo ugotovljeno, da bi bilo v primeru katastrofalne nesreče nevarno območje v radiu 500 m, v kolikor ne bi izvajali ukrepov preprečevanja širjenja amoniaka. V tem območju bi morali prebivalci v času 30 min oditi v zaprte prostore, zapreti okna ter izklopiti klimatske naprave.

TERMINAL ZA TEKOČE TOVORE

Kadar ob izlitju ne pride do vžiga, lahko v zraku, na območju lovilne sklede pride do visokih koncentracij hlapov, ki se nato širijo na območju terminala. Dogodki te vrste so prvenstveno umeščeni v kategorijo srednjih nesreč, saj posledice ne ogrožajo okoliškega prebivalstva, oz. je tveganje za prebivalstvo minimalno. Posledicam so izpostavljeni zaposleni znotraj obrata oz. tisti, ki se v obratu zadržujejo iz drugih razlogov. Ker ocenjujemo, da bi večja nezgoda na terminalu za tekoče tovore imela negativne posledice na večje število ljudi (zaposlenih v obratu ali zunanjih) je primerno, da jo izpostavimo tudi kot potencialno veliko nezgodo.

Pri modeliranju koncentracije hlapov v neposredni bližini lovilne sklede, kjer se nahaja razlit medij, smo predpostavili hitrost vetra 1.5 m/s, 70% vlago, temperatura zraka 20°C, temperatura stirena 23°C, stabilnostni razred D. Pri velikih izlitjih je senzibilnost rezultatov precejšnja, kar pomeni, da se pri manjši spremembi hitrosti vetra ali stabilnostnega razreda razdalje lahko povečajo.

	ERPG 1	ERPG 2	ERPG 3
Koncentracija (ppm)	50	250	1000
Razdalja (m)	195 (300)	49 (110)	15 (30)

Razdalja, kjer so prisotne škodljive koncentracije stirena v zraku zaradi razlitja v lovilni skledi

Kadar ob izlitju ne pride do vžiga lahko v ekstremnih primerih (visoke temperature, brezvetrje) znotraj območja lovilne sklede pride do visokih koncentracij, ki se nato širijo na območju terminala, saj je metanol težji od zraka.

METANOL	ERPG 1	ERPG 2	ERPG 3
Koncentracija (ppm)	200	1000	5000
Razdalja (m)	170	80	45

Razdalja, kjer so nevarne koncentracije metanola

POVZETEK VELIKE NESREČE NA KOPNEM

V prilogah v Oceni ogroženosti ob nesreči z nevarno snovjo 2018 so prikazana območja povečane koncentracije amoniaka pri veliki nesreči s potencialno najtežjimi možnimi posledicami zaradi težje poškodbe cisterne amoniaka pri prečrpavanju v rezervoar.

Iz prilog je razvidno, da vplivi škodljivih koncentracij amoniaka lahko sežejo izven območja Luke Koper.

IZREDNI DOGODKI NA PLOVNI POTI

V primeru izlitja se za veliko nesrečo smatra izlitje nad 10 m^3 nafte oziroma izlitje večje količine oziroma zelo nevarnih in škodljivih snovi v morje zaradi:

- nasedanja ladje ob plovni poti oziroma bližini obale;
- trčenja ladje z drugo na privezu;
- trčenja ladje ob pristajalni pomol oziroma obalo.

V tem delu je simuliran scenarij izpusta velike količine, 1.000 ton dieselskega goriva. Uhajanje tekočine traja 2,5 ure z začetnim pretokom 600 ton/uro, ki postopoma pada do končnih 200 ton/uro. Temperatura morja je 25°C, ozračja pa 30°C. Upoštevajo se plimni tokovi in južni veter s hitrostjo 10 m/s. Slika prikazuje premik madeža, ki nakazuje na onesnaženje velikega območja. Nafta se je razpršila na površini 2E+07 m2, vendar se je večina (967 ton) nafte raztopila v vodnem stolpcu, mnogo manj (31 ton) je evaporiralo in samo 2,1 tone je pristalo na obali. Viskoznost je bila nizka, in sicer 2,1 cSt. Vse to nakazuje da je ukrepanje zelo omejeno, v začetni fazi je mogoče nekaj omejiti z zavesami, nato uporabiti pivnike na koncu pa najverjetneje dokončati ukrepanje z disperzanti.

Iz simulacije je razvidno, da onesnaženje lahko seže izven območja Luke Koper.

IZREDNI DOGODKI NA PRIVEZU

Kot večja nesreča se smatra izlitje nad 10 m^3 nafte oziroma izlitje večje količine oziroma zelo nevarnih in škodljivih snovi v morje:

- zaradi trčenja ladje v manevriranju ali plovbi z drugo na privezu.

Velika nesreča je lahko tudi požar na ladji, ki lahko povzroči smrtne žrtve ali hude poškodbe ljudi, oziroma lahko ima trajnejši škodljiv vpliv na okolje. Ladje so polno opremljene in posadke usposobljene za gašenje požarov na ladji, v nekih izjemnih situacijah pa bi bilo morda potrebno dodatno gašenje z uporabo zunanjih enot (npr. gašenje z obale ali morske strani iz plovil).

Za ta obseg nesreč je bila predvidena tudi situacija vžiga razlitega bencina in razlitje težkega goriva skozi dve različno veliki luknji. Sedaj je za primerjavo dodana še velika količina diezelskega goriva. Pogoji izpusta so enaki kot prej, le da bodo v tem primeru zimske temperature (morje in zrak 5°C). Madež se razprši na površini 2E+06 m^2. Viskoznost je zaradi nižje temperature višja, tam do 6,2 cSt, kar pomeni, da je možno uporabiti posnemalce olja. Po sedmih urah je disperziranih 199 ton, evaporiranih pa 20,5 ton. Na obalo (Ankaran) je pristalo 15,3 tone, preostalih 765 ton pa je še na gladini.

Iz simulacije je razvidno, da onesnaženje ter posledice velike nesreče z izlitjem in vžigom lahko sežejo izven območja Luke Koper.

POTNIŠKI TERMINAL

Nevarnosti, ki imajo potencialno večje posledice za posadko in potnike ter potencialno za okolico izven ladje lahko delimo na:

Dogodke na ladji:

- Trčenje druge ladje v privezano potniško ladjo,
- Požar v strojnici/ kuhinji/ bivalnih prostorih/ drugih prostorih,
- Eksplozija na ladji,
- Virusna okužba potnikov ter
- Teroristični napad na ladjo.

Dogodke na potniškem terminalu oz. drugih terminalih, kar ima lahko vpliv na potniško ladjo:

- Eksplozija na terminalu,
- Požar na terminalu,
- Izpust nevarnih snovi v ozračje in
- Teroristični/ vojaški napad na pristanišče.

Potniški terminal je glede na lokacije terminalov z nevarnimi snovmi oz. izvorov posledic, definiranih v predhodnih poglavjih, oddaljen:

- Od terminala za hlajene tovore – 350 m zahodno,
- Od terminala za tekoče tovore (za kemikalije) – 650 m jugo zahodno ter
- Od priveza za kontejnerske ladje – 350 m jugo zahodno.

Verjetnost nezgode z večjo škodo in smrtnimi žrtvami na ladjo, je povzet po IMO-MSC Formal Safety Assessmet in znaša 4,42E-2/ ladijsko leto. Ker se posamezna potniška ladja v koprskem pristanišču zadržuje npr. 3 dni je verjetnost za nesrečo z žrtvami 3,36E-4. Predpostavka nezgode z izlitjem 10 t nafte in posledično požarom (na potniški ladji ali v njeni neposredni bližini), izhaja lahko iz nezgode trčenja, nasedanja ali neposredno požara na ladji. Verjetnost za tovrstno nezgodo, ki privede do požara je okoli 3,77E-5/ 3 ladijske dni. Za 78 ladij, ki so prispele v Koper leta 2011 je verjetnost tovrstne nezgode 1,71E-5/ 3 ladijske dni. Na tej osnovi so izračunane cone individualnega tveganja, ki segajo preko poseljenega območja v obsegu izpod 1E-6/leto.

METANOL	ERPG 1	ERPG 2	ERPG 3
Koncentracija (ppm)	500	1000	5000
Razdalja (m)	650	400	260

Škodljive koncentracije dima v primeru požara na TECHEM

Čeprav ima tovrstni dogodek majhno verjetnost, bi morala na nivoju Luke Koper, MO Koper in regije obstajati procedura koordiniranja, zaščite, eventualne evakuacije potniške ladje in oskrbe potnikov. Zaradi velikega števila potnikov, predvsem pa velike gostote le teh morajo ukrepi zaščite in reševanja Luke Koper in Mestne občine Koper biti usklajeni s protokolom, ki je vpeljan na posamezni ladji.

Tovrstna nezgoda na potniški ladji ali okolici ladje se zaradi potencialnih posledic lahko umesti med velike nesreče.

Skladno s predvidenimi scenariji sta možna dva dogodka, kjer bi lahko posledice segale izven območja obrata ter se predvideva izvajanje ukrepov in nalog s strani lokalne skupnosti:

1	***Opis dogodka***	Izpust amoniaka v zrak pri prečrpavanju iz cisterne v rezervoar.
	Posledice izven območja obrata	Strupeni hlapi amoniaka.
	Potrebni zaščitni ukrepi in naloge ZRP	Intervencija gasilcev za zmanjšanje hlapenje s peno in redčenje z vodo, takojšnja izolacija področja iztekanja 100 m v vseh smereh, preprečiti gibanje nepooblaščenih oseb ter ostati v zavetrju

	Napotki za okoliško prebivalstvo	Prebivalci bi morali v času 30 min oditi v zaprte prostore, zapreti okna ter izklopiti klimatske naprave.
	Pomoč organizaciji ob nesreči	Pri večjem razlitju je treba evakuirati iz odprtih površina ljudi v razdalji 800 m v vseh smereh. Pri požaru, če gori cisterna je treba izolirati 1600 m v vseh smereh; prav tako je treba v tej razdalji evakuirati ljudi in izvesti ukrepe varovanja in reševanja.

2	***Opis dogodka***	Nesreča na plovni poti ali na privezu.
	Posledice izven območja obrata	Onesnaženje morja in obale, brez neposrednega vpliva na okoliške prebivalce.
	Potrebni zaščitni ukrepi in naloge ZRP	Čiščenje morja in obale ter prostoživečih morskih organizmov ter ptic.
	Napotki za okoliško prebivalstvo	Prepoved oz. omejitev kopanja v morju na določenih mestih in prometa s plovili.
	Pomoč organizaciji ob nesreči	Izvajanje ukrepov izven območja pristanišča.

Ocenjujemo, da bi bila posebej zahtevna izvedba evakuacije oz. začasnega izmika potnikov in osebja potniške ladje na potniškem terminalu (cca. 3.000 - 5.000 ljudi) ter evakuacije oz. začasnega izmika prebivalcev SV dela mestnega jedra Koper (cca. 2.000 – 3.000 ljudi) ter njihova oskrba.

1.6.3.4 Titus d.o.o. Dekani

Lokacija obrata z virom tveganja: Titus d.o.o. Dekani, Dekani 5, 6271 Dekani

Iztekanje olj

Pri proizvodnem procesu nastane letno približno 40t odpadnih olj in emulzije. Večina teh se pri prehodu v podjetje razloži in uskladišči na za to primernem mestu, skladišču olj v skladišču surovin. Olja so v 200 L kovinskih sodih. Povprečno se nahaja v skladišču olj od 20 sodov, kar pomeni 4000 L. Na podlagi potreb se jih nato distribuira v proizvodnjo. V oddelkih se hrani potrebne količine za tekoči proizvodni proces. Hranjenje prav tako poteka v 200 L sodih in sicer na posebnih ekoloških podstavkih s katerimi je preprečeno, da bi le to iztekalo po tleh ali v naravo. S tem načinom je zagotovljeno varno ravnanje z novimi ali odpadnimi olji. Po izrabi se le te ponovno zbere v 200 L sodih in te označi kot odpadek. Izvaja se tudi zbiranje odpadnih olj na kar se jih uskladišči v skladišču olj. Po zbrani večji količini odpadnih olj prodajalec novih

olj in poskrbi za varno odstranitev. S tem načinom je zagotovljeno varno ravnanje z novimi in odpadlimi olji.

Veliko nevarnost za okolje in potreba po intervenciji bi bila potrebna v primeru, da bi se tovorno vozilo, ki opravlja dostavo novih olj in odvoz starih olj prevrnilo in se bi pri tem poškodovali kovinski rezervoarji. Na številnih mestih po podjetju so izdelani tudi oljni lovilci, ki bi preprečili večji iztok v meteorne vode. Vendar mora intervencijska skupina takoj poskrbeti za prečrpavanje olja v posebne posode in pa za namestitev oljnih pregrad-vpijalcev.

Nevarnost onesnaženja z olji obstaja tudi, če se zanemari vzdrževanje oljnih lovilcev.

Izlitje tekočih goriv – kurilno olje

V podjetju se nahajata dve večji skladišči kurilnega olja in sicer poleg upravne stavbe in pa pod Galvano. Velikosti rezervoarjev na prvi lokaciji je dva krat po 80.000 L. Naenkrat se sicer skladišči 144.000 L kurilnega olja.

Rezervoar kurilnega olja pod Galvano ima prostornino za 50.000 L medtem ko je maksimalna skladiščena količina 45.000 L.

Rezervoarji so nadzemni in nameščeni v objektih. Objekti so izdelani in premazani tako, da preprečujejo izlitje izven njih. Lovilne odprtine zadržijo večji del morebitnega izteklega kurilnega olja iz rezervoarjev. Pretakalne ploščadi so prav tako izvedene, da lahko ujamejo majhno količino izteklega kurilnega olja.

Vendar kljub temu je pri pretakanju goriv največje tveganje, da izteče kurilno olje v okolje.

Iztok nevarnih snovi v okolje

V podjetju se uporablja številne nevarne snovi predvsem za potrebe galvanizacije. Nehoteno razlitje teh nevarnih snovi pa ima lahko hude posledice predvsem za okolje in bližnjo reko Rižano. Nevarnost obstaja predvsem pri pretakanju izven prečrpovalne ploščadi in nesreči pri transportu nevarnih snovi. Prečrpovalna površina se sicer nahaja znotraj objekta Galvana in sicer v čistilni napravi (klet) ob skladišču kemikalij. Izvedena je tako, da v primeru manjšega razlitja se tekoča nevarna snov zlije v kinete in se nato avtomatsko prečrpa v določeno posodo, ko se le te napolnijo do določene višine.

Resno nevarnost bi lahko predstavljalo, če bi se naenkrat zlila jedka snov iz cisterne na kamionu ali kot posledica nenadnega počenja več sodov iz postrojenja čistilne naprave. Razlita velika količina nevarnih snovi bi se morala teoretično zbirati v kinetah, vendar zaradi velike količine se bi ta izlivala pred dvoriščem Galvane. Od tu pa po cesti do magistralne ceste Koper – Dekani ali pa v jarek ob cesti. Ker se v bližini nahaja hudournik bi se po njem stekalo proti reki Rižani.

Skladiščenje nevarnih snovi

Nevarne snovi se skladišči na eni lokaciji in sicer v skladišču kemikalij, ki je sestavni del čistilne naprave v Galvani. Skladišče kemikalij je ločeno na več prostorov in z mrežo ločeno med seboj. Strupeni galvanski preparati so skladiščeni po skupinah v odvisnosti, kateri se lahko skladiščijo skupaj in katere je prepovedano skladiščiti skupaj. Zelo strupene snovi so celo dodatno zaščitene in ograjene z mrežo ter zaklenjene, da se prepreči dostop nepooblaščenim in neusposobljenim osebam.

Sicer je potrebno poudariti, da so vse nevarne snovi zaprte v posebni embalaži (kovinske posode, plastične ali v najlonskih vrečah). Okvirna dnevna količina skladiščenih nevarnih snovi je 5000 kg različnih nevarnih snovi. Med drugim je največja dnevna skladiščena količina zelo strupenih snovi – cianidov 650 kg. Te količina potem padajo do minimalne zaloge.

V skladišču kemikalij v čistilni napravi se nahaja največja količina nevarnih snovi v tekočem stanju. Tu se nahajajo 4 skladiščne posode z volumnom 6,5 m^3. V njih se skladiščijo NaOCl (natrijev hipoklorit) 32% HCl (solna kislina), 43%NaOH (natrijev hidroksid). V dveh posodah se skladišči HCl (6000 kg) v ostalih pa NaOCl (4000 kg) in NaOH (4000 kg). Skladiščne posode imajo dvojne stene in dno tako, da praktično ni mogoče, da bi prišlo do razlitja iz skladiščnih posod.

Nastajanje in uhajanje škodljivih plinov v zrak

Pri površinski obdelavi-galvaniziranje se uporabljata soli Kalijev in Bakrov Cianid. Nevarnost uhajanja škodljivih in strupenih plinov obstaja. Največjo nevarnost za delavce predstavlja hud strup in sicer vodikov cianid, ki bi nastal v objektu Galvana. Pri normalnem obratovanju Galvane ne more nastati, saj je tehnologija galvaniziranja in čistilne naprave tako zasnovana, da je cianidna cona ločena od kisle cone. Cianovodik bi nastal, če pride do mešanja cianidne soli oz. cianidnega elektrolita z kislino. V trenutku se razvije zelo strupen plin, ki povzroči ob manjšem vdihavanju takojšnjo smrt.

Slednje lahko privede do večje naravne ali druge nesreče, kot je potres ali velik požar, vendar se za nastanek cianida morata zmešati cianid in kislina.

a) Zaznavanje

Cianovodik je že v majhnih količinah zelo strupen in v primeru, da ga zaznamo je lahko že ogroženo življenje. Ima značilen vonj po grenkih mandeljnih. Ko se ga začuti je potrebno nemudoma zapusti prostor in oditi na svež zrak.

b) Ravnanje

Vstop v prostor kjer je prišlo do sproščanja cianida se lahko vstopa le z izolirnim dihalnim aparatom. V skrajnih primerih pa tudi z zaščitno masko vendar mora imeti ta tudi filter za cianide. Najboljše je, če se pri reševanju uporablja skafander, saj se tako lahko prepreči prehajanje cianida skozi kožo.

Zastrupljeno osebo s cianidom je potrebno nemudoma prenesti na zrak. Dajanje umetnega dihanja usta na usta je prepovedano. Za take primer je potrebno uporabljati ročni dihalni balon (naustnik za dajanje umetnega dihanja). Strokovni delavec za prvo pomoč pa mora hudo zastrupljenemu dati antidot (protistrup) v skladu z varnostnim listom (npr. dicobalt-edetat/natrijev tiosulfat)

Požar

Proizvodna tehnologija ne sodi v požarno ogroženo dejavnost saj se ne uporabljajo zelo lahko vnetljive snovi. Občasno se za nekatera dela uporabljajo zelo lahko vnetljive snovi vendar v zelo majhnih količinah, tako da je potrebno zavzeti le splošne ukrepe in upoštevati navodila za preprečitev požara. Največjo požarno nevarnost predstavlja plin propan butan, ki se ga skladišči v plinski postaji in kurilno olje.

Propan butan se skladišči v 4 posodah po 4.000 L. V dveh posodah je skladiščen samo propan, v drugih dveh pa propan-butan. Največja skladiščena količina je približno 16.000 L.

Nekaj manjših požarov je bilo zabeleženih v Galvani. Ti so nastali zaradi napak na električni inštalaciji proizvodnega procesa. Z odkritjem napak in popravilom vseh možnih virov nastanka požara ter namestitvijo požarnih javljalcev in kamer za nadzor procesa in požarne varnosti v ta objekt se je tveganje za nastanek začetnih požarov zmanjšalo.

Še največje tveganje za nastanek požara predstavljajo malomarno ravnanje delavcev in napake na elektro inštalacijah.

Do samovžiga pride lahko tudi zaradi samovžiga mastnih krp, vendar je to tveganje z varnim odlaganjem krp v zabojnike za ta namen zmanjšano. Poleg tega pa je zelo majhna verjetnost, da bi prišlo do samovžiga.

Največje tveganje za nastanek požara se pojavlja pri izvajanju vročih del izven za to predvidenih prostorov (npr. varilnice). K vročim delom prištevamo varjenje, taljenje, brušenje, segrevanje in podobna dela, kjer nastaja vročina in pa iskre. Kljub dobremu nadzoru nad takimi deli se pojavlja nevarnost, da pride do nekontroliranega gorenja in razširitve na halo in druge objekte. Če se požar razširi je težko obvladljiv in je potrebno takoj poklicati center za obveščanje in ta gasilce. Obenem se aktivira člane prostovoljne gasilske enote. Če je požar precej obsežen je možno, da vodja intervencije (gasilcev) aktivira tudi prostovoljna gasilska društva. Po potrebi se aktivira tudi delavce Titus-a Dekani.

Eksplozija

Do eksplozije bi lahko prišlo v primeru požara plinske postaje, kjer se hrani propan butan ali okvare na plinski inštalaciji ali trošilih. Propan butan se uporablja v naslednjih delih: kuhinja, kalilnica, ogrevanje v skladišču surovin – kolekcioniranje.

Možnost eksplozije pa predstavljajo tudi jeklenke acitilena. Pri gorenju objektov, kjer se uporablja acitilen je možnost ob razširitvi požara do teh jeklenk, da zaradi visoke temperature eksplodirajo.

Izognitev eksplozije acitilena je možno izvesti le ob takojšnji akciji, ko se že v začetni fazi požar pojavil. Jeklenke se nemudoma odmakne na varno oziroma, če so te vroče jih je treba hladiti z vodo.

Acitilen se uporablja v:
- Vzdrževanje (kleparska delavnica)
- Orodjarna (ob kosmačenju) in
- Automatizaciji (varilnica)

V nekaterih objektih se nahajajo tudi manjše (gospodinjske jeklenke) jeklenke s propan butanom in sicer v manjših količinah do 5 kg. Prostori, v katerih se uporabljajo so naslednji: Plastika, Vzdrževanje orodij, Tlačno litje in Vzdrževanje.

Delavci ali gasilci morajo takoj po pojavu požara tudi v bližnjih objektih le te odnesti na varno še preden se razširi ogenj.

Skladno s predvidenimi scenariji in izjavo obrata ni možnih dogodkov oz. nesreč, kjer bi posledice segale izven območja obrata.

1.7 Verjetnost nastanka verižne nesreče:

1.7.1 Verjetnost nastanka verižne nesreče na kopnem in vodotokih

Ocenjuje se, da je možnost nastanka verižne nesreče zelo velika. Emisiji nevarne snovi v okolje (v trdi obliki, razlitje, strupen oblaki) lahko sledi ena ali več od naslednjih verižnih nesreč :
- požar (v naravi, objektu, prometnem sredstvu),
- eksplozija,
- kontaminacija podtalnice in vodnih virov - prekinjena dobava pitne vode,
- kontaminacija zemljišč in rastlin (kmetijskih pridelkov),
- prekinjeni prometni, komunikacijski in drugi infrastrukturni tokovi in povezave,
- motnje pri odvajanju in čiščenju odpadnih voda,
- onesnaženje morja.

1.7.2 Verjetnost nastanka verižne nesreče na morju in ožjem priobalnem pasu

Ocenjuje se, da je možnost nastanka verižne nesreče velika. Nesreča z nevarno snovjo na morju in priobalnem lahko povzroči eno ali več naslednjih nesreč nesreče:

- požar,
- eksplozija,
- onesnaženje morja in obale,
- pogin rib in morskega rastja,
- prekinjen ali oviran pomorski promet,
- onesnaženje ozračja na priobalnem območju.

2 OBSEG NAČRTOVANJA

2.1. Temeljne ravni načrtovanja

Obveznost izdelave načrta oziroma dela načrta zaščite in reševanja nesreči z nevarnimi snovmi je opredeljena glede na Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19).

Z gospodarsko družbo, zavodom in drugo organizacijo (v nadaljnjem besedilu: organizacija) je mišljena organizacija, ki mora zaradi narave svoje dejavnosti ali delovnih naprav in sredstev, ki jih uporablja v delovnem procesu, v skladu s to uredbo izdelati načrt zaščite in reševanja. Z organizacijo je mišljen tudi obrat večjega tveganja za okolje, določen v skladu s predpisom na področju varstva okolja, ki ureja preprečevanje večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, in zmanjševanje njihovih posledic, ki mora izdelati načrt zaščite in reševanja.

Če nesreča v organizaciji lahko neposredno ogrozi tudi ljudi, živali, premoženje, kulturno dediščino ali okolje zunaj območja organizacije, se skladno z oceno ogroženosti izdelajo tudi občinski ali regijski načrti zaščite in reševanja.

Mestna občina Koper je tako na podlagi zgoraj navedenega določila, dolžna izdelati načrt zaščite in reševanja. Temeljni načrt zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi snovmi je načrt Mestne občine Koper, ker država in regija še nimata izdelanih načrtov.

Z njim morajo biti usklajeni načrti podjetij in postopki na ravni države ter postopki izvajalcev načrta, za kar so navedeni odgovorni sami.

2.2. Načela zaščite, reševanja in pomoči

Načelo postopnosti pri uporabi sil in sredstev. Pri zaščiti in reševanju je občina dolžna uporabiti najprej svoje sile in sredstva, in le če te ne zadoščajo niti ni zadostno vključevanje sil in sredstev občin, se vključi v pomoč in reševanje država.

Načelo preventive. Občina v okviru svojih pristojnosti izvaja ukrepe, ki zmanjšujejo posledice, aktivnosti s katerimi spremlja stanje na ogroženem območju.
Načelo pomoči. Ob nesreči je vsak dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih. Vsaka pomoč je načeloma brezplačna.
Načelo javnosti. Občina je dolžna, da v okviru svojih pristojnosti seznani prebivalce z nevarnostjo in kot tudi z ukrepi, ki so predvideni za preprečevanje in odpravljanje posledic nesreč.
Načelo hitre intervencije. Da bi preprečili ali vsaj ublažili posledice nesreče, je treba ukrepati hitro in učinkovito. Zato morajo biti sile za ZRP organizirane, opremljene in usposobljene tako, da se lahko odzovejo v najkrajšem času.

Načelo humanosti. Vse dejavnosti ZRP so človekoljubna narave.
Načelo pravice do varstva ob nesreči. Po zakonu ima vsak zagotovljeno pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Tudi pri teh nesrečah ima reševanje človeških življenj prednost pred vsemi drugimi ukrepi.
Načelo obveznega izvajanja odločitev. Vodenje zaščite, reševanja in pomoči temelji na obveznem izvajanju odločitev organov, prisotnih za vodenje Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

3. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1. Temeljne podmene

1. Varstvo pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti upravljavci obratov, ki uporabljajo, skladiščijo, proizvajajo ali transportirajo nevarne snovi, prevozniki, ministrstvo pristojno za okolje in prostor, prebivalci kot posamezniki, prebivalci, organizirani v prostovoljne reševalne sestave ter druge nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z zaščito in reševanjem, javne reševalne službe, podjetja, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je pomembna za zaščito in reševanje, ter lokalne skupnosti in državni organi, skladno s svojimi pristojnostmi.
2. Načrt zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi snovmi Mestne občine Koper je izdelan za izvajanje zaščitnih ukrepov ob nesreči z nevarnimi snovmi manjšega in večjega obsega, z namenom, da se zagotovita pravočasno in organizirano obveščanje in ukrepanje ob nesreči ter s tem učinkovita zaščita, reševanje in pomoč prebivalcem Mestne občine Koper. Vsem udeležencem v nesreči, morajo pristojni organi in službe zagotoviti takojšnjo in ustrezno strokovno pomoč.
3. Ob nesreči z nevarnimi snovmi morajo biti ogroženi prebivalci pravočasno in objektivno obveščeni o nesreči, pričakovanih nevarnostih, možnih posledicah nesreče, načrtih in ukrepih za zmanjšanje in odpravo posledic ter o ravnanju ob nesreči. Informacije o tem pristojni organi sproti dopolnjujejo in objavljajo.
4. Ob nesreči z nevarnimi snovmi je za operativno izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči na kraju nesreče odgovoren vodja intervencije, ki so mu neposredno podrejene vse sile, ki sodelujejo pri izvajanju nalog na terenu. Vodja intervencije se imenuje iz vrst gasilske reševalne službe ali iz vrst upravljavca obrata, kjer se je zgodila nesreča. Za pomoč vodji intervencije pa upravljavec obrata ali prevoznik imenuje svojega strokovnjaka.
5. Fizične in pravne osebe zasebnega in javnega prava na območju Mestne občine Koper imajo uveljavljene ustrezne preventivne in operativne ukrepe v skladu z zakonodajo s področja varstva pred požarom in področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, varstva okolja, prevoza nevarnega blaga, varstva voda, varnega dela s kemikalijami, lokalnimi določili občinskih prostorskih aktov.
6. Organi in organizacije, ki izvajajo naloge v skladu s tem načrtom, po svoji presoji izdelajo izvlečke in druge dokumente za potrebe operativnega delovanja posameznih svojih enot in služb.
7. Mestna občina Koper bo preko CZ, javnih zavodov Mestne občine Koper, karitativnih organizacij, Centra za socialno delo Južna Primorska (CSD), RKS OZ Koper in drugih služb, zagotavljala pomoč začasno evakuiranim v roku, dokler niso vzpostavljene razmere za varno vrnitev na njihove domove.

Na območju Mestne občine Koper se lahko pojavijo nesreče z nevarnimi snovmi predvsem:

- v naravnem okolju (tudi v in na morju),
- na objektih v bivalnem okolju,
- v industriji (Petrol, Slovenska energetska družba, d.d.,Instalacija, Istrabenz plini d.o.o., Luka Koper, d.d., Titus d.o.o) in
- na prometnih sredstvih (cestna, železnica, predori).

Do nesreče z nevarno snovjo lahko pride nenadoma ali postopno.
NENADNA NESREČA (brez predhodnih znakov) - nesreče z nevarnimi snovmi večinoma nastanejo nenadno. Takoj ob nastanku (po prijavi) nesreče z nevarno snovjo se začne postopati po operativnem gasilskem načrtu.
POSTOPNA NESREČA – v primeru nastanka okoliščin, ki povzročijo povečano nevarnost za nastanek nesreče z nevarnimi snovmi, se organizira opazovanje in obveščanje s ciljem pravočasnega odkritja nesreče ter izvajajo zaščitni (preventivni) ukrepi za preprečitev nastanka nesreče.
Glede na velikost nesreč z nevarnimi snovmi se intervencije izvajajo v različnem obsegu:

- **Manjše nesreče z nevarnimi snovmi** - rutinske intervencije, katere dnevno rešujejo redne službe (gasilci, policija in reševalci).
- **Srednje nesreče z nevarnimi snovmi** – intervencije, v katere se vključuje več služb in ko je nesreča obvladljiva z viri na nivoju občine.
- **Večje nesreče z nevarnimi snovmi** - za obvladovanje nesreče občinski viri ne zadoščajo in je potrebna širša pomoč sosednjih občin (iz cele regije).
- **Zelo velike nesreče z nevarnimi snovmi** - sposobnost občine za ukrepanje je omejena, večji del virov se zagotovi iz sosednjih občin na območju regije in širše (iz več regij).

3.2 Koncept odziva ob nesreči

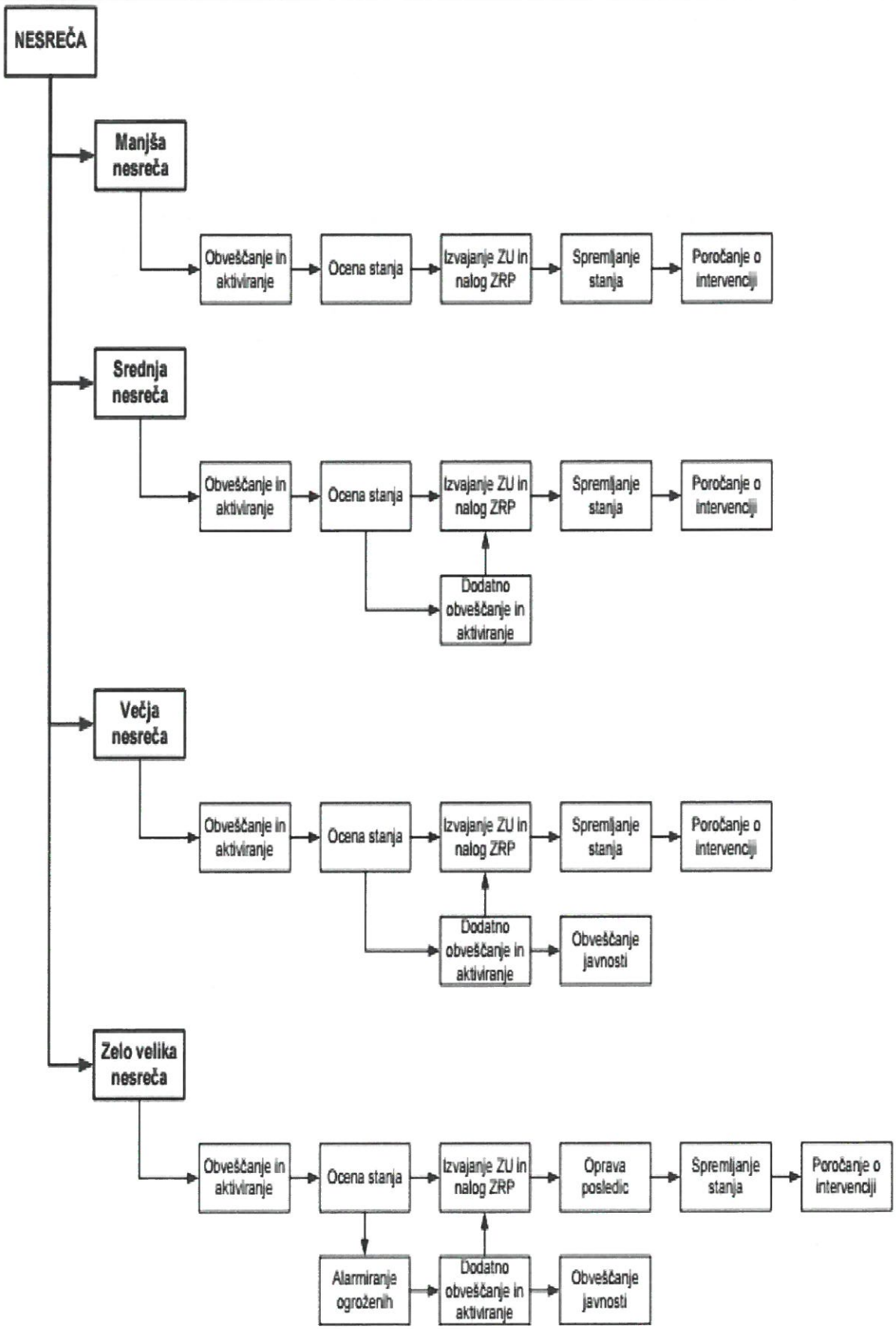

3.3 Uporaba načrta

Načrt zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarno snovjo predvideva različne nivoje ukrepanja glede na velikost nesreče in se smiselno uporablja tudi pri manjših nesrečah. Organizacijo, obveščanje in aktiviranje ter delovanje gasilskih enot ob nesrečah z nevarno snovjo na območju Mestne občine Koper določa Načrt izvajanja mobilizacije in aktiviranja organov vodenja in sil za zaščito, reševanje in pomoč v Mestni občini Koper.

Ob nesrečah v industriji se načrt ZRP aktivira po prejemu poziva za pomoč, ki ga podjetje posreduje preko ReCO in v primeru, ko nesreča presega okvirje podjetja oz. posledice nesreče ogrožajo tudi okolje izven njega.
Odločitev o aktiviranju Načrta ZRP za primere nesreč z nevarno snovjo sprejme poveljnik Civilne zaščite, direktor Občinske uprave ali Župan Mestne občine Koper.

4. POTREBNE SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ ZA IZVAJANJE ZAMISLI IZ PREJŠNJE ALINEJE TER RAZPOLOŽLJIVI VIRI

4.1 Izvajalci nalog zaščite, reševanja in pomoči

Redne službe, ki izvajajo naloge zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah z nevarnimi snovmi so predvsem:

- **Obrat z nevarnimi snovmi oz. prevoznik nevarnega blaga**

  Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi morajo vzpostaviti in vzdrževati pripravljenost za ukrepanje, organizirati potrebne sile za reševanje in pomoč. Skladno z zakonom o okolju je primarna odgovornost za ukrepanje v primeru nesreče v obratu z nevarnimi snovmi na povzročitelju tveganja za okolje. Povzročitelj tveganja za okolje mora pri upravljanju obrata izvesti predpisane ukrepe za preprečevanje večje nesreče in za zmanjševanje njenih posledic za ljudi in okolje, zlasti pa izdelati zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje in varnostno poročilo. Povzročitelj okoljske nesreče mora o nesreči nemudoma obvestiti center za obveščanje in izvesti tiste nujne ukrepe, s katerimi je mogoče zmanjšati škodljive posledice za okolje.

  Skladno z zakonom o prevozu nevarnega blaga je pri prevozu nevarnih snovi primarna odgovornost za ukrepanje v primeru nesreče pri prevozu nevarnega blaga na prevozniku. Prevoznik mora pri prevozu nevarnega blaga sprejeti vse potrebne ukrepe, da bi preprečili nesrečo oziroma posledice morebitne nesreče čim bolj zmanjšali. Ob nevarnosti oziroma nesreči morajo takoj obvestiti policijo ali center za obveščanje ter sporočiti podatke, potrebne za ukrepanje. Prevoznik mora nevarno blago, ki se med prevozom razsuje ali razlije, zavarovati, pobrati ali odstraniti oziroma dati na za to določen prostor ali na drug primeren način poskrbeti, da ni več nevarno, ter o tem obvestiti center za obveščanje ali policijo. Če nevarnega blaga, ki je izpadlo ali se razlilo, prevoznik ne more pobrati, odstraniti, dati na določen prostor ali kako drugače nevtralizirati, mora poklicati organizacijo, ki je pooblaščena za reševanje nesreč z nevarnim blagom, da to stori na prevoznikove stroške.

- **Gasilska javna služba**

  Izvajalci gasilske javne službe (Gasilska brigada Koper in prostovoljne gasilske enote) izvajajo naloge gašenja in reševanja ob požarih ter druge naloge zaščite, reševanja in pomoči za katere so opremljeni in usposobljeni.

  Osrednja enota za gašenje in reševanje ob požarih in osrednja splošno-reševalna enota za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči v Mestni občini Koper je Gasilska brigada Koper.

- **Javna služba za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč**
  Javna služba za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč izvaja čiščenje gladine površinskih voda in preprečevanje onesnaženja vodnih in priobalnih zemljišč.
  Državno obvezno gospodarsko javno službo vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč izvaja Drava, Vodnogospodarsko podjetje Ptuj, d.d.

- **Javna zdravstvena služba**
  Izvajalci javne zdravstvene službe zagotavljajo nujno medicinsko pomoč, reševalno službo in zdravstveno varstvo ob posebnih pogojih ter pri reševanju v primeru nesreče ter druge naloge iz svoje pristojnosti.

  Osrednja enota za prvo medicinsko pomoč na območju Mestne občine Koper je Zdravstveni dom Koper, ki zagotavlja službo nujne medicinske pomoči. V primeru požarov ali drugih nesreč se nudi nujna medicinska pomoč v okviru mreže službe nujne medicinske pomoči.

- **Policija**
  Policija zagotavlja javni red in mir ter varnost ob nesrečah na ogroženih in prizadetih območjih ter druge naloge iz svoje pristojnosti. Predvsem pa policija zavaruje območje nesreče, omogoča interveniranje intervencijskim enotam, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške povezane z nesrečo, identificira osebe in trupla, išče pogrešane osebe ter preiskuje vzroke nesreče.

  Izvajanje policijskih nalog zagotavljajo Policijska uprava Koper in Policijska postaja Koper.

4.2 Pregled organov in organizacij, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz občinske pristojnosti

Občinski organi:

- Župan in direktor občinske uprave

P- 15	Seznam o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

- **Državni organi:**

  - Izpostava URSZR Koper z ReCO Koper,
  - Policijska postaja Koper,
  - Inšpekcijske službe.

Občinske sile za zaščito in reševanje:

- **Organi Civilne zaščite (CZ):**
  - Poveljnik CZ Mestne občine Koper,

- Namestnik poveljnika CZ Mestne občine Koper,
- Občinski štab CZ Mestne občine Koper.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika, in članih štaba civilne zaščite
P-3	Pregled sil za ZRP v Mestni občini Koper

- **Enote in službe CZ**

P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju

- **Občinski pogodbeni izvajalci:**

P-10	Pregled gradbenih organizacij
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti ter lokacije primerne za postavitev zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano

- **Javne službe za zaščito, reševanje in pomoč:**
  - JGS (GB Koper, PGD Babiči, PGD Dekani, PGD Hrvatini, PGD Krkavče, PGD Pobegi – Čežarji, PGD Osp, PGD Dol, PGD Gradin, PGD Movraž in PGD Rakitovec),
  - Cestna baza Koper; CPK d.d, DARS d.o.o (vzdrževanje državnih cest)
  - Zdravstveni dom Koper,
  - Splošna bolnišnica Izola,
  - Center za socialno delo Južna Primorska, enota Koper,
  - Elektro Primorska, nadzorništvo Koper
  - Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o
  - Policijska postaja Koper,
  - Veterinarska ambulanta Koper.

- **Enote ter službe društev in drugih nevladnih organizacij**:
  - RKS – OZ Koper,
  - Jamarsko društvo Dimnice Koper,
  - Športno potapljaško in ribiško društvo PLK Koper,
  - Kinološko društvo Obala Koper,
  - Društvo za reševalne pse Burja,
  - Društvo tabornikov Rod »Bela jadra« Prade,
  - ZSKSS Steg Škofije,

- Klub tabornikov Kost,
- Radio klub Jadran Koper,

♦ **Enote ter službe podjetij**

- Industrijske gasilske enote:
  - Luka Koper,
  - Petrol d.d. Terminal Instalacija Sermin

P – 24	Pregled enot, služb in drugih oper. sestavov, društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestniki poveljnikov
P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled centrov za socialno delo
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 29	Pregled veterinarskih organizacij
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

♦ **Enote, službe in centri za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih organizirajo državni organi:**

- ekološki laboratorij z mobilno enoto (ELME),
- mobilna enota ekološkega laboratorija (MEEL),
- enota za higiensko-epidemiološko delo,
- enota za zaščito in reševanje ob nesrečah s klorom ter drugimi jedkimi snovmi,
- mobilna enota za meteorologijo in hidrologijo,
- enota reševalcev z reševalnimi psi,
- enota za reševanje ob rudniških nesrečah,
- enota za identifikacijo mrtvih.

♦ **Občinski komisiji za ocenjevanje škode**

Župan Mestne Občine Koper imenuje za ocenjevanje škode na stvareh in infrastrukturi ter na kmetijskih pridelkih dve občinski komisiji, ki sta sestavljeni iz strokovnjakov posameznih področij ter finančne službe Mestne Občine Koper:

- Komisija za ocenjevanje škode na stvareh in infrastrukturi ob naravnih in drugih nesrečah;
- Komisija za ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih ob naravnih in drugih nesrečah;

Naloge komisije za ocenjevanje škode na stvareh in infrastrukturi ob naravnih in drugih nesrečah so:

- ugotavljanje škode, ki obsega zbiranje količinskih, vrednostnih in drugih podatkov ter osnov za ocenjevanje škode glede na vrsto nesreče in njen obseg,

- ocenjevanje škode, ki obsega oceno škode na podlagi podatkov in osnov iz prejšnjega odstavka,
- posredovanje ocene škode Mestni občini Koper, ta pa izpostavi Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Koper.

Naloge komisije za ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih ob naravnih in drugih nesrečah so:

- ugotavljanje škode, ki obsega zbiranje količinskih, vrednostnih in drugih podatkov ter osnov za ocenjevanje škode glede na vrsto nesreče in njen obseg,
- ocenjevanje škode, ki obsega oceno škode na podlagi podatkov in osnov iz prejšnjega odstavka,
- posredovanje ocene škode Mestni občini Koper, ta pa izpostavi Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Koper.

P-33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode

4.3 Materialno – tehnična sredstva za izvajanje načrta

Za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči v primeru nesreče z nevarnimi snovmi se uporabijo obstoječa sredstva, ki jih občina zagotavlja na podlagi predpisanih meril za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč. O pripravljenosti in aktiviranju opreme in sredstev CZ odloča Poveljnik CZ Mestne občine Koper, opreme in sredstev JGS pa Gasilska brigada Koper.

Materialno - tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci),
- materialna sredstva za ZRP iz državnih rezerv.

P-6	Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za zaščito, reševanje in pomoč
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb

4.4 Finančna sredstva za izvajanje načrta

Stroške v zvezi z delovanjem občinskih enot Civilne zaščite in Občinskega štaba Civilne zaščite krije Mestna občina Koper. Materialno tehnična sredstva ZiR se hranijo v Službi za zaščito in reševanje, v zaklonišču Mestne občine Koper, ostala oprema in drugo, pa ima Mestna občina Koper sklenjene reverze z različnimi prostovoljnimi društvi in Krajevnimi skupnostmi in se lahko uporabijo v primeru posredovanja in aktiviranja ali mobilizacije sil za ZiR. Finančna sredstva se koristijo skladno z letnim finančnim načrtom na predlog skrbnika postavk ZiR in

po opravljeni predhodni notranji kontroli ustreznega koriščenja sredstev s strani vodij oddelkov in odobritvi župana Mestne Občine Koper. Za odpravljanje posledic nesreče z nevarnimi snovmi (zaščita in reševanje ljudi, živali in premoženja, obnova uničene in poškodovane komunalne, cestne infrastrukture, objektov, ...) se koristijo sredstva obvezne proračunske rezerve občinskega proračuna (o uporabi odloča Občinski svet), državne pomoči in sredstva zavarovalnic.

Finančna sredstva se načrtujejo še za:

- stroške operativnega delovanja (povračila stroškov za aktivirane pripadnike CZ in druge sile za ZRP),
- stroške skladiščenja, vzdrževanja in servisiranja uporabljene opreme,
- stroški usposabljanja enot in služb,
- materialne stroške (prevozne stroške, storitve, ...),
- stroške izvedbe ukrepov.

D-1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta

Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi morajo sofinancirati del priprav lokalne skupnosti glede na obseg in stopnjo ogroženosti, ki jo povzroča njihova dejavnost. Financirati morajo opremljanje in usposabljanje enot lokalne skupnosti za izvajanje ukrepov in nalog, ki se izvajajo izven območja obrata kot posledica nevarnosti ali nesreče v obratu, v kolikor ta obrat nima za izvajanje teh nalog in ukrepov lastnih enot.

Stroški intervencije

Stroške ukrepanja ter zaščitnih in reševalnih intervencij je dolžan kriti povzročitelj nesreče v kolikor je nesrečo ali ogroženost povzročil namenoma ali iz velike malomarnosti. Stroške ukrepov v primeru okoljske nesreče plača povzročitelj okoljske nesreče, če njegovo premoženje za pokritje stroškov ne zadošča, pa krije preostanek teh stroškov država. Če povzročitelj okoljske nesreče ni znan ali je okoljska nesreča posledica naravnega pojava krije stroške ukrepov država.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč, ki so sodelovale na intervenciji, posredujejo podatke o stroških, ki so jih imele na intervenciji, Mestni občini Koper, katera zbere celotne stroške intervencije.

Če povzročitelj ni znan, krije stroške zaščite, reševanja in pomoči, ki izhajajo iz tega načrta Mestna občina Koper iz občinskega proračuna, sredstev proračunske rezerve in dodatnih sredstev, ki jih za to odobri Občinski svet. V kolikor je povzročitelj znan, se posreduje zahtevek za plačilo stroškov intervencije povzročitelju oziroma stroške od njega izterja. Župan lahko v

določenih primerih, kadar to opravičuje ekonomičnost postopka, prenese terjatev stroškov intervencije do povzročitelja intervencije izvajalcem intervencije.

5 ORGANIZACIJA OPAZOVANJA, OBVEŠČANJA IN ALARMIRANJA

Opazovanje, obveščanje in alarmiranje se izvaja na podlagi:

- obvestil prebivalcev in organizacij,
- opazovanj oziroma obvestil gasilcev, gorskih reševalcev, jamarjev, potapljačev, gozdarjev, lovcev, ribičev, avto-moto društev, navtičnih društev, letalskih klubov, železničarskih, cestnih in drugih gospodarskih družb, zavodov ter organizacij,
- obvestil opazovalnih in nadzornih služb, organiziranih za spremljanje meteoroloških, hidroloških, seizmoloških, radioloških, ekoloških in drugih razmer,
- opazovanj, ki jih opravljajo službe za nadzor zračnega prostora,
- mednarodne izmenjave podatkov in informacij.

Omenjene službe morajo brezplačno sporočati podatke, pomembne za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, pristojnemu ReCO Koper.

Zbiranje, obdelava in posredovanje podatkov za potrebe ZRP V skladu z 51. členom ZVNDN, smejo organi lokalnih skupnosti in organi vodenja ZRP za načrtovanje ter izvajanje ZRP, uporabiti v skladu s svojimi stvarnimi in krajevnimi pristojnostmi podatke o:

- virih nevarnosti naravnih in drugih nesreč,
- stanovanjskih in drugih stavbah,
- javnih službah, katerih dejavnost je pomembna za ZRP,
- društvih in drugih nevladnih organizacijah, katerih dejavnost je pomembna za ZRP,
- gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, katerih dejavnost je pomembna za ZRP,
- ogroženih prebivalcih, ki obsegajo enotno matično številko, ime in priimek, leto rojstva, naslov stalnega in začasnega prebivališča, podatke o zaposlitvi in pri ocenjevanju škode tudi podatke o premičnem in nepremičnem premoženju, na katerem je nastala škoda zaradi nesreče,
- o lokaciji, količini in kakovosti storitev javnih gospodarskih služb na področju oskrbe z vodo, kanalizacijo, elektriko, ogrevanjem, plinom, komunikacijami, odstranjevanjem komunalnih in drugih odpadkov ter drugih za izvajanje ZRP pomembnih podatkov, ki jih pridobiva ter ureja v povezane centralne zbirke podatkov URSZR, in omogoča praviloma brezplačen dostop do teh zbirk pristojnim državnim organom ter organom lokalnih skupnosti in izvajalcem nalog ZRP.

Zbiranje, obdelava in posredovanje podatkov o intervenciji za namen poročanja o intervenciji izvajajo gasilske enote JGS Mestne občine Koper in po potrebi OŠCZ, v skladu s Pravilnikom o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. To določilo ne velja za policijo in zdravstvo.

Bazo podatkov o nevarnih snoveh NEVSNOV s podatki pomembnimi za interveniranje zagotavlja URSZR.

5.1 Opazovanje nevarnosti

Nesreča z nevarno snovjo se ponavadi zgodi iznenada in jo je nemogoče napovedati. Primarna odgovornost za opazovanje je pri lastnikih objektov, kjer se skladiščijo, predelujejo oz. izdelujejo nevarne snovi oz. pri prevoznikih nevarnih snovi. V nadaljevanju razmere spremljajo gasilske enote, ki so usposobljene za ravnanje z nevarnimi snovmi, oz. strokovne službe, ki izvajajo naslednje aktivnosti:

- ugotavljanje nevarnih snovi na zemlji, v zraku, objektih,
- opazovanje stanja na ogroženih območjih in objektih,
- obdelava podatkov, napovedovanje nevarnosti,
- razglasitev nevarnosti.

V primeru nevarnosti morajo takoj obvestiti ReCO Koper.
Opazovanje nevarnosti izvajajo državne enote in službe, ki jih vodja intervencije ali poveljnik zahtevata preko ReCO Koper. Pri tem gre predvsem za spremljanje razširjanja plinov in aerosolov v ozračje zaradi vremenskih in drugih pogojev.
Identifikacijo nevarne snovi v podjetju, kjer je prišlo do nesreče opravi vodja gasilske intervencije v sodelovanju z odgovornimi osebami podjetja.
Identifikacijo nevarne snovi na odprtem območju opravi vodja gasilske intervencije._V kolikor bi se aktiviralo preko sistema CZ, poteka aktivacijo preko ReCO Koper, ki poda zahtevek na CORS, o zahtevku pa odloči poveljnik CZ RS.

5.1.1. Informacija o nesreči

Informacijo o nesreči oziroma nevarnosti je dolžan sporočiti vsakdo, ki jo je opazil ali izvedel zanjo. Informacijo sprejme ReCO Koper od izvajalcev opazovanja ob razglasu povečane ogroženosti oziroma od katerekoli osebe, ki opazi nesrečo. V kolikor informacijo o nesreči sprejme drug organ oziroma izvajalec gasilske službe, jo je dolžan takoj posredovati ReCO Koper.

5.2. Obveščanje in alarmiranje ogroženih ljudi ter izvajalcev nalog

5.2.1. Aktiviranje gasilskih enot in obveščanje pristojnih organov

ReCO Koper po prejemu obvestila o nesreči z nevarno snovjo, o RKB kontaminaciji, o nevarni snovi na črnih odlagališčih oz. v naravi in o nesreči z nevarno snovjo v industriji, takoj pristopi k aktiviranju gasilskih enot v skladu z Operativnim gasilskim načrtom Mestne občine Koper ter obvesti policijo (OKC PU).

5.2.2. Obveščanje pristojnih organov, organizacij in služb

ReCO Koper o nesreči obvešča organe, organizacije, podjetja in zavode po svojih načrtih. Če se je nesreča razvila do te meje, da ogroža prebivalce in širše območje Mestne občine Koper - velika nesreča, se obvesti o razmerah:

- poveljnika CZ Mestne občine Koper,
- njegovega namestnika,
- župana.

Na zahtevo vodje intervencije ReCO Koper obvešča tudi inšpekcijske službe in izvajalce javnih služb, če se ugotovi, da so potrebne na kraju nesreče.

5.3 Alarmiranje, obveščanje in informiranje javnosti

5.3.1 Alarmiranje prizadetega prebivalstva

Navodilo o alarmiranju

Znaka za alarmiranje se uporablja v sledečih primerih:

- znak za ***opozorilo (svarilo) na nevarnost*** se lahko uporabi za napoved bližajoče se nevarnosti nesreče;
- znak za ***preplah oziroma neposredno nevarnost*** se lahko uporabi ob nevarnosti, ki neposredno ogroža življenje ali zdravje ljudi in živali ter premoženje in kulturno dediščino v posameznem naselju ali na širšem poseljenem območju.
- znak za ***prenehanje nevarnosti*** se obvezno uporabi po prenehanju nevarnosti, zaradi katere je bil dan znak za preplah oziroma neposredno nevarnost.

Uporabo znakov za alarmiranje lahko ukažejo :

- vodja intervencije,
- poveljnik CZ,
- Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Koper.

Pristojni svoj ukaz prenesejo ReCO Koper. V ukazu določijo :

- kateri znak za alarmiranje naj uporabi,
- razlog za uporabo znaka za alarmiranje,
- navodilo za ravnanje prebivalcev.

ReCO Koper mora takoj po uporabi znaka za alarmiranje posredovati obvestilo javnim medijem o nevarnosti ter in napotkih za ravnanje prebivalcev na ogroženem območju.

Izjemoma, če razmere tako narekujejo, poveljnik Civilne zaščite sam izvede alarmiranje (iz upravne stavbe MOK), o čemer obvestijo ReCO Koper. ReCO Koper v takem primeru postopa kot po prejemu zahteve za alarmiranje.

Po prenehanju nevarnosti je tisti, ki je izdal zahtevo za uporabo znaka za alarmiranje, dolžan ReCO Koper:

- izdati zahtevo za uporabo znaka "prenehanje nevarnosti",
- izdelati navodilo za nadaljnje ravnanje prebivalcev.

ReCO Koper posreduje navodilo v objavo javnim medijem po svojem načrtu.

5.3.2 Obveščanje prebivalstva o stanju na prizadetem območju

Za obveščanje prebivalcev o stanju na prizadetem območju je pristojna Mestna občina Koper. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo naloge zaščite, reševanja in pomoči morajo vzpostaviti s prizadetim prebivalstvom na ogroženem območju čim boljše sodelovanje in si pridobiti zaupanje ljudi. Informacije o razmerah na prizadetem območju občina posreduje preko javnih medijev.

Poveljnik CZ Mestne občine Koper v sodelovanju z Mestno občino Koper ob nesreči večjega obsega nemudoma posreduje po radiu in televiziji obvestilo, ki vsebuje informacije o:

- razmerah na prizadetem območju,
- nevarnostih za ljudi, premoženje in okolje,
- tem, kaj se dogaja s poškodovanimi,
- predvidenem trajanju težavnih razmer,
- vrsti pomoči, ki jo prizadeti lahko pričakujejo, in kdaj bo prispela,
- načinu izvajanja osebne in vzajemne zaščite
- načinu sodelovanja s silami za ZRP ter z lokalnimi oblastmi pri odpravljanju posledic,
- tem, kje lahko dobijo dodatne informacije.

Prizadetim prebivalcem se pripravljena pisna obvestila in napotki za ravnanje ob posamezni nesreči lahko razdelijo preko predsednikov krajevnih skupnosti ali preko poverjenikov. V primeru večje nesreče se lahko na prizadetih območjih organizira informativni center, v katerem se združujejo dejavnosti služb za zaščito in reševanje, socialnih služb, humanitarnih organizacij in drugih služb.

Obveščanje prebivalcev na ogroženem področju se izvaja tudi s pomočjo gasilskih vozil opremljenih z napravami za obveščanje.

D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D – 8	Navodilo za obveščanje ob nesreči

5.3.3 Obveščanje širše javnosti

Za obveščanje širše javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti sta odgovorna župan in poveljnik CZ Mestne občine Koper, v skladu s svojimi pristojnostmi.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v občilih, ki so po 25. členu zakona o medijih (Uradni list RS, št. 110/06– uradno prečiščeno besedilo,36/08– ZPOmK-1,77/10–ZSFCJA,90/10–odl.US,87/11–ZAvMS,47/12,47/15– ZZSDT,22/16, 39/16 in 45/19) in Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami dolžna na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države. V takih primerih PR služba Mestne občine Koper najprej pošlje za takojšnjo objavo naslednjim občilom:

- Televizija Koper,

- Radio Koper,
- Radio Capris,
- Primorske Novice,
- Ekopercapodistria,
- Spletna stran občine Koper,
- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- Slovenska tiskovna agencija,
- po potrebi tudi drugim medijem.

P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

6.1 Aktiviranje organov vodenja in strokovnih služb

DOKUMENTACIJA, POSTOPKI	DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI	PRIMARNA ODGOVORNOST

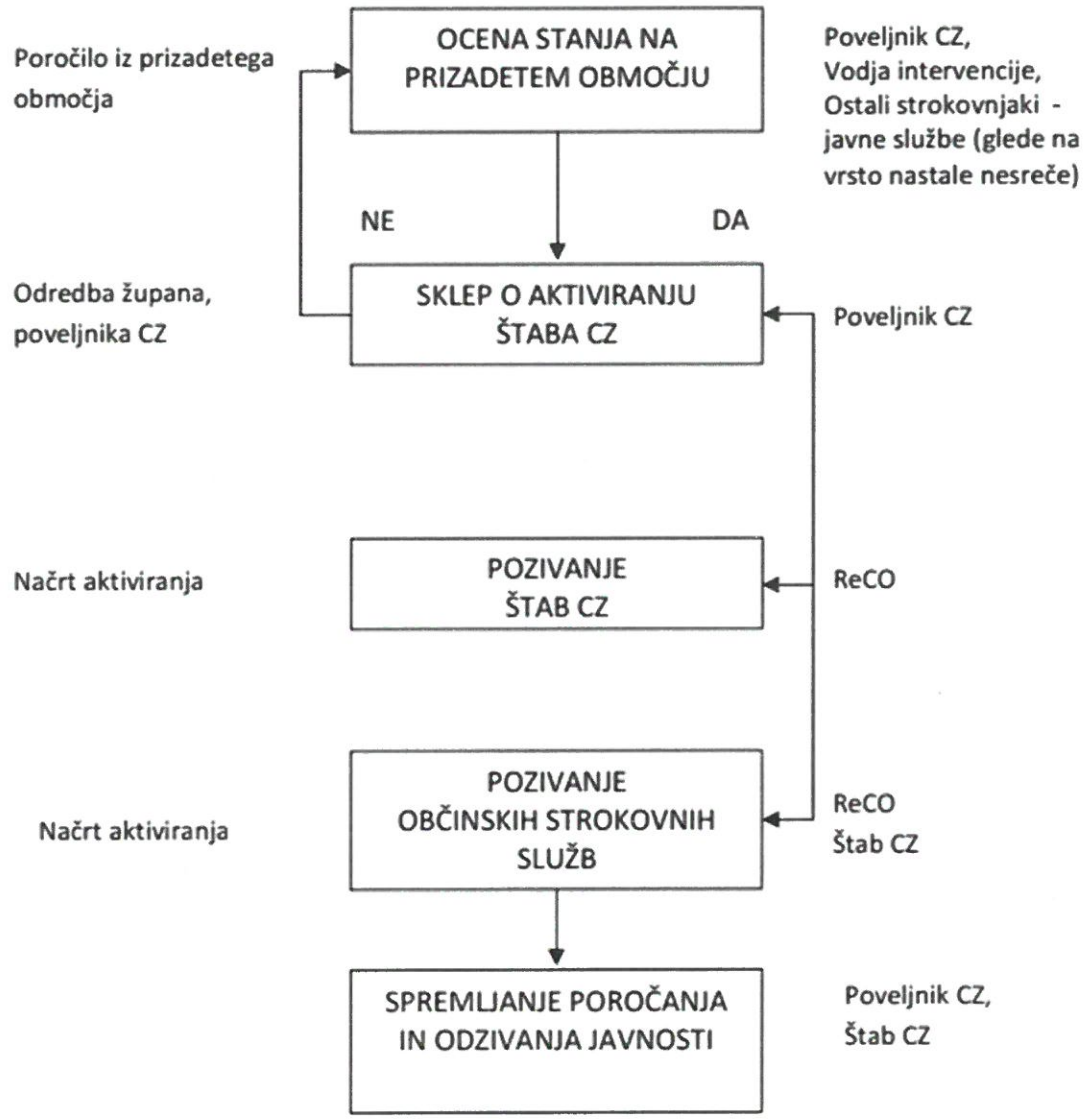

Na podlagi ocene stanja na prizadetem območju poveljnik CZ Mestne občine Koper presodi možen razvoj razmer in posledic nesreče z nevarno snovjo. Skladno z oceno sprejme odločitev o aktiviranju organov, ki so pristojni za operativno-strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči in o uporabi občinskih sil za izvajanje nalog ZRP.

Ob manjših dogodkih, kadar nastalo situacijo obvladajo posamezniki (lastniki ali uporabniki premoženja) oziroma organizacije, posredovanje sil za ZRP praviloma ni potrebno.

Na podlagi presoje usodnih posledic nesreče poveljnik CZ Mestne občine Koper dodatno skliče:

- občinski štab Civilne zaščite, ki je pristojen za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, oziroma podpira vodenje,
- občinske enote in službe CZ,
- pogodbene prostovoljne sile.

Štab CZ Mestne občine Koper s poveljnikom CZ Mestne občine Koper na čelu spremlja razmere na kraju nesreče in odloča o nadaljnjih ukrepih. Skladno s svojimi pristojnostmi odločajo tudi o materialni pomoči pri odpravljanju posledic nesreče. Poveljnik CZ Mestne občine Koper o razmerah in nastalih posledicah nesreče obvesti župana ter po potrebi poveljnika CZ za Obalno regijo.

Župan neposredno aktivira:

1. Uslužbence občine
2. Pripadnike službe za podporo,
3. Občinski komisiji za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah.

Aktiviranje gasilskih enot poteka skladno z operativnim gasilskim načrtom Mestne občine Koper.

6.2 Aktiviranje občinskih sil za zaščito in reševanje

Po prejemu obvestila o nevarnosti nesreče z nevarnimi snovmi na območju Mestne občine Koper poveljnik CZ Mestne občine Koper v sodelovanju z vodjo intervencije prouči situacijo in na podlagi stanja in napovedi za naprej sprejme odločitev o pripravljenosti in aktiviranju občinskih sil in sredstev za ZRP.

Shema 1: Shema aktiviranja gasilskih enot pri tehničnih nesrečah, nesrečah v prometu in nesrečah z nevarnimi snovmi

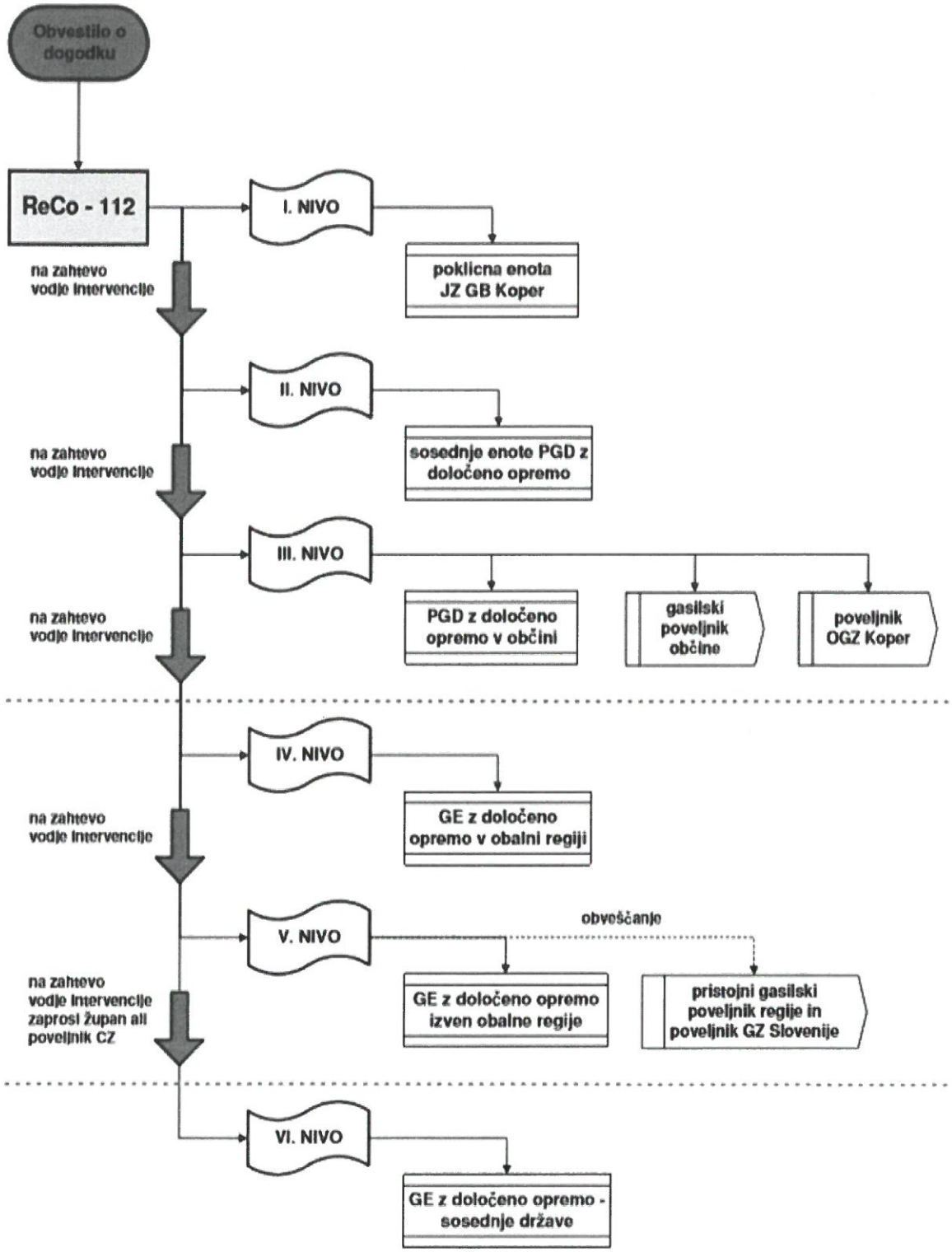

Vir: Operativni gasilski načrt Mestne občine Koper, 2011

Ob nenadni nesreči z nevarno snovjo vodja intervencije odredi takojšnje aktiviranje gasilskih enot ter obvesti poveljnika CZ Mestne občine Koper o potrebi po aktiviranju drugih občinskih sil in sredstev za ZRiP.

Za izvajanje ZRP ob nesreči z nevarno snovjo poveljnik CZ Mestne občine Koper glede na oceno stanja aktivira naslednje sile za ZiR ter vključi v aktivnosti zaščite in reševanja:

- RKS-OZ Koper;
- pogodbena podjetja z gradbeno mehanizacijo;
- pogodbena podjetja za prehrano;
- policijsko postajo;

Delo poveljnika CZ in službe za podporo se organizira v prostorih Mestne občine Koper. Vodja intervencije določi in aktivira PGD-je, ki bodo sodelovale pri zagotavljanju pomoči.

Za zagotavljanje varnosti se aktivira oziroma obvesti policijska postaja, ki ureja cestni promet za intervencijska vozila, zavaruje območja dogajanja posameznih zaščitnih ukrepov in opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Občina izvaja vse zadeve v zvezi z nadomestili plač in povračil stroškov, ki jih imajo pripadniki občinskega sistema ZiR.

Občinske sile za ZRP, ki odidejo na prizadeto območje, se zberejo na svojih zbirališčih in se jim na podlagi potreb prizadetega območja določi delovišče.

D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
D - 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

<u>Postopek in načini aktiviranja</u>:

Pozivanje – aktiviranje pripadnikov CZ in občinskih pogodbenih izvajalcev izvaja OŠCZ s svojo službo za podporo na sedežu občine. Primarno se za aktiviranje uporabijo razpoložljive telefonske povezave. Po potrebi se uporabijo dokumenti za aktiviranje, ki se nahajajo na občini.

PGD se aktivira s pomočjo pozivnikov (ZARE) preko ReCO Koper na zahtevo vodje intervencije.

P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij

6.3 Zagotavljanje pomoči v materialnih in finančnih sredstvih

V primeru nesreče se uporabljajo sredstva v lasti Mestne občine Koper ter sredstva prostovoljnih gasilskih društev v skladu s sklenjeno pogodbo o opravljanju gasilske službe.

Materialna pomoč za katero lahko občina zaprosi regijskega Poveljnika CZ pri odpravljanju posledic nesreče z nevarnimi snovmi obsega:

- posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki jo na območju občine ni mogoče dobiti (gradbena mehanizacija, električni agregati, naprave za prečiščevanje vode ipd.),
- pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi ipd.,
- pomoč v sredstvih za začasno nastanitev in oskrbo ljudi, ki so ostali brez doma,
- pomoč v finančnih sredstvih za kritje stroškov intervencij operativnih sestavov ZRP.

O uporabi materialnih sredstev iz državnih in regijskih rezerv za pomoč prizadetim ob nesreči z nevarno snovjo, finančnih sredstvih ter mednarodni pomoči, odloča Vlada RS, v nujnih primerih pa tudi poveljnik CZ RS oz. regijski poveljnik CZ. Posamezni strokovnjaki, reševalne enote in službe ter materialna pomoč, se zberejo na mestu intervencije, ki ga določi vodja intervencije. V kolikor to ni možno pa imajo naslednja zbirališča:

Strokovnjaki
- upravna stavba MOK, Verdijeva 10, Koper,
- štabna soba OŠCZ - JZGB Koper, Ljubljanska 6, Koper,

Reševalne enote, službe
- dvorišče JZGB Koper, Ljubljanska 6, Koper,

Materialna pomoč
- zaklonišče pod luško restavracijo Pristan, Vojkovo nabrežje, Koper,
- dvorišče JZGB Koper, Ljubljanska 6, Koper.

Shema 2: Shematski prikaz zagotavljanja pomoči v materialnih in finančnih sredstvih

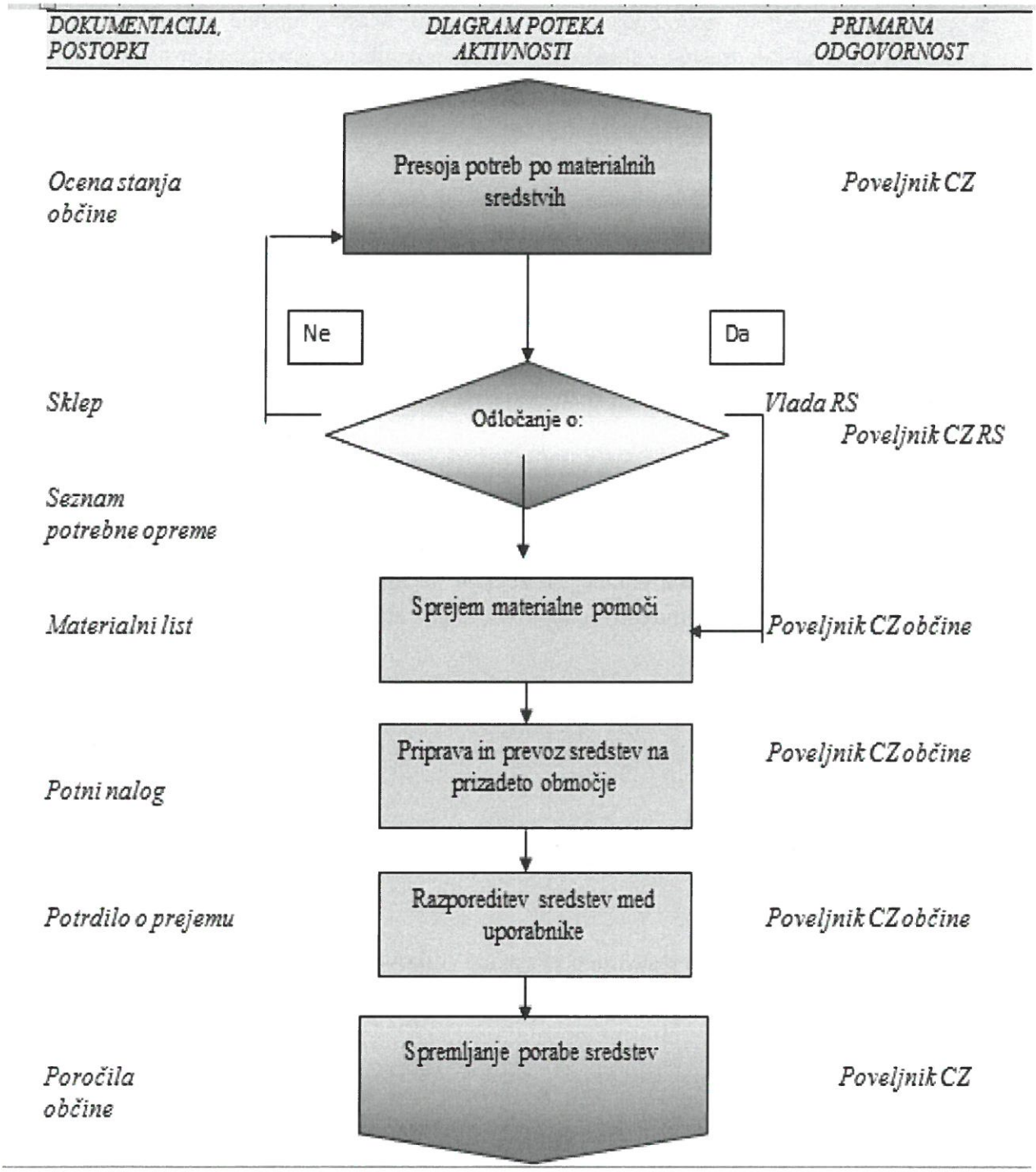

7 UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1. Organi in njihove naloge

Vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč je urejeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur.l.RS, št. 51/06 UPB1 97/10 in 21/18). Operativno strokovno vodenje sil za ZRiP ob nesreči se organizira in izvaja kot enoten sistem.

Intervencijo vodi vodja intervencije. Ko se aktivira CZ mora delovanje vseh enot, služb in operativnih sestavov za zaščito in reševanje biti v skladu z usmeritvami poveljnika CZ Mestne občine Koper oz. vodje intervencije.

Za operativno vodenje in usmerjanje sil za ZRiP v podjetjih, zavodih in organizacijah, njihov organ upravljanja imenuje poverjenika CZ ter organizira enote in službe v skladu z merili za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil ZRiP, ki jih izda vlada RS. Svoje delovanje ob nesreči koordinirajo s poveljnikom CZ Mestne občine Koper ali vodjo intervencije.

7.1.1. Občinski organi

Župan:

- skrbi za izvajanje priprav za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- sprejme načrte zaščite in reševanja;
- skrbi za izvajanje ukrepov za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče;
- skrbi za obveščanje prebivalstva o nevarnostih, o stanju varnosti in o sprejetih zaščitnih ukrepih;
- opravlja naloge iz svoje pristojnosti;

Direktor občinske uprave:

- na predlog Poveljnika CZ Mestne občine odredi in koordinira ukrepe drugih oddelkov občinske uprave in javnih podjetij in zavodov iz občinske pristojnosti.

Občinska uprava in občinski svet:

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči;
- zagotavlja pogoje dela za poveljnika CZ in OŠCZ;
- zagotavlja informacijsko podporo pri izvajanju nalog;
- nudi pomoč tehničnih služb s področja okolja in prostora;
- nudi pomoč službe za družbene dejavnosti;
- organizira delo in zagotavlja pogoje za delo komisij za ocenjevanje škode;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti;

Komisiji za ocenjevanje škode (Komisija za ocenjevanje škode na stvareh in infrastrukturi ob naravnih in drugih nesrečah, Komisija za ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih ob naravnih in drugih nesrečah)

- ocenjevanje škode po nesreči z nevarnimi snovmi po prejetem sklepu o pričetku postopka za oceno škode, ki ga izda URSZR.

P-33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

7.1.2. Organi vodenja

Poveljnik CZ in namestnik poveljnika CZ Mestne občine Koper:

- odreja aktiviranje Civilne zaščite in drugih sil za ZiR;
- vodi in usmerja ZRiP ob naravnih in drugih nesrečah;
- odreja umik ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij;
- odreja uporabo določenih sredstev zvez oziroma njihovo vzpostavitev;
- odreja uporabo tujega zemljišča za potrebe ZiR;
- odreja porušitev objekta;
- odreja obvezno sodelovanje državljanov v ZiR v skladu z njihovimi sposobnostmi in sredstvi za ZiR;

OŠCZ Mestne občine Koper:

- nudi Poveljniku CZ strokovno pomoč pri vodenju nalog ZRiP;
- organizira in izvaja reševalne intervencije iz občinske pristojnosti;
- zagotavlja informacijsko podporo;
- zagotavlja logistično podporo občinskim silam ZiR;
- opravlja administrativne in finančne zadeve.

Vodja intervencije:

- določa gasilske ekipe za sodelovanje in pomoč pri izvedbi ZRP ukrepov,
- koordinira aktivnosti s poveljnikom CZ oz. OŠCZ,
- poroča poveljniku CZ o situaciji in izvajanju ukrepov ZRP.

7.1.3. Občinske sile

Enote in službe Civilne zaščite:

- Opravljajo tiste naloge ZRP zaradi katerih so ustanovljene in sicer takrat, kadar jih ni mogoče zagotoviti s prostovoljnimi in poklicnimi izvajalci, javnimi službami, pogodbenimi izvajalci in drugimi.

7.1.4. Občinski pogodbeni izvajalci

Pogodbeni izvajalci gradbene stroke:

- odvoz ruševin in drugi gradbeno tehnični posegi v prostoru po navodilih poveljnika CZ

Pogodbeni izvajalci za zagotovitev prehrane:

- priprava prehrane za potrebe sistema zaščite in reševanja

Pogodbeni izvajalci za začasno nastanitev:

- začasna nastanitev in osnovna oskrba ogroženih in prizadetih občanov

7.1.5. Druga podjetja, zavodi, organizacije javnega značaja

GB Koper in Obalna GZ Koper:

- izvaja vse naloge ZRP ob požarih v skladu s pravili stroke,
- sodeluje in pomaga pri oskrbi s pitno vodo,
- sodeluje in pomaga pri izvedbi ukrepov ZRP ob nesreči z nevarno snovjo,
- sodeluje ali izvaja zavarovanje lokacije in/ali območja nesreče ter infrastrukturnih naprav in napeljav ob nesreči z nevarno snovjo,
- organizira ali sodeluje pri izvedbi takojšnjega začasnega umika prizadetih in ogroženih ljudi, živali in premoženja,
- izvaja določene naloge tehničnega reševanja ob nesreči z nevarno snovjo,
- izvaja splošno reševalne naloge ob nesreči z nevarno snovjo,
- sodeluje in pomaga pri izvajanju intervencijske sanacije in pri odpravi drugih posledic nesreče z nevarnimi snovmi.

Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o:

- izklop vodovoda in vzdrževanje sistema oskrbe s pitno vodo ob nesreči z nevarno snovjo;
- sodelovanje z enoto za tehnično reševanje (gradbena organizacija).

Zdravstveni dom Koper:

- prva pomoč in nujna medicinska pomoč poškodovanim in obolelim ob nesreči z nevarno snovjo,
- sodelovanje z OŠCZ ob nesreči z nevarno snovjo.

Splošna bolnišnica Izola:

- izvaja nujno specialistično zdravstveno pomoč, ki jo zagotavljajo splošne in specialistične bolnišnice,
- sprejme poškodovane in ranjene v nadaljnjo zdravljenje
- ter izvaja druge ukrepe in naloge iz svoje pristojnosti.

Delovanje zdravstvene službe ob naravnih in drugih nesrečah je urejeno s predpisi MZ o delu zdravstvene službe ob naravnih in drugih nesrečah.

Center za socialno Južna Primorska, enota Koper:

- zagotavlja ustrezne pogoje za bivanje v socialno varstvenih zavodih (domovih starejših občanov, varstveno delavnih centrih, centrih za usposabljanje in delo in posebnih zavodih),
- sodeluje pri izvajanju evakuacije ogroženih skupin prebivalstva, predvsem oskrbovancev iz ogroženega območja,
- sodeluje pri nastanitvi ogroženih skupin prebivalstva, predvsem oskrbovancev v socialnovarstvenih zavodih,
- zagotavlja socialnovarstvene storitve,
- zagotavlja izplačila denarno socialne pomoči,
- sprejema vloge za oprostitev plačila socialno varstvenih storitev,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Policijska postaja Koper

- varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi na prizadetem območju;
- ureja promet v skladu z določenim prometnim režimom;
- vzdržuje javni red;
- v skladu z nastalimi razmerami preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške;
- sodeluje pri izvajanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih in drugih nalog;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti v skladu z zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev.

Upravna enota Koper

- ureja državljanska stanja – izdaja javne listine (osebne izkaznice, potne listine, vozniška in prometna dovoljenja, smrtovnice),
- pripravlja obvestila za sredstva javnega obveščanja o načinu in možnostih za pridobitev ustrezne javne listine,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Elektro Primorska, enota Koper:

- vzpostavi takojšen nadzor nad okvaro elektro infrastrukture;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Veterinarske organizacije:

- dajanje prve veterinarske pomoči poškodovanim živalim,
- zasilni zakol poškodovanih živali,
- odstranjevanje živalskih trupel ter
- izvajanje drugih higienskih in proti epidemijskih ukrepov za zaščito živali.

Uprava za varno hrano, veterino in varstvo rastlin, območni urad Koper

- spremlja gibanje obolele živine v regiji,
- izdaja navodila za zdravljenje obolele in poškodovane živine,
- sodeluje z Veterinarsko upravo Republike Slovenije in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Piran

- izdela oceno posledic ogroženosti kulturne dediščine na prizadetem območju,
- usmerja aktivnosti za zaščito in reševanje kulturne dediščine, določi ustrezne lokacije, zagotavlja delovno silo, materialna sredstva ter rešitve za zavarovanje kulturne dediščine,
- organizira in usposablja strokovne ekipe za zaščito in obnovo kulturne dediščine,
- izdela program celovite obnove poškodovanih kulturnih spomenikov in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

RKS OZ Koper

- sodelovanje pri oskrbi prizadetega prebivalstva z najnujnejšimi živili, oblačili, vodo in drugimi najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami,
- opravljanje nalog prve medicinske pomoči,
- spremljanje in oskrba evakuiranega prebivalstva,
- usposabljanje bolničarjev prve pomoči in organiziranje enot prve pomoči,
- opravljanje nalog v zvezi z obveščanjem, evidentiranjem in poizvedovanjem za žrtvami in prizadetimi v naravnih in drugih nesrečah.

Škofijska Karitas Koper

- sodelovanje pri oskrbi prizadetega prebivalstva z najnujnejšimi živili, oblačili, vodo in drugimi najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Jamarsko društvo Dimnice Koper

- reševanje iz jam, iskanje pogrešanih v jamah, sodelovanje pri odpravljanju ekoloških nesreč v podzemlju, opazovanje nevarnosti v jamah ter obveščanje pristojnih organov o njih, reševanje ljudi iz ogroženih objektov.

Športno potapljaško in ribiško društvo PLK Koper

- iskanje in reševanje ponesrečenih iz vode in na vodi,
- sodelovanje pri reševanju ljudi, živali, premoženja in kulturne dediščine ob poplavah ter nesrečah na vodi,
- sodelovanje pri opravljanju nujnih zaščitnih del in drugih del zaradi preprečitve in ublažitve posledic nesreč na vodah.

Kinološko društvo Obala Koper in Društvo za reševalne pse Burja

- iskanje, reševanje in nudenje pomoči preživelim v ruševinah, iskanje pogrešanih v naravnem okolju.

Društvo tabornikov Rod »Bela jadra« Prade, ZSKSS Steg Škofije in Klub tabornikov Kost

- postavljanje šotorišč in drugih zasilnih bivališč za ogrožene prebivalce, sodelovanje pri zagotavljanju potrebnih življenjskih pogojev v začasnih prebivališčih.

Radio klub Jadran Koper

- vzpostavljanje zvez v okviru občinskega sistema zaščite in reševanja.

P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij
P-26	Pregled centrov za socialno delo
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij

7.2. Operativno vodenje ob nesrečah z nevarnimi snovmi

Pri tem so mišljene nesreče z nevarno snovjo manjšega obsega v cestnem, železniškem in pomorskem prometu, v stanovanjskih in drugih objektih neindustrijskega značaja ipd. Način in obseg ukrepanja se loči glede na obseg nesreče in sicer:

1. dogodek – ko gasilska služba obvladuje situacijo,
2. nesreča – ko gasilci potrebuje pomoč poveljnika CZ Mestne občine in občinskih sil za ZRP.

Ob prispelem obvestilu v ReCO Koper o nesreči z nevarno snovjo na območju Mestne občine Koper, le ta o tem obvesti GB Koper, ki takoj intervenira s svojimi razpoložljivimi potenciali, opravi vpogled v nastalo situacijo, jo na hitro oceni ter o svojih ugotovitvah obvesti ReCO Koper.

DOGODEK - OSNOVNA INTERVENCIJA
Če vodja intervencije oceni, da ne potrebuje dodatne pomoči v sredstvih in delovni sili in da bo s svojimi silami uspel zagotoviti reševanje ob nesreči z nevarno snovjo, le-to stori, o svoji odločitvi pa obvesti ReCO Koper.

NESREČA - RAZŠIRJENA INTERVENCIJA
Če vodja intervencije oceni, da bo potreboval pomoč, o tem obvesti ReCO Koper, ki izvede obveščanje odgovornih oseb v Mestni občini Koper (poveljnik CZ, namestnik poveljnika CZ in župan). V tem primeru ReCO Koper po posvetu s prvim, ki se je odzval in če je vodja intervencije zahteval takojšnjo pomoč dodatnih reševalcev, lahko takoj in prednostno aktivira tudi operativce – reševalce za primere nesreč z nevarno snovjo iz operativnih gasilskih enot prostovoljnih gasilskih društev, v kolikor jih PGD imajo.

V primeru znanega lastnika in če je ugotovljena namerna povzročitev nesreče ali povzročitev iz malomarnosti je potrebno stroške intervencije izterjati, v primeru neznanega povzročitelja in ob nekrivdnih vzrokih za nesrečo, pa jih Mestna občina Koper krije po subsidiarni odgovornosti oz. terja povrnitev stroškov intervencij od republiških javnih služb na področju ravnanja z odpadki (25. člen Zakona o varstvu okolja; Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE).

Ukrepanje ob radiološki, kemični, biološki kontaminaciji

Vodenje aktivnosti ob RKB kontaminaciji vodijo vodja gasilske intervencije, poveljnik CZ s štabom CZ odvisno od obsega, situacije in razmer nesreče ter virov ogrožanja. Ob veliki RKB kontaminaciji vodenje prevzame poveljnik CZ po posvetu z vodjo gasilske intervencije. Poveljnik CZ zagotovi izvedbo začetnih aktivnosti, kot so: ugotavljanje parametrov in posledic

nesreče, ugotavljanje ogroženosti, triaža možnih ukrepov, hierarhično povezovanje. V nadaljevanju odloča o izvajanju ukrepov ZRP ter aktiviranju sil in sredstev.

Ukrepanje ob najdbi, razlitju ali razsutju neustrezno uskladiščenih in zavarovanih neznanih nevarnih snovi na črnih odlagališčih

1. Po odkritju – najdbi nevarne snovi ReCO Koper obvesti GB Koper, ki opravi ogled (laično identifikacijo), oceni in ugotovi ali gre za ogrožanje okolja ali ne, ter po potrebi izvede ukrepe za zaščito in preprečevanje onesnaženja okolja. Če ugotovi, da nevarna snov neposredno ne ogroža okolja, o svojih ugotovitvah obvesti ReCO Koper in prepusti zadevo pristojnemu inšpektoratu.

2. Če nevarna snov ogroža okolje (izteka, je razsuta, zaudarja, ipd.), potem gasilska enota (GB Koper) izvede:
- dokončno identifikacijo nevarne snovi (če le ta ni mogoča, se pokliče pristojne strokovne službe),
- zavarovanje in preprečitev (nadaljnjega) onesnaženja okolja,
- o svojih aktivnostih obvesti ReCO Koper.

Nesreča v industriji

Ob veliki nesreči oz. v primeru, da je obseg nesreče prešel okvire podjetja, se vodenje in upravljanje izvaja v sodelovanju s poveljstvom GB Koper in poveljnikom CZ (če so potrebne dodatne sile in sredstva sistema ZRP Mestne občine Koper).

OŠCZ poskrbi za pridobitev podatkov o vzrokih nesreče in če so izpolnjeni zakonski pogoji (namerna povzročitev ali povzročitev iz velike malomarnosti) terja povrnitev stroškov intervencije.

Intervencija ob neznani nevarni snovi

V primeru nesreče z neznano nevarno snovjo, mora vodja intervencije na podlagi zaznavnih znakov poskušati identificirati snov. Če to ni mogoče je potrebno aktivirati ekološki mobilni laboratorij ELME za izvedbo vzorčenja snovi. Če tudi to ni mogoče ali pa še vedno ni identifikacije nevarne snovi, vodja intervencije o tem obvesti ReCO Koper in zahteva pomoč državnih enot.

Ob večjih nesrečah, ki so prizadele območje dveh ali več regij, organizira in vodi dejavnosti za ZRP poveljnik CZ RS v skladu s svojimi pristojnostmi in odločitvami Vlade RS. Ministrstva in drugi državni organi organizirajo dejavnosti iz svoje pristojnosti v skladu z odločitvami poveljnika CZ RS oziroma Vlade RS.

Poveljnik CZ Mestne občine Koper lahko za izvedbo posamezne naloge ustanovi začasne delovne skupine ter določi vodjo intervencije, ki so mu podrejene vse sile, ki sodelujejo pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči na prizadetem območju.

Logistično podporo silam ZRP, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja štab CZ Mestne občine Koper s službo za podporo.

Posledice nesreče je treba čim prej ustrezno dokumentirati. Prav tako je treba dokumentirati tudi vse odločitve občinskega poveljnika CZ in drugih organov.

Štab CZ Mestne občine Koper mora ob nesreči z nevarnimi snovmi čim prej vzpostaviti pregled nad stanjem na prizadetem območju, oceniti predvideni razvoj situacije, zagotoviti takojšnje ukrepanje z zagotovitvijo nujne pomoči, nato pa se osredotočiti na izdelavo strategije ukrepanja do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje, ki zajema določitev prednostnih nalog, človeške in materialne vire, operativne rešitve izvedbe zahtevnejših nalog ter nosilce koordinacije.

Štab CZ Mestne občine Koper mora ob sodelovanju štaba CZ za Obalno regijo ter štaba CZ RS, zagotoviti začasna prebivališča in osnovne pogoje za življenje vsem prizadetim osebam, ki zaradi nesreče z nevarno snovjo ne morejo več bivati v svojih domovih.

Štab CZ Mestne občine Koper organizira svoje delo na osnovni lokaciji v upravni stavbi MOK. Če delo na tej lokaciji zaradi poškodovanosti objekta, poškodovanih komunikacij ali zaradi drugih razlogov ni mogoče, se štab preseli na rezervno lokacijo v prostore GB Koper.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ

7.3 Organizacija zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko skladno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter Zakonom o telekomunikacijah uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih. Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci zaščite, reševanja in pomoči poteka s storitvami oziroma zvezami, kot so:

- **storitve:**
  - elektronska pošta;
- **zveze:**
  - radijske zveze (ZA-RE, ZA–RE DMR in ZA-RE PLUS, TETRA),
  - satelitske zveze za prenos podatkov mobilnih enot,

– paketni radio za prenos podatkov in druge zveze, ki jih uporablja Zveza radioamaterjev Slovenije
– sistem javne stacionarne telefonije,
– mobilna telefonija,
– prenosne bazne postaje mobilne telefonije,
– internet/svetovni splet,
– elektronska pošta;
– telefaks,
– sistem zvez, ki jih uporablja SV.

Osnovna zveza **med ReCO Koper in Štabom CZ za Obalno regijo ter štabi CZ občin** je telefonska in telefaks zveza. **Za delo med ReCO Koper, Štabom CZ za Obalno regijo, štabi CZ občin in vodji intervencij** pa se uporabljajo trije repetitorski kanali (11-Malija, 12-Poljane, 06-Beli križ)**, za delo vodje intervencije do operativnih enot** pa se uporabljajo simpleksni kanali, **ki jih določa in odobri ReCO Koper.**

Sistem zvez ZA-RE

Slika 1: Sistem zvez ZA-RE

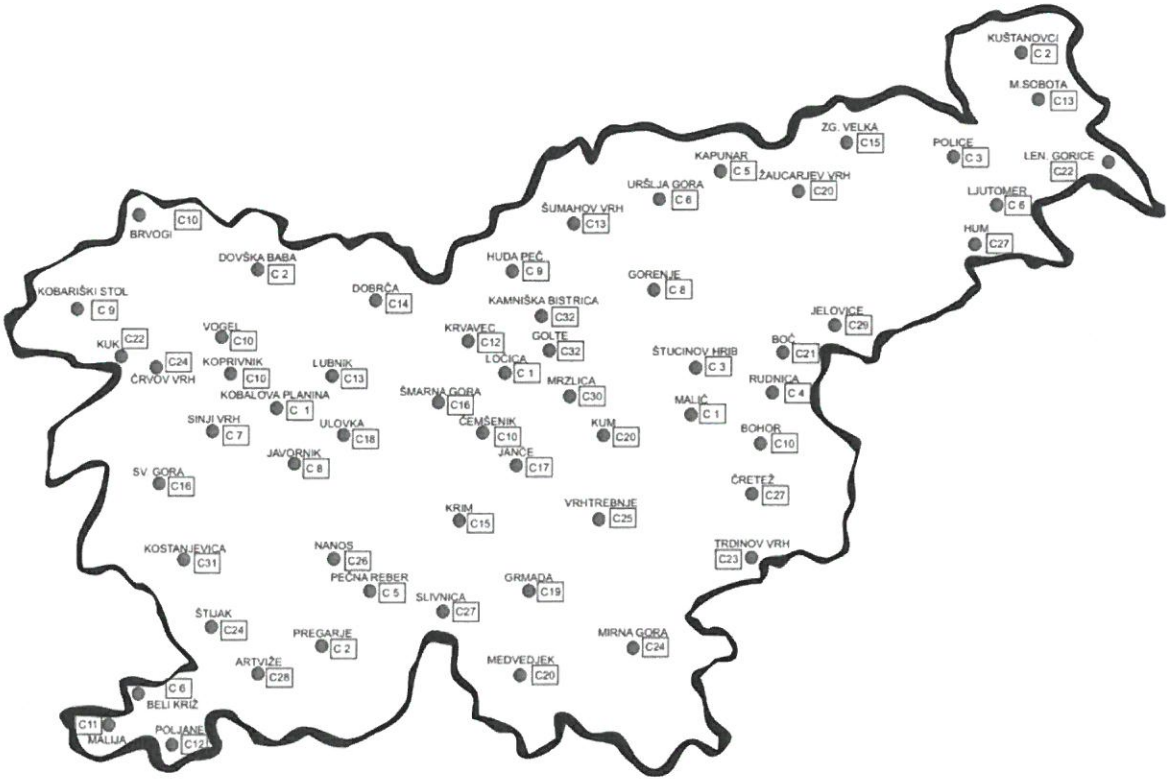

Vir: http://www.sos112.si/slo/tdocs/sistem_zare.pdf

Slika 2: Lokacije repetitorjev sistema ZARE v obalni regiji

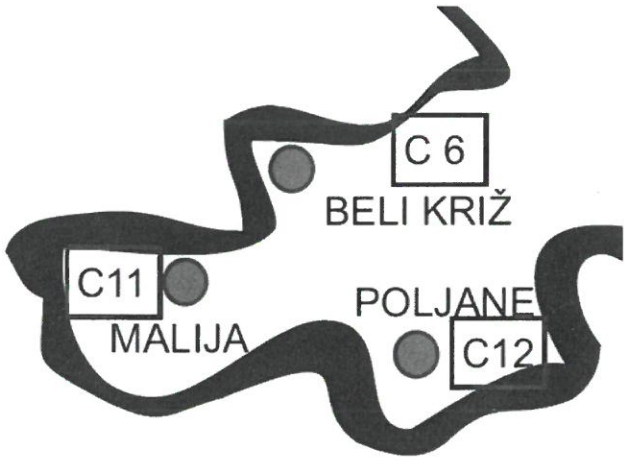

Vir: http://www.sos112.si/slo/izpostava_page.php?IzpostavaID=3&src=65.htm

Uporaba mobilnih repetitorskih postaj ZA-RE

Mobilne repetitorske postaje se uporabljajo za nadomestilo izpadlih repetitorskih postaj radijske mreže sistema zvez ZA-RE ali za izboljšanje delovanja te mreže, če gre za lokacijo s slabšo pokritostjo z radijskim signalom ZA-RE ali za potrebe po dodatnem repetitorju zaradi povečanega radijskega prometa oziroma zahteve zaradi organizacije prometa radijskih zvez ZA-RE ob nesreči.

Podsistem osebnega klica

V sistemu zvez ZA-RE deluje tudi podsistem osebnega klica (pozivniki). Ta omogoča pošiljanje pisnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebnega klica. Sporočila pošilja ReCO Koper.

Digitalni radijski sistem ZARE DMR

Digitalni radijski sistem ZARE DMR se uporablja predvsem za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja. Sistem trenutno sestavlja 35 baznih postaj. Vsaka bazna postaja ima dva logična kanala: eden se uporablja za nadzor sistema javnega alarmiranja, drugi je prost. Drugi kanal testno uporabljamo za prenos govora. Tehnologijo DMR (Digital Mobile Radio) je standardiziral Evropski telekomunikacijski inštitut za standardizacijo (ETSI).

Radijski sistemi DMR predstavljajo eno od naslednjih generacij profesionalnih radijskih zvez. Temeljijo na uporabi tehnologije TDMA (Time Division Multiple Access - časovni sodostop), kar jim omogočata dva logična kanala. Istočasno lahko prenašajo dva pogovora oziroma pogovor in podatke hkrati.

Nova digitalna tehnologija omogoča uporabnikom dodatne storitve in ugodnosti:

- prenos digitalnega govora, podatkov in nadzora preko istega dela radiofrekvenčnega spektra;

- tehnologija DMR temelji na časovnem sodostopu (TDMA), kar ji omogočata dva logična kanala znotraj 12,5 kHz fizičnega kanala. To pomeni podvojitev zmogljivosti sistema in znižanje stroškov;
- posebna tehnologija odprave napak omogoča boljšo kakovost zvoka in s tem boljšo pokritost terena z radijskim signalom;
- nižja poraba električne energije kot posledica uporabljene tehnologije TDMA. Ta podatek je pomemben predvsem takrat, ko naprava deluje na baterijsko napajanje. Radijske naprave DMR v povprečju delajo 40 odstotkov dlje z isto baterijo kot analogne postaje;
- radijski sistemi DMR lahko delajo v analognem ali digitalnem načinu.

Uporaba tehnologije DMR pri prenovi radijskega dela sistema javnega alarmiranja je smiselna, saj hkrati s prenovo radijskega dela sistema javnega alarmiranja dobimo tudi dodatni govorni kanal.

P – 19	Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+

8 ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

8.1 Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči

Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah obsegajo vse tiste ukrepe in dejavnosti, ki so potrebni za odpravljanje posledic nesreče, da se zagotovijo osnovni pogoji za življenje ter zagotovijo pogoji za trajno obnovo prizadetega območja. Dejavnosti za zagotovitev osnovnih življenjskih pogojev obsegajo zlasti oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili, električno energijo, ureditev nujnih prometnih povezav, komunalnih storitev, oskrbo živali in nujno zavarovanje kulturne dediščine.
Izvajanje zaščitno-reševalnih ukrepov v prizadeti občini je v pristojnosti Mestne občine Koper. V kolikor Mestna občina Koper s svojimi silami in sredstvi ne zmore izvesti zaščitnih ukrepov, zaprosi za pomoč regijo.

8.1.1. Radiološka, kemična in biološka zaščita

Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije na območju Mestne občine Koper, ki v delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi oziroma kemikalije (Petrol, Slovenska energetska družba, d.d.,Instalacija Sermin 10/a, Koper, Istrabenz plini d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, Koper, Luka Koper, d.d., Vojkovo nabrežje 38, Koper, Titus d.o.o. Dekani, Dekani 5, Dekani) morajo načrtovati in izvajati obvezne varnostne ukrepe za preprečevanje večjih nesreč s kemikalijami in za zmanjšanje posledic teh nesreč za ljudi in okolje (zmanjšanje tveganja za okolje).
Ravno tako morajo vzpostaviti in vzdrževati pripravljenost za ukrepanje, organizirati potrebne sile za reševanje in pomoč, zagotoviti obveščanje in alarmiranje delavcev in okoliškega prebivalstva o nevarnostih.
Občinske enote za RKB-zaščito (gasilske enote) izvajajo predvsem dekontaminacijo, hkrati pa pomagajo prebivalcem pri izvajanju zaščitnih ukrepov in dekontaminaciji vode, hrane, živine, krme, opreme, tehničnih sredstev, objektov, javnih površin in drugih sredstev.
Praviloma identifikacijo, dozimetrijo in jemanje vzorcev na terenu izvajajo regijske enote za RKB zaščito ter državne enote. Za ugotavljanje nevarne snovi, jemanje vzorcev na terenu ter izvajanja laboratorijskih analiz in preiskav se uporabi poklicne enote Mestne občine Koper. Zahtevnejše terenske in laboratorijske preiskave in analize (preko CORS se zaprosi za pomoč) izvaja pooblaščeni mobilni ekološki laboratorij (ELME - ekološki laboratorij z mobilno enoto pri Inštitutu Jožef Štefan oziroma MEEL – mobilna enota ekološkega laboratorija pri NLZOH). Ravno tako se po potrebi preko CORS zaprosi za pomoč državna pogodbena podjetja za odvoz nevarnih snovi.
Vse sile, ki intervenirajo na območju, pri katerem je možno da pride do nenadzorovanega uhajanja nevarnih snovi v okolje morajo imeti zagotovljeno osebno zaščitno opremo (zaščitne maske z ustreznimi filtri, izolirni dihalni aparati, gumijasti kombinezoni).

8.1.2 Prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi

Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični zaščitni ukrepi se praviloma načrtujejo z akti o prostorskem in urbanističnem načrtovanju ter z gradbenimi načrti v skladu s predpisi. Ti ukrepi se uveljavljajo z namenom, da se preprečijo oziroma zmanjšajo škodljivi vplivi naravnih in drugih nesreč ter da se omogoči zaščita, reševanje in pomoč.

Prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se izvajajo takoj po prvih obvestilih o nesreči z nevarno snovjo. Glede na stanje, mora vodja intervencije takoj predlagati ukrepe za odstranjevanje in sanacijo terena oz. zemljišča, če gre za razlitje nevarne snovi ter predlagati ukrepe, ki so potrebni za zavarovanje ljudi.
Za rušenje neuporabnih objektov ter odstranjevanje ruševin je odgovorno Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o in Adriaing d.o.o.

8.1.3 Evakuacija

Evakuacija je kompleksen socialni proces, ki je posledica opozorila ali dejanske nuje. Vključuje začasen umik oseb z ogroženega območja, njihovo začasno zavetje in vrnitev domov. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujno potrebne za življenje.

Evakuacija ogroženih in prizadetih prebivalcev in živali se izvaja, če ni mogoče z drugimi ukrepi zagotoviti njihove varnosti. Evakuacijo ob večjih naravnih ali drugih nesrečah lahko odredi pristojni poveljnik Civilne zaščite, izvajajo jo policisti, pri živalih gasilci ob pomoči veterinarjev.

Poveljnik CZ Mestne občine Koper sprejme sklep o evakuaciji. Naredi se seznam prebivalcev, ki so na ogroženem območju in ki jih je potrebno evakuirati. Oceni se tudi, kakšna sredstva so potrebna za evakuacijo (prevozna sredstva, materialno – tehnična sredstva itd.).

Evakuacija se ob večji naravni ali drugi nesreči izvaja v zaprtih, urejenih, pokritih prostorih. Določi se evakuacijska sprejemališča, ki so varna in primerna za nastanitev.

V Mestni občini Koper so to:

- KOPER JUG — Okolica večnamenske športne dvorane Bonifika
- KOPER VZHOD — Parkirišče za stadionom Bonifika
- KOPER SEVER — Poslovna stavba Barka na Ferrarski ul., parkirišče za barko
- ŽUSTERNA — Hotel Žusterna – parkirišče
- SEMEDELA — Okolica Mandrača – Dom Ks
- MARKOVEC — Center Za gradom
- PRISOJE-OLMO — Parkirišče Hofer Prisoje
- ŠALARA — Parkirišče Cimos

Ko poveljnik CZ Mestne občine Koper oceni, da kapacitete osnovnih in srednjih šol ter drugih zaprtih prostorov niso zadostne ali iz kakršnih koli drugih razlogov niso primerne za evakuacijsko sprejemališče, odredi postavitev šotorov na primernih zunanjih, t.i. evakuacijskih sprejemališčih na prostem.

Vrste evakuacije: preprečevalna, zaščitna, reševalna in obnovitvena.

Vremenske razmere za evakuacijo

Za evakuacijo moramo predvideti vremenske razmere ter zimska, poletna in prehodna obdobja.

Diagram poteka aktivnosti evakuacija

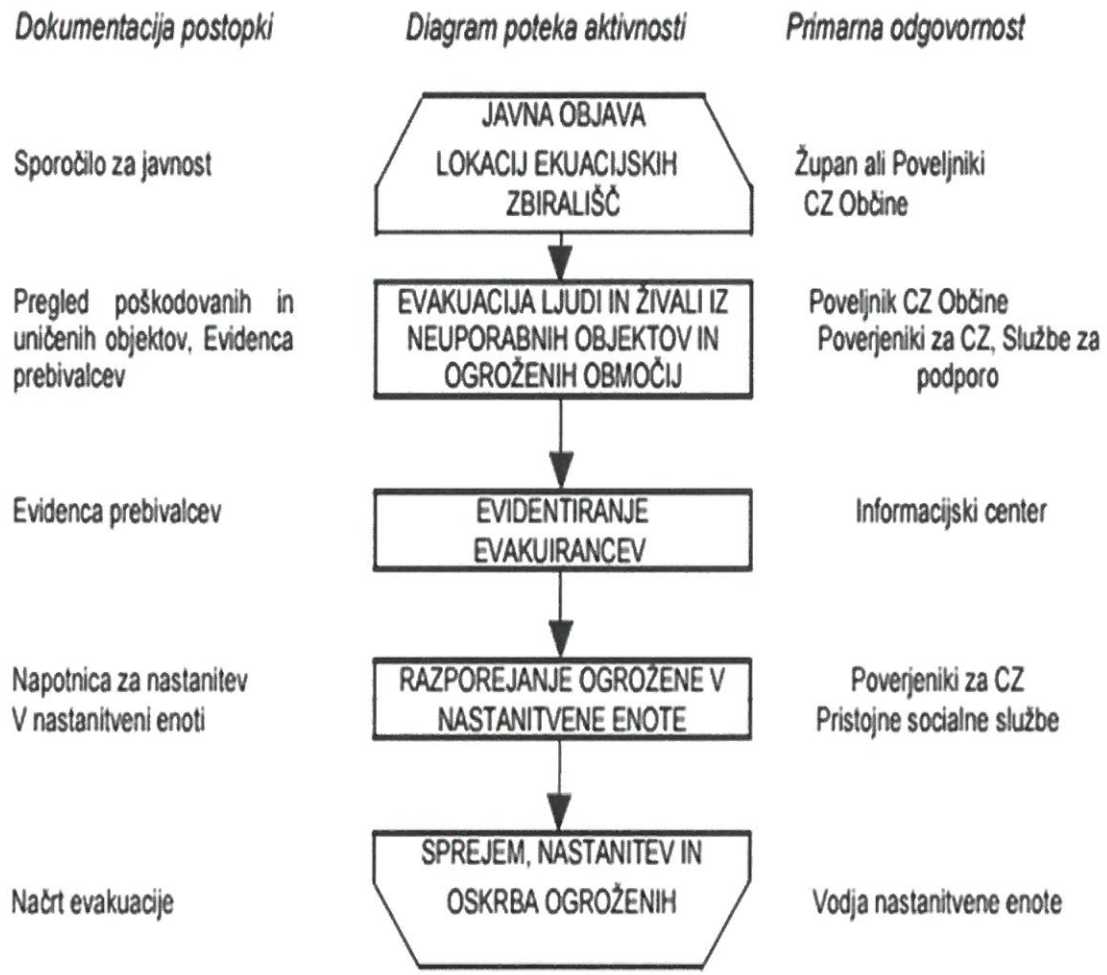

Zimsko obdobje – november, december, januar, februar
Poletno obdobje – maj, junij, julij, avgust
Prehodno obdobje – marec, april, september, oktober
Poveljnik CZ Mestne občine Koper, lahko tudi vodja intervencije v skladu s posebnimi pooblastili iz 85. člena ZVNON, odredi umik ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij v kolikor obstaja potencialna nevarnost eksplozije, uhajanja nevarnih snovi in podobno, če ne more drugače zavarovati ljudi.

Območje evakuacije na predlog vodje intervencije določi poveljnik CZ. Evakuacijska zbirališča in sprejemališča so namenjena le tistim prebivalcem, ki se po obvestilu za evakuacijo ne morejo umakniti sami s svojimi ali javnimi prevoznimi sredstvi. Če je nevarnost huda in neposredna, na predlog vodje intervencije poveljnik CZ Mestne občine Koper določi evakuacijska zbirališča in poskrbi za javno objavo. Evakuacijo praviloma izvedejo evakuirani z lastnimi prevoznimi sredstvi. Po potrebi se organizirajo za ta namen avtobusni prevozi. Vozila za prevoz lahko v

primerih hude neposredne nevarnosti v skladu s posebnimi pooblastili zahteva poveljnik CZ Mestne občine Koper.

Župan lahko izjemoma odredi, da morajo lastniki ali uporabniki stanovanjskih hiš začasno sprejeti v stanovanje evakuirane ter ogrožene osebe, če njihove nastanitve ni mogoče zagotoviti na drug način. Če je le mogoče, moramo urediti nastanitvene zmogljivosti za ljudi na prizadetem območju, čim bližje njihovim domovom.
V kolikor vseh ni mogoče namestiti na lokacije v Mestni občini Koper, se del prebivalcev evakuira v sosednje neprizadete občine ali regije.
Podjetja, ki skrbijo za ceste, poskrbijo za zapore državnih cest med izvajanjem evakuacije (Direkcija za ceste, DARS, Cestna baza Koper; CPK d.d), medtem ko zapore občinskih cest izvede občina.
Pri evakuaciji sodelujejo enote CZ, gasilci, policija in po potrebi SV.

P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P – 20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P – 21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za prebivališča
P – 22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči

8.1.4 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev obsegata nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi pomembnimi sredstvi, oskrbo z električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok.

Oskrba prebivalcev na ogroženem območju obsega tudi zagotavljanje nujnih prometnih povezav in delovanja komunalne infrastrukture, nujno zdravstveno oskrbo živali, zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme ter zagotavljanje drugih osnovnih pogojev za življenje.

V primeru naravne ali druge nesreče, kjer obstaja možnost, da se vodovodni sistemi poškodujejo ali uničijo, je dolžnost Mestne občine Koper, da oskrbi občane s pitno vodo. Za oskrbo s pitno vodo (plastenke z vodo) poskrbi RKS OZ Koper v okviru svojih načrtov za oskrbo prebivalstva. Aktivira svoje zaposlene in prostovoljce za razdeljevanje vode, hrane, odeje. Zato je pomembno varstvo vodnih virov in ukrepi za zavarovanje pitnih voda v občini, ki deli varstvena območja vodnih virov na:

- najožji varstveni pas,
- ožji varstveni pas,
- širši varstveni pas.

Shema 3: Diagram poteka aktivnosti sprejema in oskrbe ogroženih prebivalcev

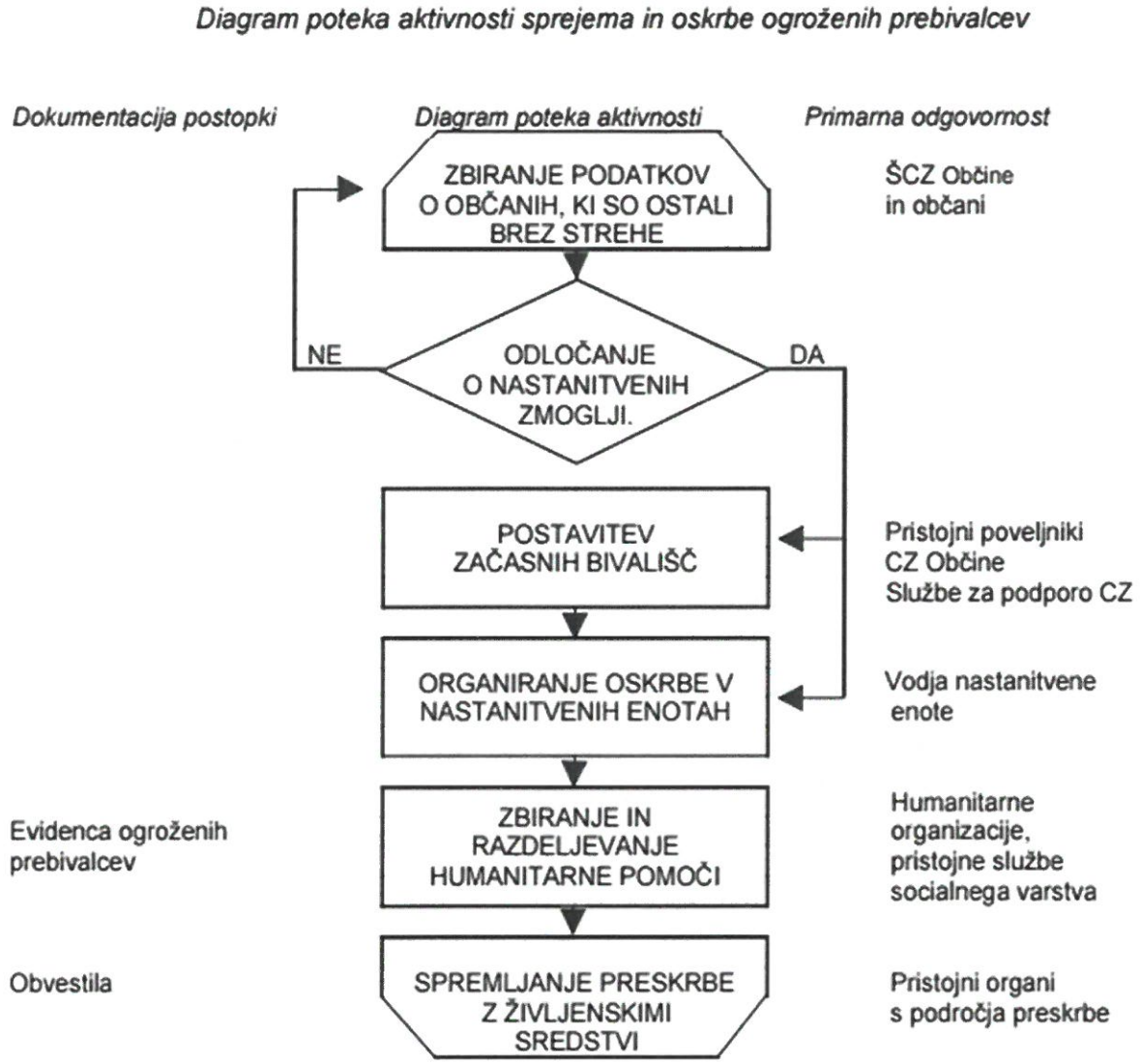

V vseh treh pasovih mora biti rekonstrukcija ceste izvedena tako, da v primeru nesreč morebitne razlite tekočine ne morejo ponikati v podtalnico. Neposredna okolica vodnega vira znotraj najožjega varstvenega pasu je namenjena za zaščito podtalnice in drenaže vodnega vira za oskrbo prebivalcev s pitno vodo. V neposredni okolici vira je prepovedan vsak poseg v prostor ter opravljanje kakršnekoli dejavnosti, razen vzdrževanja objektov za vodooskrbo.

Pri oskrbi z vodo je potrebno zagotoviti večje kapacitete vode v vodohranih, potrebno je osveščati ljudi v bolj racionalno porabo vode ter povečati kapacitete cistern za prevoz vode k tistim prebivalcem, ki so v primeru naravne ali druge nesreče bolj ogroženi in izpostavljeni pomanjkanju vode.

Za učinkovito izvajanje navedenih nalog je treba zagotoviti:

- dobro organizirane, usposobljene in opremljene organizacije za oskrbo z vodo,

- učinkovito sodelovanje organizacij za oskrbo z vodo z gasilskimi organizacijami,
- osveščanje ljudi v bolj racionalno porabo vode.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč, ki sodelujejo pri oskrbi z vodo so:
- poklicne in prostovoljne gasilske enote,
- organizacije za oskrbo z vodo,
- javno komunalno podjetje.

Ob potrebi po oskrbi z vodo se izvajajo naslednje aktivnosti:
- obvestilo o potrebi po oskrbi z vodo,
- aktiviranje sil in sredstev,
- obveščanje pristojnih organov in služb,
- obveščanje javnosti na krajevno običajen način,
- ukrepanje ob potrebi po oskrbi z vodo,
- zaključek intervencije.

Obvestilo o potrebi po oskrbi z vodo prejme ReCO Koper, in sicer od Operativno komunikacijskega centra Policijske uprave, od občanov ali/in komunalnega podjetja.

Na osnovi obvestila operativni delavec v ReCO Koper aktivira potrebne sile ali pa sile na občinski ravni aktivira poveljnik CZ Mestne občine Koper.

Po prejemu obvestila o potrebi po oskrbi z vodo ReCO Koper aktivira pristojno gasilsko enoto, ki razpolaga z ustreznimi sredstvi za prevoz vode in vodjo intervencije obvesti o potrebni količini vode, ki jo je potrebno pripeljati na kraj pomanjkanja. Gasilske enote uporabijo za prevoz vode obstoječe uporabne vodne vire. Vodja intervencijske gasilske enote po prihodu na kraj dostave vode to sporoči v ReCO Koper. Sporoči tudi o količini vode, ki je bila dostavljena in, če so potrebne še dodatne količine vode. V primeru množične potrebe po oskrbi z vodo, vodja intervencijske gasilske enote lahko zahteva aktiviranje dodatnih gasilskih enot, ki razpolagajo s sredstvi za dovoz vode.

ReCO Koper ali poveljnik CZ Mestne občine Koper o večji potrebi oskrbe z vodo obvesti župana oziroma drugo odgovorno osebo v Mestni občini Koper in Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o. ReCO Koper obvesti še vodjo Izpostave URSZR Koper, poveljnika CZ za Obalno regijo in CORS.
Ogroženo prebivalstvo se o oskrbi z vodo obvešča preko medijev javnega obveščanja in na lokalno običajen način. Da se jim navodila za ravnanje ob pomanjkanju vode. Pri obveščanju je večji poudarek na izvajanju naslednjih aktivnosti:
- določitev lokacij za odvzem in dostavo vode,
- ureditev mest za odvzem in dostavo vode,
- prevoz in dostava vode do uporabnika,
- zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje.

Zbiranje podatkov o občanih, ki so ostali brez bivališča ter urejanje sprejemanja in začasnega bivališča izvajajo Poveljnik CZ Mestne občine Koper, Štab CZ Mestne občine Koper in PGD. Nastanitvene in prehrambene zmogljivosti so določene v Prilogah (P20, 21, 22).
Začasno nastanitev odreja poveljnik CZ Mestne občine Koper. Za izvedbo poskrbi in usklajuje štab CZ občine ob pomoči vaških svetov, humanitarnih organizacij in občanov v okviru sosedske pomoči. Slednji nudijo pomoč tudi pri morebitni evakuaciji živali.

Župan lahko izjemoma odredi, da morajo lastniki ali uporabniki stanovanjskih hiš začasno sprejeti na stanovanje evakuirane ter ogrožene osebe, če njihove nastanitve ni mogoče zagotoviti na drug način.

Oskrba prebivalcev s prehrano

Ob naravni ali drugi nesreči, ki je večjega obsega in ki traja več kot 24 ur, se po odredbi poveljnika CZ Mestne občine Koper aktivirajo pogodbena podjetja za zagotavljanje prehrane, saj je Mestna občina Koper v daljši intervenciji ogroženim in evakuiranim prebivalcem, ter reševalcem v intervenciji dolžna zagotavljati en topel obrok na dan.

Za večje število obrokov so primerni objekti javne prehrane, kjer imajo večje zmogljivosti za oskrbo večjega števila ljudi (P22).

Sprejem in oskrbo ogroženih prebivalcev organizirajo občine, izvajajo pa jo občinske javne službe in organizacije za socialno skrbstvo, otroško varstvo, šolstvo, varstvo invalidov, zdravstveno varstvo (Zdravstveni dom Koper, Center za socialno delo Južna Primorska, enota Koper, vrtci, osnovne šole). Pri izvajanju tega ukrepa sodelujejo tudi prostovoljne (Društvo tabornikov Rod »Bela jadra« Prade, ZSKSS Steg Škofije, Klub tabornikov Kost) in humanitarne organizacije (RKS OZ Koper, Škofijska karitas Koper).

P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitev zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij
P-26	Pregled centrov za socialno delo
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj

8.1.5. Zaščita območja nesreče z nevarno snovjo

Zaščito območja prizadetega z nesrečo z nevarno snovjo oz. širšega območja nesreče izvajajo pripadniki policije (Policijska postaja Koper). Za koordinacijo z vodjo intervencije in Poveljnikom Civilne zaščite Mestne občine Koper je pristojen vodja policijske intervencije.

Policisti s trakovi in drugimi fizičnimi zaporami označijo oz. območje nesreče in preprečijo dostop nepooblaščenim osebam.

8.1.6 Zaščita kulturne dediščine

Po nesreči z nevarno snovjo v Mestni Občini Koper je pomembno ugotoviti morebitno škodo na kulturni dediščini, izvesti ukrepe za preprečitev nadaljnjega propadanja, mobilizirati strokovne ekipe za pomoč, koordinacijo in nadzor reševanja kulturne dediščine, izdelati program sanacije škode in program obnove poškodovanih kulturnih spomenikov.

Kulturna dediščina, ki je na območju Mestne občine Koper je v pristojnosti Zavoda za naravno in kulturno dediščino Piran, ki izvaja naloge v skladu s svojim načrtom za ukrepanje ob naravnih in drugih nesrečah. Pri nalogah pa mu po potrebi pomagajo strokovni delavci, pripadniki CZ, prostovoljne gasilske enote in prostovoljci.

Zavod za naravno in kulturno dediščino izdela oceno posledic in ogroženosti kulturne dediščine na prizadetem območju:

- usmerja dejavnosti za zaščito in reševanje kulturne dediščine, določi ustrezne lokacije, zagotavlja delovno silo, materialna sredstva ter rešitve za zavarovanje kulturne dediščine,
- organizira in usposablja strokovne ekipe za zaščito in obnovo kulturne dediščine,
- izdela program celovite obnove poškodovanih objektov in območja kulturne dediščine,
- zagotavlja podatke o dediščini in njeno ogroženost,
- usmerja dejavnost za zaščito in reševanje kulturnih lastnosti stavb in območij, ki so dediščina in spomenikov državnega pomena,
- zagotavlja delovno silo in njeno usposobljenost ter materialna sredstva ter izdela ustrezne programe obnove.

Shema 4: Diagram poteka aktivnosti ob nastanku škode na kulturni dediščini

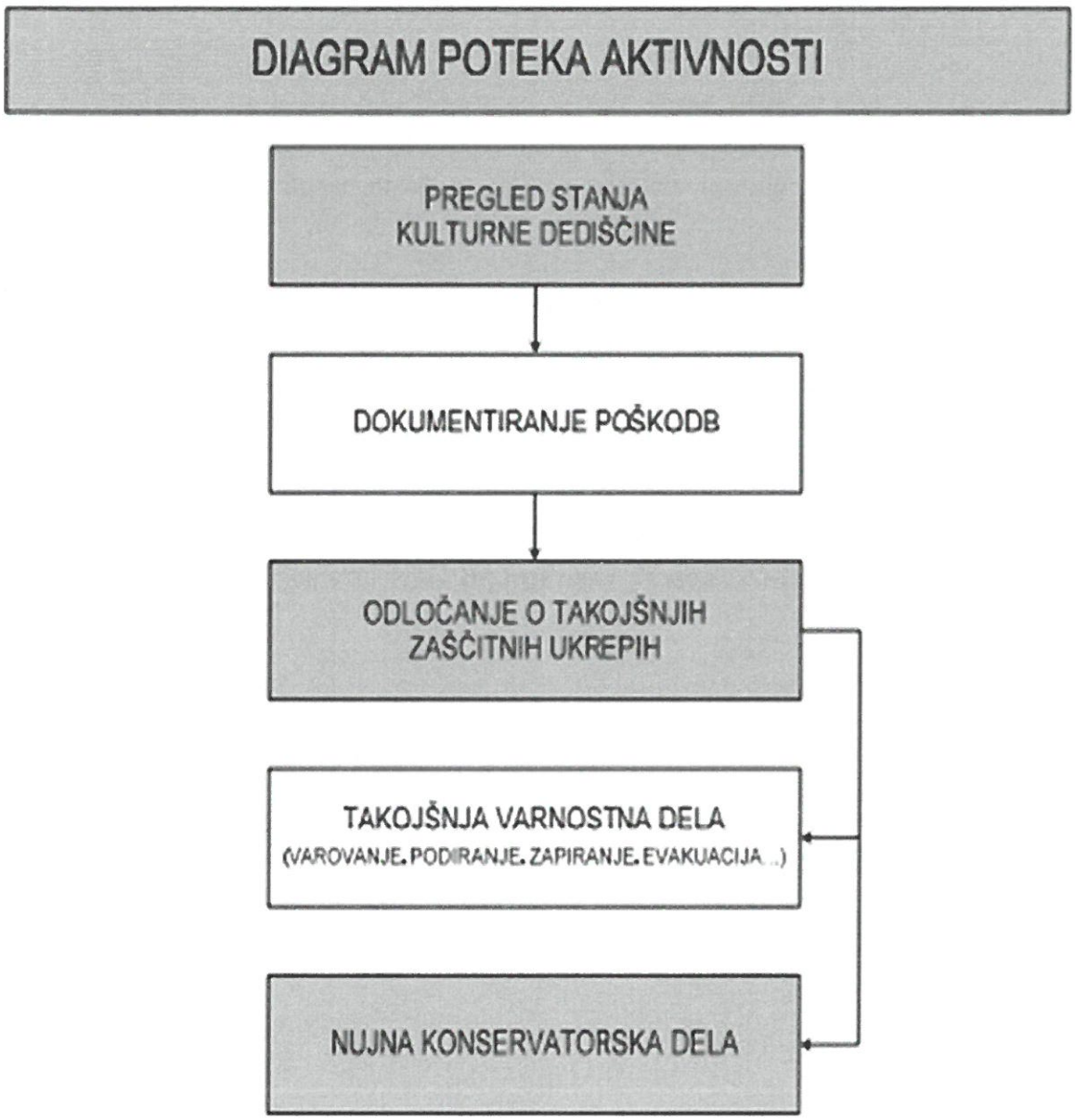

P-31	Pregled kulturne dediščine

8. 2 Naloge zaščite in reševanja

8.2.1. Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

V okviru nujne medicinske pomoči se ob nesreči z nevarno snovjo izvajajo naslednji ukrepi:

- nudenje prve (laične) pomoči, ki jo dajejo posamezniki na kraju dogodka,

- nudenje zdravstvene pomoči, ki jo daje zdravstveno osebje na terenu ali v zdravstvenih ustanovah,
- nudenje nujne specialistične zdravstvene pomoči,
- izvajanje higienskih in proti epidemičnih ukrepov,
- oskrba z zdravili, sanitetnim materialom in opremo,
- identifikacija mrtvih.

Manjše poškodbe si prizadeti prebivalci oskrbijo sami v okviru osebne in vzajemne zaščite. Hujše poškodbe pa prizadeti prebivalci preko ReCO Koper obvestijo ustrezne zdravstvene službe, katere nudijo nujno medicinsko pomoč, triažo in napotitev v ustrezne zdravstvene ustanove.

Dokler je mogoče, se prva medicinska pomoč nudi v ZD Koper, v primeru da je število poškodovanih ob nesreči z nevarno snovjo večje, se aktivirajo službe nujne medicinske pomoči sosednjih občin, zdravstvene ustanove pa začnejo delovati v skladu z navodilom Ministrstva za zdravstvo o delu zdravstva ob naravnih in drugih nesrečah. Pri izvajanju teh nalog po potrebi sodeluje tudi Vojaška zdravstvena služba (VZSL).

Pomoč pri tem nudi ekipa prve pomoči, ki jo zagotavljajo enote in službe CZ Mestne občine Koper (Pogodba z RKS-OZ Koper), predvsem pri transportu poškodovanih in nudenju prve pomoči.

Shema 5: Diagram poteka aktivnosti pri nujni medicinski pomoči

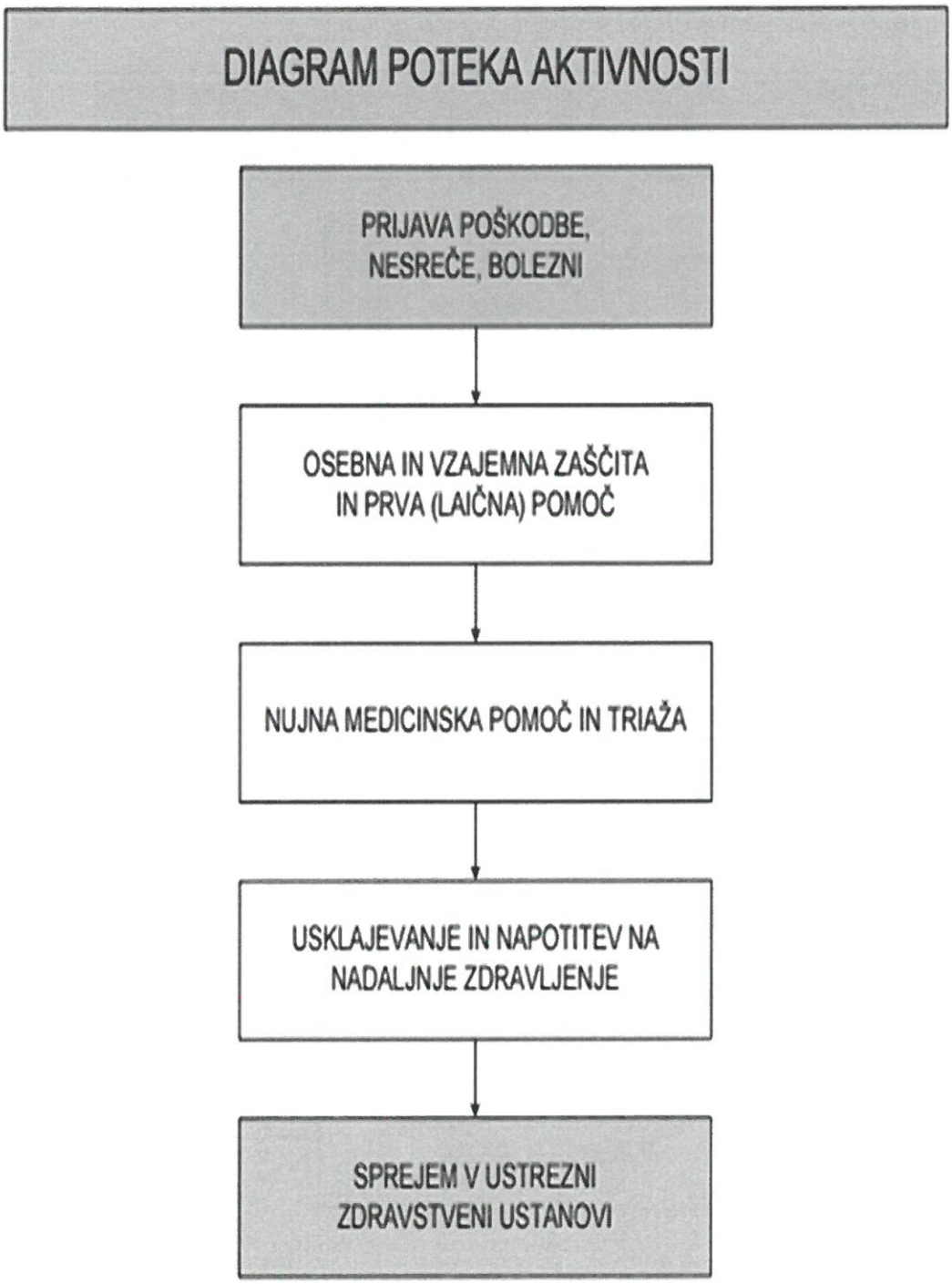

8.2.2 Prva veterinarska pomoč

Shema 6: Diagram poteka aktivnosti pri prvi veterinarski pomoči

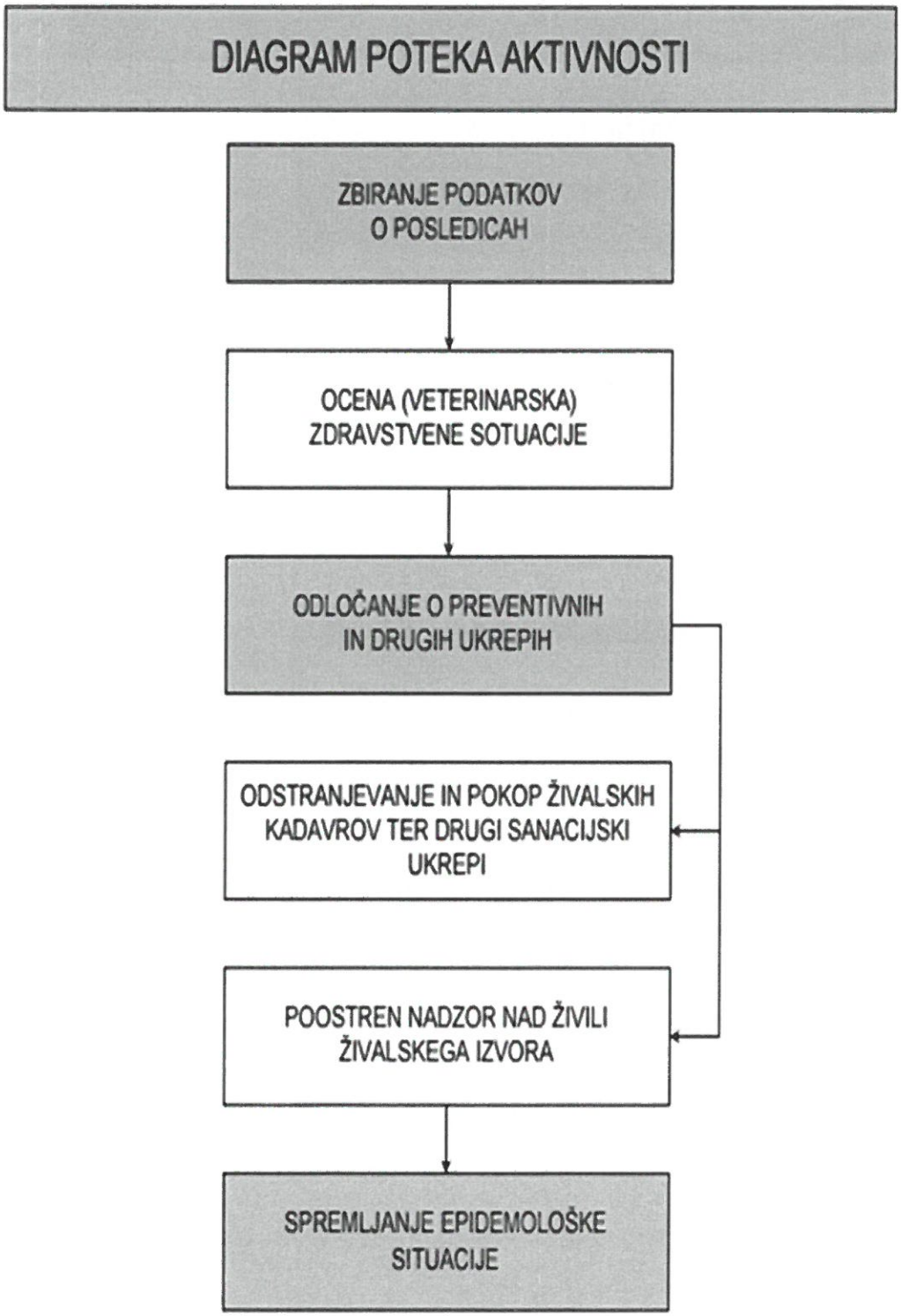

Prva veterinarska pomoč ob nesreči z nevarnimi snovmi obsega:

- zbiranje podatkov o poškodovanih in poginulih živalih na prizadetem območju,
- veterinarsko oceno zdravstvene situacije,
- nujno veterinarsko pomoč poškodovanim in obolelim živalim (nujna veterinarska pomoč je poseg, s katerim se odpravi neposredna nevarnost za življenje živali),
- zakol poškodovanih živali,
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel ter druge sanacijske ukrepe,
- poostren nadzor nad živili živalskega izvora in varnostjo živil rastlinskega izvora,
- sodelovanje pri dekontaminaciji živine,
- izvajanje drugih higienskih in protiepidemijskih ukrepov,
- spremljanje epidemiološke situacije.

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo enote za prvo veterinarsko pomoč, delavci UVHVVR, OU Koper, Nacionalnega veterinarskega inštituta in veterinarji oziroma veterinarske organizacije s koncesijo (Veterinarska ambulanta Koper d.o.o).

P-29	Pregled veterinarskih organizacij

8.2.3 Gašenje in reševanje ob požarih

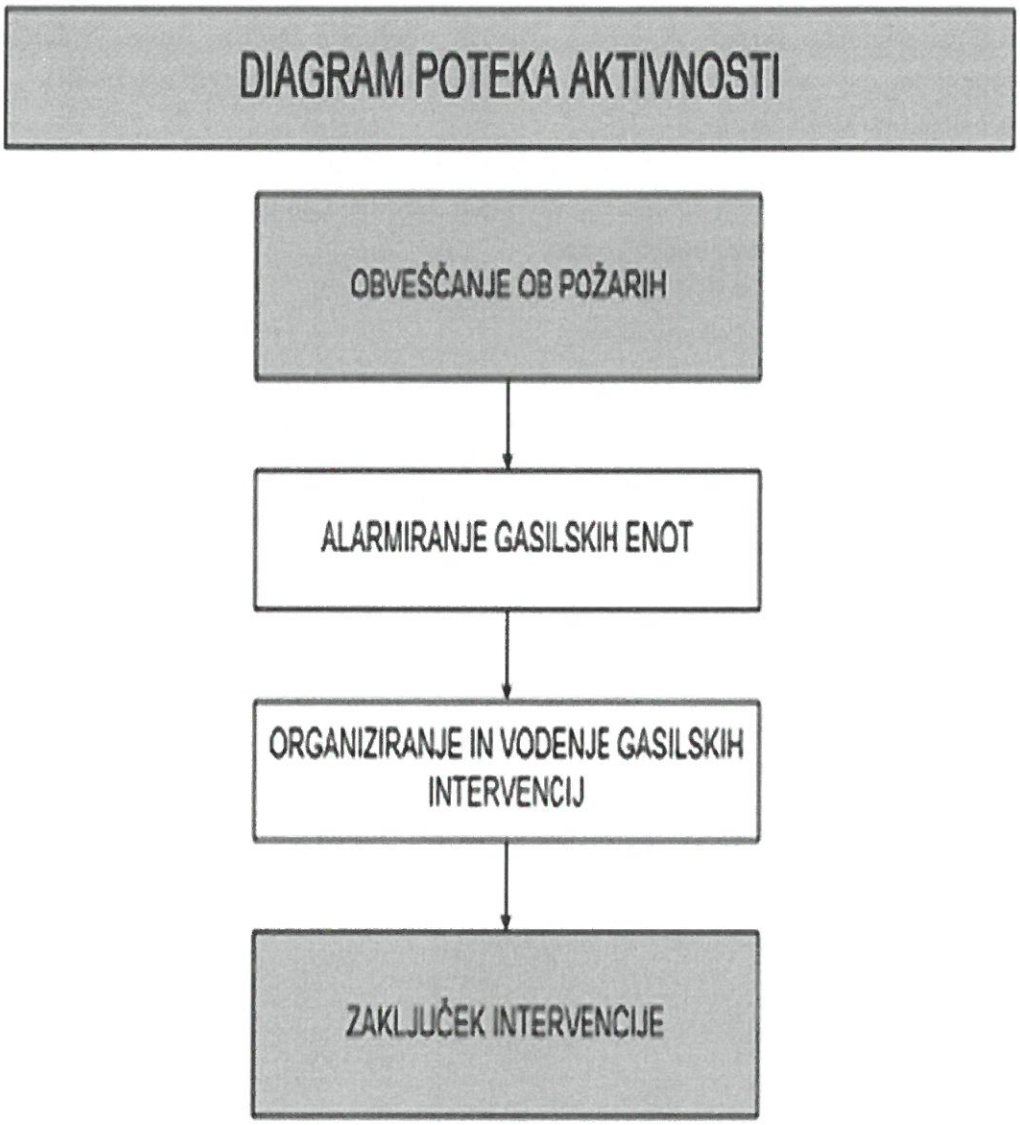

Aktivnosti v okviru ukrepa gašenje in reševanje ob požarih ter eksplozijah obsegajo naslednje naloge:

- aktivnosti na področju preventive s katerimi preprečujemo ali zmanjšujemo možnost za nastanek požarov (lastniki zgradb in podjetij…),
- aktivnosti za preprečevanje nastanka eksplozij plina in drugih eksplozivnih snovi (uporabniki, vzdrževalci naprav,…),
- gašenje požarov ter
- reševanje ob požarih in eksplozijah.

Naloge izvajajo poklicne (GB Koper), industrijske (Luka Koper, Petrol d.d. Terminal Instalacija Sermin) in prostovoljne gasilske enote ((PGD Babiči, PGD Dekani, PGD Hrvatini, PGD Krkavče, PGD Pobegi – Čežarji, PGD Osp, PGD Dol, PGD Gradin, PGD Movraž in PGD Rakitovec). GE sodelujejo tudi pri drugih nalogah ZRP, posebno pri tehničnem reševanju, RKB zaščiti, reševanju na vodi, oskrbi s pitno in sanitarno vodo ter PP.

Za gašenje in reševanje na težko dostopnem terenu se lahko sile in sredstva za reševanje (reševalci, gasilci, gasilska in druga intervencijska vozila) do kraja nesreče lahko prepeljejo tudi po nepoškodovanih železniških tirih oziroma s helikopterji Policije in SV.
Za naloge gašenja in reševanja ob požarih v Mestni občini Koper se v aktivirajo:

- Gasilska brigada Koper se aktivira ob vsaki nesreči z nevarno snovjo,
- prostovoljna gasilska društva v občini (PGD Babiči, PGD Dekani, PGD Hrvatini, PGD Krkavče, PGD Pobegi – Čežarji, PGD Osp, PGD Dol, PGD Gradin, PGD Movraž in PGD Rakitovec) skladno z občinskim operativnim gasilskim načrtom,
- industrijska gasilska društva (Luka Koper, Petrol d.d. Terminal Instalacija Sermin) v primeru, če pride do nesreče na njihovem območju,
- po potrebi se aktivirajo sosednja gasilska društva iz ostalih GZ.

8.2.4 Reševanje iz poškodovanih zgradb

Reševanje iz poškodovanih zgradb oziroma tehnično reševanje obsega:

- reševanje iz ruševin,
- reševanje iz visokih zgradb,
- zavarovanje prehodov in poti ob poškodovanih objektih ter odstranjevanje ruševin in čiščenje komunikacij.

V reševanje se vključujejo tudi operativne gasilske enote PGD iz celotnega območja občine, Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o in ADRIAING d.o.o.

8.2.5 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob nesreči z nevarnimi snovmi obsega:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje razmer za osebno higieno,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme.

Čim prej je potrebno vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav. Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture ter pristojni poveljniki CZ.

Delovanje infrastrukturnih objektov in naprav zagotavljajo naslednje javne službe:

- občinske ceste- Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o,

- vodovod (Rižanski vodovod) in kanalizacija- Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o,
- elektro omrežje-Elektro Primorska,
- telekomunikacije-Telekom Slovenija,
- državne ceste-Direkcija za ceste, DARS, Cestna baza Koper; CPK d.d

Humanitarno pomoč zagotavlja RKS OZ Koper, Škofijska Karitas Koper in Center za socialno delo Južna Primorska, enota Koper.

Preskrbo z življenjskimi potrebščinami spremljajo občinska uprava Mestne Občine Koper, služba za podporo Civilne zaščite Mestne občine Koper.

Pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje se v izvajanje nalog aktivno vključujejo tudi prebivalci v svoji delovni in bivalni sredini ter izvajajo naloge po usmeritvah poveljnika CZ Mestne občine Koper.

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklic odrejenih zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.

Postopki sodelovanja potekajo po piramidnem sistemu od vrha navzdol, kot je prikazano na shemi:

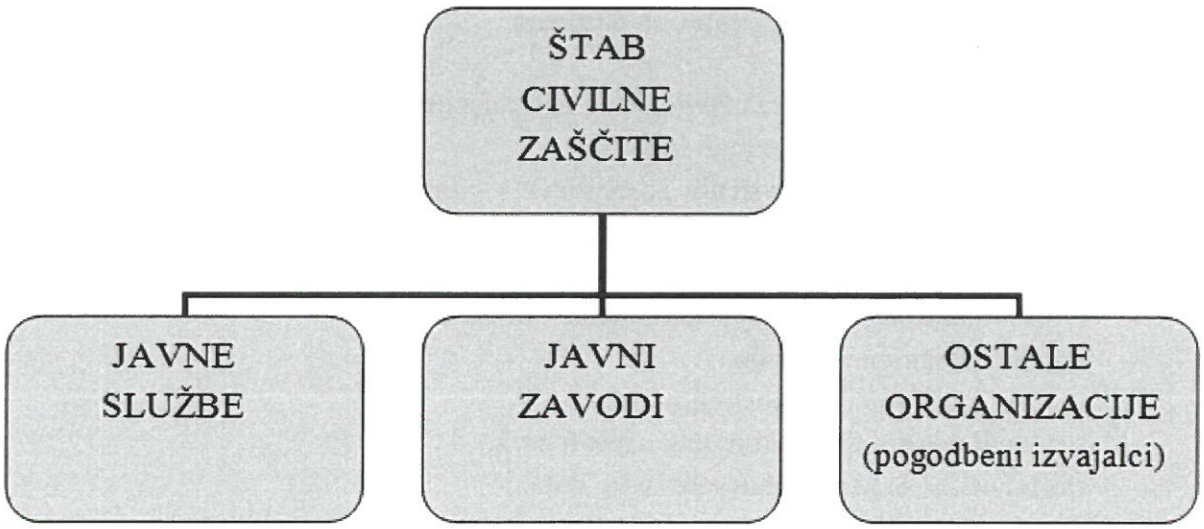

P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov

8.2.6 Identifikacija mrtvih

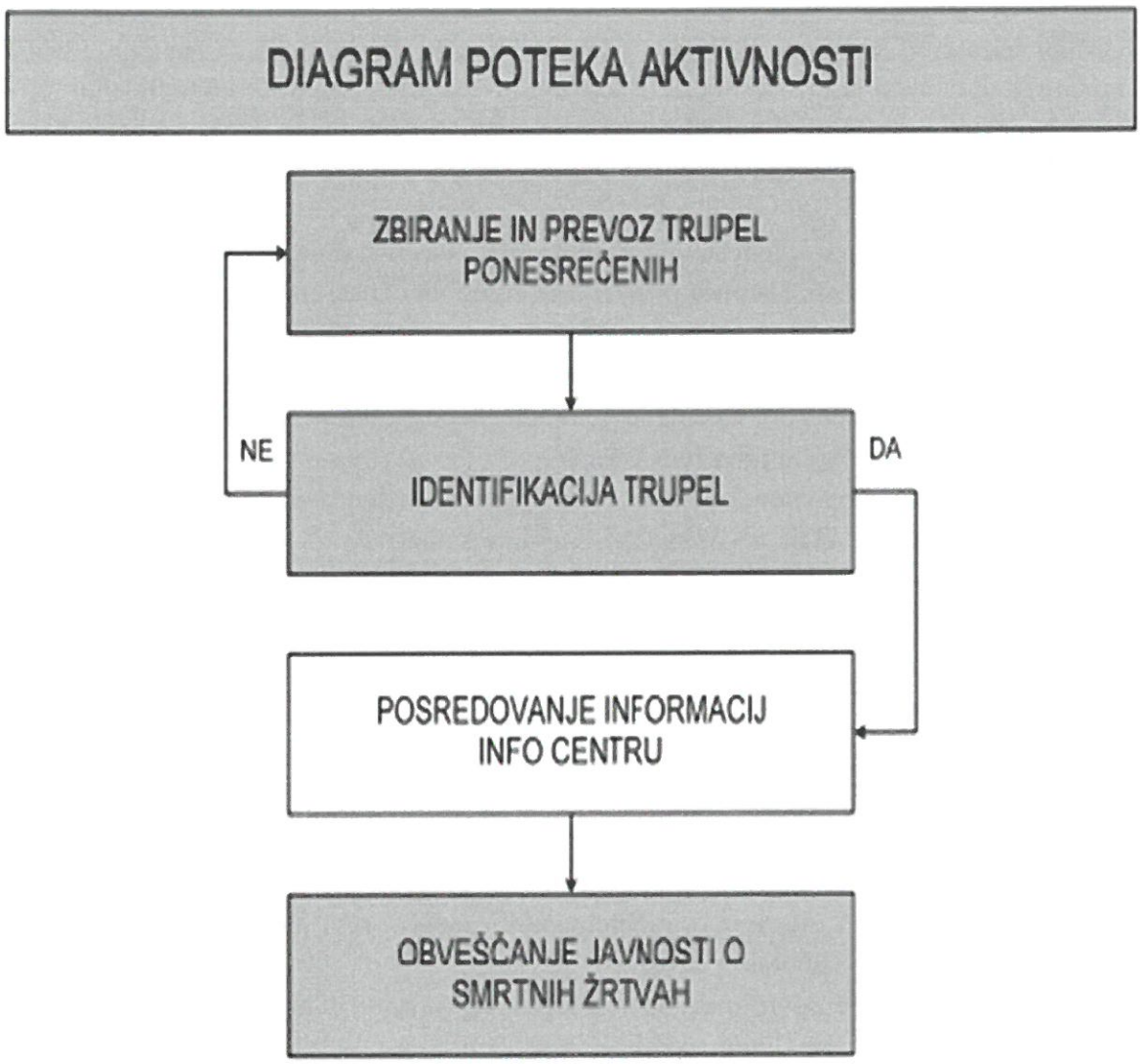

Ob nesreči in večjem številu mrtvih bi se poleg rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirala tudi enota za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani.

Gasilci, sile ZRP, Mestna občina Koper nudijo strokovnim službam (enota za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino pri Medicinski fakulteti v Ljubljani, Policija), ki to nalogo opravljajo, pomoč predvsem pri zbiranju in prevozu mrtvih na zbirni center za identifikacijo mrtvih, če te ni bilo mogoče ugotoviti že na kraju, kjer so mrtvega našli. Za izvedbo identifikacije mrtvih poveljnik CZ Mestne občine Koper zaprosi za pomoč poveljnika CZ za Obalno regijo preko ReCO Koper. Mestna občina Koper ima v svojih prostorskih aktih določene lokacije za pokop večjega števila mrtvih, ki se načrtuje izven območja obstoječih pokopališč.

Manjše število mrtvih

Redni postopek ravnanja z mrtvimi se uporablja ob manjšem številu mrtvih. Pri tem je pomembno osnovno načelo ravnanja s poškodovanim ali obolelim, da morajo reševalne ekipe

ravnati, kakor da je ta živ, dokler zdravnik ne ugotovi smrti, razen v primeru, kadar so poškodbe nezdružljive z življenjem oz. je stanje telesa takšno, da so dejstva o smrti očitna in neizpodbitna. O najdbi takšne žrtve morajo reševalne ekipe takoj obvestiti policijo, ki zavaruje dokaze o dogodku in dokumentira ter obvesti mrliško ogledno službo ali enoto za identifikacijo mrtvih. Reševalne ekipe morajo takoj tudi obvestiti zdravnika, ki edini lahko ugotovi smrt in ki mora popolnoma zanesljivo razpoznati in dokumentirati smrt.

Večje število mrtvih

Za ugotavljanje smrti ob velikem številu mrtvih veljajo enaka načela kot pri postopku ravnanja z manjšim številom mrtvih. Na mestu nesreče se določi in označi mesto za mrtve, na katerem se zbirajo trupla. Če je mogoče, se trupla položijo v zaprt in hladen prostor; če takega prostora ni, se trupla položijo na prostem zavarovanem prostoru in jih prekrijemo s platnom, odejo ali drugimi pregrinjali. Osebne dokumente in predmete, ki so jih reševalne ekipe našle v obleki ali poleg, se spravijo v vrečko in privežejo k truplu.

Z zbirnih mest trupla praviloma odvaža Javno podjetje-Azienda pubblica Marjetica Koper, d.o.o ter druga podjetja, ki jih angažira OŠCZ občine Koper.

P 23- Pregled načrtovanih lokacij, pomembnih za ZiR, v občinskih prostorskih načrtih

8.2.7 Psihosocialna pomoč

Psihosocialna pomoč ob nesrečah je dejavnost, ki vključuje psihološko, socialno in praktično pomoč. Večina ljudi, prizadetih v nesrečah, potrebuje psihosocialno pomoč zgolj med reševanjem in neposredno po nesreči. Načrtovati je treba dostopnost psihosocialne pomoči med nesrečo in tudi po njej.

Psihosocialna pomoč ob nesrečah je širši pojem od psihološke pomoči in podpore. Psihološko pomoč ob duševni stiski o nesreči dajejo psihologi in drugi strokovnjaki s področja duševnega zdravja v obliki kriznih intervencij, razbremenilnih razgovorov, psihološkega svetovanja in drugih oblik, skladno s psihološko stroko.

Psihološko podporo ob duševni stiski ob nesrečah izvajajo laiki, ki niso strokovnjaki s področja duševnega zdravja, po opravljenih zaključenih programih usposabljanja oblikovanja socialnih in osebnostnih kompetenc v obliki svetovanja ali razbremenilnega razgovora. Psihosocialna pomoč ob nesrečah vključuje pomoč, ki se izvaja med nesrečo in po nesreči.

Psihosocialno pomoč ob nesrečah je treba organizirati, kadar je:

- moteno izpolnjevanje osnovnih življenjskih potreb po vodi, hrani, bivanju, varnosti in bistvenih informacijah,
- postavljen nastanitveni ali krizni center,
- večje število ranjenih ali mrtvih (večje od 5),
- nesreča večjih razsežnosti,
- ob drugi posebnih okoliščinah.

Po tem, ko se žrtvam nesreče zagotovi osnovne pogoje za življenje, ki vključujejo zagotovitev varnosti, zatočišča, vode in hrane, je potrebno poskrbeti tudi za psihosocialno pomoč, kamor spadajo:

- čustvena podpora (izražanje empatije, razumevanje in drugo),
- psihološka podpora in pomoč,
- podpora in pomoč pri povezovanju s podporno socialno mrežo (družina, prijatelji in drugi);

- informativna podpora (podatki, nasveti, telefonske številke prek medijev ali informacijskih tabel, od vrat do vrat itd.),
- napotitev po pomoč in povezovanje z drugimi nujnimi oblikami pomoči (na primer redne zdravstvene službe).

Psihološka podpora in pomoč ob nesrečah vključujeta:

- neposredno psihično podporo in akutno razbremenitev,
- zagotavljanje informacij o možni psihološki pomoči,
- psihološko svetovanje in edukacijo,
- dolgoročno specialistično psihološko, psihiatrično ali psihoterapevtsko pomoč.

Po končani intervenciji oziroma po ponovni zagotovitvi osnovnih pogojev za življenje na prizadetem območju (npr. teden dni po nesreči), prevzamejo psihosocialno pomoč redne službe, ki izvajajo psihosocialno pomoč v primeru ko ni nesreče, kot so centri za socialno delo, zdravstveni zavodi, šole, nevladne humanitarne organizacije itn.

V opravljanje storitev psihosocialne pomoči ob nesrečah so vključeni sledeči izvajalci:

1. Prostovoljci ali delavci socialnega skrbstva, ki nimajo formalne kvalifikacije za psihološko pomoč in svetovanje, imajo pa opravljeno osnovno usposabljanje o načelih psihološke podpore za praktične potrebe posameznikov po nesreči, in sicer v obliki sočustvovanja in podpore. Ponudijo neposredno družbo, poslušajo prizadete in jim zagotavljajo praktično podporo, žrtvam omogočijo fizično udobje, jih seznanjajo s podatki o nesreči in jim ponudijo podporo na splošno. Njihova aktivnost se po začetni fazi nesreče običajno preneha.
2. Strokovni delavci socialnega skrbstva in prostovoljci, ki so opravili dodatno usposabljanje na področju psihološke pomoči, npr. svetovalci pri izgubi ljubljene osebe, delavci na telefonski številki za pomoč v stiski.
3. Strokovnjaki za delo z osebami v akutni duševni stiski zaradi travme (npr. psihologi) – skupina posameznikov s formalnimi kvalifikacijami na področju svetovanja ali skrbi za duševno zdravje, ki so opravili posebno usposabljanje za ocenjevanje oseb, ki imajo znake travmatičnega stresa, in psihološko delo z njimi.
4. Specialisti za delo z osebami s postravmatsko stresno motnjo (npr. klinični psihologi, psihiatri, psihoterapevti idr.) – strokovnjaki za duševno zdravje z izkušnjami na področju travmatičnega stresa, ki delujejo predvsem v zdravstvenih organizacijah.

Med nesrečo delujejo intervencijske službe in skladno z njimi tudi izvajalci psihosocialne pomoči, ki jih vodi vodja operativne skupine za psihosocialno pomoč. Vodja operativne skupine je vključen v delo štaba civilne zaščite oziroma član štaba.

Psihosocialno pomoč organizira OŠCZ v sodelovanju z Mestno občino Koper, ter če je potreba, poveljnik CZ Mestne občine Koper zaprosi za pomoč poveljnika CZ za Obalno regijo in URSZR. Mestna občina Koper za prvo psihosocialno pomoč zaprosi CSD Južna Primorska – enoto Koper, RKS OZ Koper in župnijski urad Koper. Prav tako se izmed prostovoljnih reševalcev zbere zainteresirane posameznike, ki bi želeli sodelovati v nudenju psihološke pomoči.

V ta namen Mestna občina Koper organizira ekipo navedenih strokovnjakov ter vnaprej pripravijo zgibanke prve psihološke pomoči preživelim v nesreči, z napotki, kako naj si pomagajo in kje lahko dobijo strokovno pomoč, če jo potrebujejo. Zgibanke se prebivalcem delijo ob nesreči.

Prostovoljni reševalci, poklicni gasilci in zaposleni v centrih za obveščanje znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so skladno s smernicami za psihološko pomoč reševalcem prav tako deležni takšne pomoči, če jo potrebujejo.

P-26	Pregled centrov za socialno delo

8.2.8 Sanacija terena

Čim prej je potrebno vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav. Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture ter pristojni poveljniki CZ.

Občinske sile za zaščito, reševanje in pomoč odpravljajo posledice nesreče, do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje. Osnovne pogoje za življenje zagotavljajo predvsem izvajalci javnih služb.

9. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse ukrepe prebivalcev za preprečevanje in ublažitev posledic nesreč z nevarnimi snovmi za njihovo zdravje in življenje ter varnost njihovega imetja.

9.1 Napotki za preprečevanje in blažitev posledic nesreče

Če nesreča z nevarnimi snovmi in njene posledice lahko ogrozijo ljudi in živali, Mestna občina Koper pristopi k organiziranju, razvijanju in usmerjanju osebne in vzajemne zaščite. V ta namen lahko organizirajo ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi. Ob tem spremljajo socialne razmere na prizadetem področju.

9.2 Rešitve za učinkovito osebno in vzajemno zaščito

Mestna Občina Koper skrbi za organiziranje, vzpodbujanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite na območju Mestne občine Koper.

Občani morajo izvajati v okviru osebne in vzajemne zaščite naslednje aktivnosti:

- organizirati in izvajati ukrepe za osebno in vzajemno zaščito-navodila (samozaščito, samopomoč in vzajemno pomoč),
- vzdrževati objekte za zaščito pred vojnimi in drugimi nevarnostmi (zaklonišča, zaklonilnike in druge prostore),
- nabavljati sredstva in opremo za osebno in skupinsko zaščito ob nesrečah,
- izvajati ukrepe za zaščito, reševanje in pomoč.

Mestna občina Koper organizira neobvezne oblike usposabljanja občanov za osebno in vzajemno zaščito ter za izvajanje zaščitnih ukrepov.

Vloga poveljnika CZ Mestne občine Koper pri osebni in vzajemni zaščiti:

- skrbi za obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju;
- skrbi za organiziranje informacijskih centrov.

Informacijski center

V primeru večjih naravnih in drugih nesreč, ko redne službe ne zmorejo opraviti povečanega obsega dela in se aktivira Civilna zaščita, se v lokalni skupnosti ad hoc ustanovi informacijski center. Določiti je potrebno lokacijo informacijskega centra ter telefonsko številko za delo svetovalne službe, kamor se lahko prebivalci obrnejo po pomoč. Preko informacijskega centra se obvešča prebivalce o posledicah in razmerah na prizadetem območju in določi se število prostovoljcev iz vrst psihologov, sociologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev in strokovnjakov s področja zaščite in reševanja. Potrebno je razčleniti tudi pomoč ogroženim skupinam prebivalcev in spremljanje socialnih razmer.

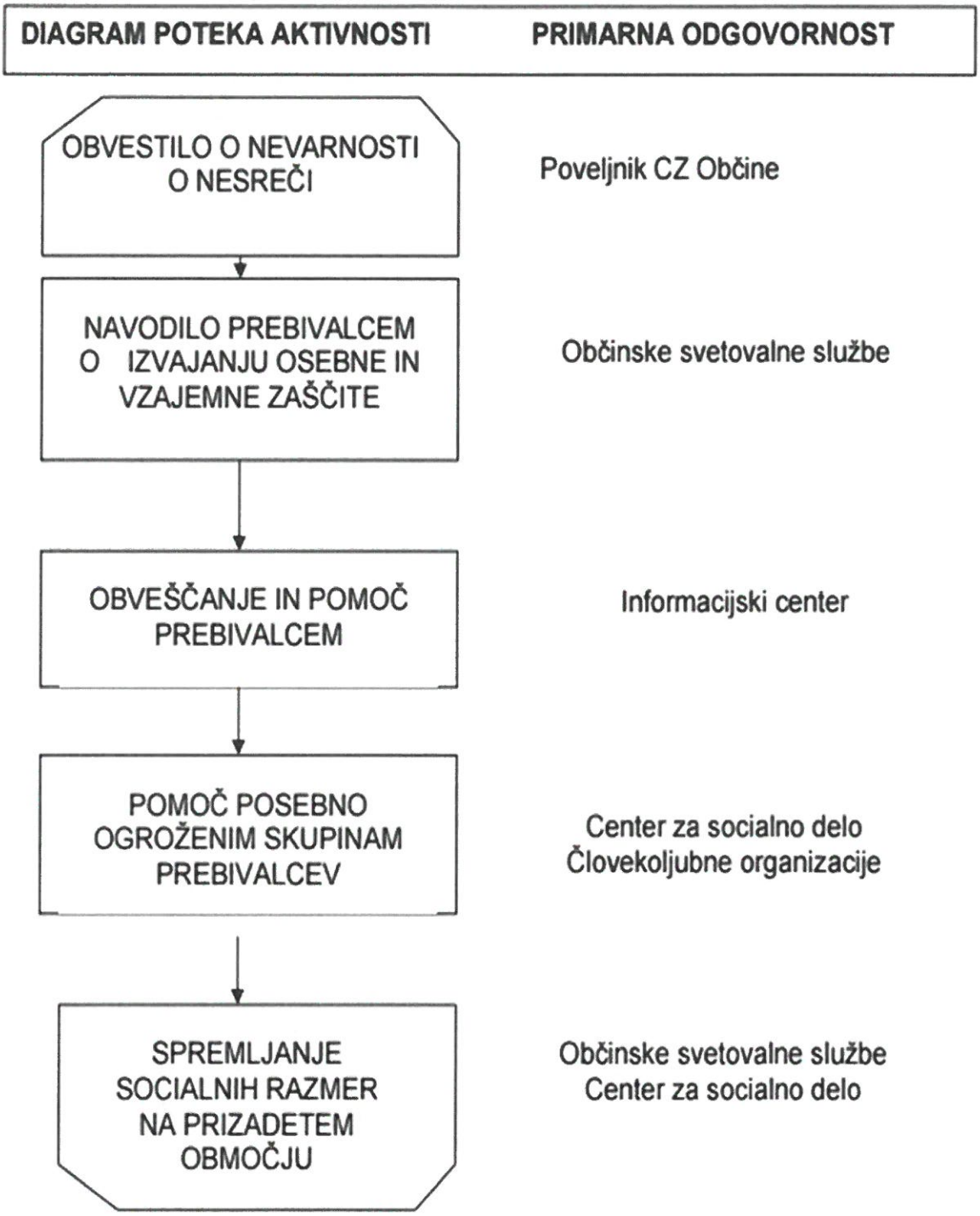

D - 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D - 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči

10 OCENJEVANJE ŠKODE

Ocenjevanje škode ob nesreči z nevarno snovjo zajema ocenjevanje kontaminacije zemljišč, krme in ocenjevanje škode, ki se praviloma opravljata skupaj.

Ker je ugotavljanje poškodovanosti in z njo povezane uporabnosti kontaminiranih zemljišč podlaga za večino dejavnosti za vzpostavitev normalnega življenja na prizadetem območju, mora biti opravljeno v najkrajšem možnem času.

Občinski komisiji za ocenjevanje škode (Komisija za ocenjevanje škode na stvareh in infrastrukturi ob naravnih in drugih nesrečah, Komisija za ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih ob naravnih in drugih nesrečah) sta podlagi za odločanje o pomoči glede prizadetosti občine pri zagotavljanju osnovnih pogojev za delo ter pripravo sanacijskih programov.

Občinski komisiji za ocenjevanje škode nato popišeta škodo, ki je nastala zaradi nesreče, na podlagi predpisane metodologije za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah. Za čimprejšnje izplačilo zavarovalnih premij oškodovancem, so zavarovalnice dolžne čim prej po nesreči napotiti cenilce na območje, ki ga je prizadela nesreča in oceniti nastalo škodo na objektih, ki so zavarovani.

Organizacijo ocenjevanja v sodelovanju z Mestno občino Koper prevzame izpostava RS za zaščito in reševanje Koper v svojih prostorih oziroma na terenu, občina pa ji ponudi pomoč.

D - 16	Vzorec zapisnika o poškodovanosti gradbenih objektov in infrastrukture
P-33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode

11 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

11.1. Pomen pojmov

Naravne nesreče so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. Za naravno nesrečo se štejejo

tudi neugodne vremenske razmere po predpisih o kmetijstvu in odpravi posledic naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, pozeba, suša, neurje, toča ali živalske in rastlinske bolezni ter rastlinski škodljivci.

Druge nesreče so nesreče v cestnem, železniškem in zračnem prometu, požar, rudniška nesreča, porušitev jezu, nesreče, ki jih povzročijo aktivnosti na morju, jedrska nesreča in druge ekološke ter industrijske nesreče, ki jih povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi vojna, izredno stanje, uporaba orožij ali sredstev za množično uničevanje ter teroristični napadi s klasičnimi sredstvi in druge oblike množičnega nasilja.

Nevarnost (je naravna ali druga ustrezna) danost za katerikoli neugoden pojav, ki je povezan z možno nesrečo in lahko povzroči neugodne učinke.

Ogroženost je resnična ali občutena izpostavljenost ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja nevarnostim naravnih in drugih nesreč.

Stopnja ogroženosti je pričakovan obseg škode in drugih posledic naravne ali druge nesreče.

Škoda, ki jo povzroči naravna ali druga nesreča, obsega neposredno škodo, stroške intervencij in ukrepov, s katerimi se prepreči povečevanje škodljivih posledic nesreče.

Preventivni ukrepi so vsi ukrepi, s katerimi se prepreči nevarnost nastanka nesreče, oziroma ukrepi, s katerimi se zmanjša škodljive posledice nesreče.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč so razpoložljive zmogljivosti gospodarskih družb, zavodov ali drugih organizacij, lokalnih skupnosti in države, ki so namenjene zaščiti, reševanju in pomoči ob naravni ali drugi nesreči.

Sredstva za zaščito, reševanje in pomoč obsegajo zaščitno ter reševalno opremo in orodje, zaklonišča in druge zaščitne objekte, objekte in opremo za usposabljanje, skladišča, prevozna sredstva, telekomunikacijske in alarmne naprave ter material, ki se namensko uporablja za zaščito, reševanje in pomoč ali je predviden za ta namen.

Zaščitna in reševalna oprema ter orodje so sredstva, izdelana v skladu s predpisanimi standardi in praviloma tipizirana, za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci pri zaščiti, reševanju in pomoči.

Ocena ogroženosti je kakovostna in količinska analiza naravnih ter drugih danosti za nastanek naravne in druge nesreče, z oceno možnega poteka in posledic nesreče, s predlagano stopnjo zaščite pred nevarnostmi ter predlogom preventivnih in drugih ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč.

Načrt zaščite in reševanja je na podlagi ocene ogroženosti in spoznanj stroke razdelana zamisel zaščite, reševanja in pomoči ob določeni naravni ali drugi nesreči.

Zaščita obsega organizacijske, tehnične in druge ukrepe ter uporabo tehničnih in drugih sredstev za neposredno osebno in skupinsko zaščito ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred posledicami naravne in druge nesreče.

Reševanje obsega ukrepe in postopke za reševanje ljudi, katerih življenje ali zdravje je ogroženo, reševanje živali, premoženja ter kulturne dediščine pred posledicami naravne in druge nesreče.

Pomoč obsega ukrepe in storitve strokovnjakov, reševalnih enot in služb, uporabo zaščitne in reševalne opreme ter sredstev pomoči.

Osnovni pogoji za življenje ob naravni in drugi nesreči so nujna zdravstvena oskrba ljudi in živali, nastanitev in oskrba ogroženih s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi

življenjskimi potrebščinami, oskrba z električno energijo, zagotovitev nujnih prometnih povezav in delovanja komunalne infrastrukture, zagotovitev in zaščita nujne živinske krme ter zaščita kulturne dediščine.

11.2 Razlaga okrajšav

CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CSD	Center za socialno delo
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
GZ	Gasilska zveza
JKP	Javno komunalno podjetje
OŠCZ	Občinski štab Civilne zaščite
NS	Nevarna snov
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
PGE	Prostovoljna gasilska enota
PP	Prva pomoč
PU	Policijska postaja
ReCO	Regijski center za obveščanje
ReŠC	Regijski štab civilne zaščite
RKS OZ	Rdeči križ Slovenije – Območno združenje
RKB	Radiološko – kemično – biološko
RS	Republika Slovenija
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
ZARE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZD	Zdravstveni dom
ZiR	Zaščita in reševanje
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

12 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

12.1. Priloge

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-6	Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za zaščito, reševanje in pomoč
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZIR
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb
P-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-19	Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+
P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitev zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij
P-26	Pregled centrov za socialno delo
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij
P-31	Pregled kulturne dediščine
P-33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode

12.2. Posebne priloge

P - 34	Podatki o vrstah in količinah nevarnih snovi
P - 50	Podatki oseb, ki so pooblaščene za aktiviranje postopkov ob nesreči (podatki obratov)
P - 51	Podatki osebe, ki je odgovorna za usklajevanje postopkov za zmanjšanje posledic nesreče (podatki obratov)
P - 52	Postopki obveščanja javnosti (navodila prebivalcem)

12.3 Dodatki

D - 2	Načrt občine za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in Štaba CZ
D - 4	Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči
D - 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D - 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D - 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D - 8	Navodilo za obveščanje ob nesreči
D - 12	Vzorec obrazca za spremljanje materialne in finančne pomoči
D - 13	Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči
D - 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D - 15	Vzorec delovnega naloga
D - 16	Vzorec zapisnika o poškodovanosti gradbenih objektov in infrastrukture
D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
D - 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

13 VIRI

Ocena ogroženosti ob nesreči z nevarno snovjo Mestne občine Koper. 2018.